T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BALKAN ÇALIŞMALARI ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKÇE VE BOŞNAKÇA ORTAK DEYİMLER ÜZERİNE

BEGÜM TOKSOY GÜRSEL

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi FATMA SİBEL BAYRAKTAR

EDİRNE 2020

T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BALKAN ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

.....PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Begüm TOKSOY GÜRSEL tarafından hazırlanan TÜRKÇE-BOŞNAKÇA ORTAK DEYİMLER ÜZERİNE

Konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 19-6 maddeleri uyarınca 02.01.2020 günü saat 14.00 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin * KABUL EDİLMESİNE **OYBİRLİĞİ/~~OYÇOKLUĞU~~** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Sibel BAYRAKTAR	Kabul edilmemeli	
Dr. Öğr. Üyesi Levent DOĞAN	KABUL EDİLMESİNE	
Dr. Öğr. Üyesi Şermin KALAFAT	KABUL EDİLMESİNE	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BALKAN ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI
DOĞRULUK BEYANI

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında, tüm verilerin bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini, kullanılan verilerde tahrifat yapılmadığını, tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını, kullanılan tüm literatür bilgilerinin bilimsel normlara uygun bir şekilde kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını ve bu tezin tamamı ya da herhangi bir bölümünün daha önceden Trakya Üniversitesi ya da farklı bir üniversitede tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

03 / 01 / 2020

Begüm TOKSOY GÜRSEL

Tezin Adı: Türkçe ve Boşnakça Ortak Deyimler Üzerine
Hazırlayan: Begüm Toksoy GÜRSEL

ÖZET

Atasözleri ve deyimler toplumların kültürlerinden, hayata bakışlarından, gelenek ve inançlarından izler taşıyan sözlü edebi ürünlerdir. Farklı iki topluma ait deyimlerin benzer özellikler göstermesi de onların geçmişte ortak kültür özelliklerine sahip olduğunu bize düşündürür.

Biz de çalışmamızda öncelikle Boşnakça deyimler ile ortak özelliklere sahip Türkçe deyimleri tespit etmeye çalıştık. Amacımız Boşnakça ve Türkçenin deyimler bakımından birbirlerinden ne kadar etkilenmiş olabileceğini incelemek idi. Tespit ettiğimiz ortak deyimleri Türkçe deyimler üzerine yapılmış çalışmalardaki tespit edilmiş özellikler üzerinden Boşnakça deyimleri mukayese ettik. İkinci olarak da şekil ve anlam bakımından inceledik.

Anahtar Kelime: Boşnakça, Türkçe, Deyimler

Name of Thesis: On the Common Idioms in Turkish and Bosnian Languages
Prepared by: Begüm Toksoy GÜRSEL

ABSTRACT

Proverbs and idioms are verbal literary products bearing traces of societies' cultures, outlook on life, traditions and beliefs. The similarities of idioms of two different societies make us think that they have common cultural characteristics in the past.

In our study, we tried to identify Bosnian idioms and Turkish idioms with common features. Our aim was to examine how much Bosnian and Turkish could be influenced by each other in terms of idioms. We compared common idioms we indentified with the Bosnian idioms over the features identified in the studies on Turkish idioms. Secondly, we examined it in terms of form and meaning.

Key Words: Bosnian Language, Turkish Language, Idioms

ÖNSÖZ

Tarih boyunca Türkler ve Bosnalılar arasında yaşanan siyasi, dini, kültürel vb. etkileşimler sonucunda Boşnakça önemli ölçüde değişime uğramıştır. Türklerle ilk temaslarından itibaren Boşnakça Türkçeden sürekli etkilenmiş ve ondan birçok kelime, ek, kalıp ifade, atasözü ve deyimi alarak kendi söz varlığının gelişmesine katkı sağlamıştır. Bosnalı araştırmacılar Türkçeden Boşnakçaya geçen bu kelime, ek ve kalıp ifadenin dokuz bin civarında olduğunu saptamışlardır. Bu sayı bile bize bu iki dilin geçmişteki kültürel temaslarının ne boyutta olduğunu anlamamızı sağlar. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren birçok araştırmacı daha çok bu kelimelere yoğunlaşmış ve onları yapısal, anlamsal, kökensel vb. açılardan ele alarak incelemiştir. Ancak aynı ilgiyi deyim ve atasözlerine göstermemişlerdir.

Balkan Çalışmaları yüksek lisans programının ders aşamasında bu iki dilin birbiriyle olan etkileşimlerini incelemek üzere şekil ve anlam açısından benzerlik gösteren ortak deyimlere göz attık ve bu ortak deyimlerin neredeyse Türkçeden Boşnakçaya geçen kelimeler kadar çok olduğunu tespit ettik. Ülkemizde Boşnakça ile ilgili hazırlanan birçok çalışmanın konusu daha çok bu ortak kelimeler üzerinedir. Ancak ülkemizde ortak deyimlerle ilgili tek bir çalışmanın dahi bulunmayışı bize böyle bir çalışma hazırlanması gerektiği konusunda fikir vermiş oldu. Ortak kelimeler üzerine çalışma yapabilmek için araştırmacının bu iki dili iyi seviyede bilmesi gerekir. Ama ortak deyimler üzerine çalışma yapabilmek için araştırmacının hem bu iki dili hem her iki dilde karşılık gelebilecek deyimleri çok daha iyi seviyede bilmesi gerekir. Böylelikle hazırladığımız bu çalışma hem bu boşluğu doldurmuş olacak hem de bu iki dilin uzun süren birlikteliği sonucunda birbirlerinden ne kadar etkilenmiş olduklarına ilişkin dikkat çekici tespitler de içerecektir.

Hazırlamış olduğum bu çalışma süresince ilgi ve desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen çok değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Fatma Sibel BAYRAKTAR'a, ayrıca her zaman arkamda duran ve çalışma boyunca beni destekleyen değerli eşim Ali Mehmet GÜRSEL'e de teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca *"bu tez Türk Dil Kurumu bursu desteği ile hazırlanmıştır"*. Eğitimime destek verdiği için TDK'ye teşekkürü bir borç bilirim.

EDİRNE, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **I**
ABSTRACT ..... **II**
ÖNSÖZ ..... **II**
İÇİNDEKİLER ..... **IV**
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ ..... **VI**
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE SINIRLARI ..... **VII**
GİRİŞ **1**
1. BÖLÜM: BOŞNAKÇANIN KISA TARİHİ **3**
2. BÖLÜM: DEYİMLER VE TEMEL ÖZELLİKLERİ **6**
2.1. DEYİM KAVRAMI 6
2.2. DEYİM TANIMI 7
2.3. DEYİMLERİN SINIRLILIKLARI VE ÖZELLİKLERİ 8
2.4. BOŞNAKÇA DEYİMLER VE TEMEL ÖZELLİKLERİ 9
2.4.1. Boşnakça Deyim Kavramı ve Deyimlerle İlgili Çalışmalar 9
2.4.2. Boşnakça Deyimlerin Özellikleri 11
2.4.3. Boşnakça-Türkçe Deyim Etkileşimi 13
2.5. DEYİMLERİN DİĞER KAVRAMLARLA İLİŞKİSİ 14
2.5.1. Deyimler ve Atasözleri 14
2.5.2. Deyimler ve İkilemeler 15
2.5.3. Deyimler ve Argolar 17
2.5.4. Deyimler ve Terimler 18
2.5.5. Deyimler ve Kalıp Sözler 19
2.6. DEYİMLERDE ANLAM OLAYLARI 21
2.6.1. Deyim Aktarması 21
2.6.1.1. İnsandan Doğaya Deyim Aktarması 21
2.6.1.2. Doğadan İnsana Deyim Aktarması 21
2.6.1.3. Somutlayıcı Deyim Aktarması 22
2.6.1.4. Duyular Arası Deyim Aktarması 22
2.6.2. Ad Aktarması 23

2.6.3. Benzetme 23
2.6.4. Telmih (Alüzyonlu Deyimler) 24
2.6.5. Mübalağa (Abartma) 25
3. BÖLÜM: TÜRKÇE-BOŞNAKÇA ORTAK DEYİMLER 26
3.1. ŞEKİL BAKIMINDAN TÜRKÇE-BOŞNAKÇA ORTAK DEYİMLER 26
3.2. ANLAM BAKIMINDAN TÜRKÇE-BOŞNAKÇA ORTAK DEYİMLER 100
SONUÇ 127
KAYNAKÇA 130

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Deyimler toplumun kültür ve geleneklerinden izler taşır. Bugün devam etmeyen bir geleneğin veya kültürün izini biz deyimlerden takip ederiz. Örneğin *pabucu dama atılmak, kazan kaldırmak, bulunmaz Hint kumaşı* gibi deyimler Osmanlı dönemi kültürel hayatından izler taşır. Böylelikle bu çalışma iki farklı kültürün birbirinden etkilendiği noktaları da görmemizi sağlayacaktır.

Çalışmamızın asıl amacı öncelikle Boşnakçadaki deyim varlığını mümkün olduğunca tanıtmak ve ardından Türkçe ile Boşnakçada şekil ve anlam bakımından benzerlik bulunan ortak deyimleri tespit edip karşılaştırmaktır. Tespit edilen deyimler sayesinde bu çalışma iki toplumun farklı coğrafyalara, farklı yaşayış tarzlarına sahip olmalarına rağmen mevcut durum ve olaylara aynı pencereden baktıklarını göstererek onların aynı düşünceye, psikolojiye ve manevi değerlere sahip olduklarını da ortaya çıkarmış olacaktır.

Ayrıca deyimler dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Yabancı dil olarak Türkçeyi veya Boşnakçayı öğrenmek isteyenlerin bu dilleri konuşabilmeleri, bu dilde olan kitapları, dergileri ve gazeteleri okuyabilmeleri, televizyon, dizi ve filmleri izleyebilmeleri için, derslerde öğretilen tüm konuların yanında bu dilin deyim ve atasözlerini de bilmeleri gerekir. Ancak derslerde öğretilen konular deyimleri açıklamakta yetersizdir. Hedef dilde bir deyim veya atasözü ezberleyen kimse onun anlamını merak ederek farklı çağrışımlarla o toplumun kültürünü öğrenecek hem de o dilin mantığını kavrayacaktır. Bu sebeple dil öğretiminde atasözü ve deyimlerin rolü çok önemlidir.

Son olarak da hem öğrencilere hem de çeviriyle uğraşan kimselere büyük kolaylık sağlayacağından dolayı bu çalışma onlar için yardımcı bir kaynak eser olarak da değerlendirilebilir.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE SINIRLAMALAR

Çalışmamızın konusunu ortak deyimler oluşturduğu için bu deyimlerin tespiti için sözlük tarama metodu uyguladık. Ayrıca çalışmamızı daha güvenilir kılmak için 2 önemli deyimler sözlüğünü taradık ve takviye olarak da bir yardımcı kaynak kullandık.

Bunlardan ilki 2012 yılında yayınlanmış olup Bosna-Hersek de en güncel Boşnakça deyimler sözlüğü sayılan ve yalnızca Boşnakça deyimlere yer veren *"Bosanski Frazeološki Rječnik"*tir. Bu sözlük çağdaş Boşnakçada en sık kullanılan 2341 deyime örnek birer cümle ile yer vermiştir. Bu sebeple de çalışmamızın ana kaynağını bu sözlük oluşturmaktadır.

Çalışmamızı geniş tutmak için incelediğimiz ikinci çalışma da 2003 yılında yayınlanan *"Hrvatski Frazeološki Rječnik"*tir. Bu çalışma ise Hırvatçanın ilk tek dilli ve çağdaş deyimler sözlüğüdür. Boşnakçada deyimler üzerine hem tek dilde hazırlanan hem de yalnızca deyimleri konu alan çalışma sayısı az olduğundan bu sözlüğü de kullanmayı uygun gördük. Bu sözlükte tespit edilen ortak deyimlerin Boşnakçada yer alıp almadığını da 2006 yılında yayınlanan *"Bosanska Sehara"* adlı yardımcı kaynaktan teyit ettik. Bu yardımcı kaynağımız ise Boşnakçada deyimlerle birlikte atasözlerine, mecaz, argo ve arkaik ifadelere de yer vermektedir. Ancak mecaz, argo ve arkaik ifadeler deyim diye karşımıza çıkabilmektedir. Bu sebepten bu çalışmayı yardımcı kaynak olarak kullandık.

Çalışmamızın birinci bölümünde temel kavramları açıklarken verdiğimiz örnek deyimler yalnızca Boşnakçada yer alan deyimlerdir.

Çalışmamızın asıl kısmını oluşturan Türkçe ile Boşnakçadaki ortak sayılan deyimler tablo üzerinde çevirileri ve açıklamalarıyla birlikte gösterilmiştir. Boşnakça deyimlerin çevirileri anlamlarını kaybetmemek suretiyle kelimesi kelimesine aktarılmaya çalışılmış ve karşısında Türkçede karşılık gelen deyime yer verilmiştir. Boşnakça deyimlerin Türkçedeki karşılıkları verilmeye çalışılırken öncelikle Türk Dil Kurumu'nun internet sitesinde(tdk.gov.tr) yer alan TDK Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü esas alınmış ancak bazı deyimler için ise çeşitli deyimler sözlüğüne

başvurulmuştur. Daha sonra tespit edilen bu ortak deyimler benzerlik seviyesine göre *şekil bakımından ortak deyimler* ve *anlam bakımından ortak deyimler* şeklinde gruplandırılarak tablo üzerinde gösterilmiştir.

Ayrıca tabloda yer alan Boşnakça deyimler Boşnakçanın tematik sınıflandırmasına göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Örneğin *Anđeo čuvar* (Koruyucu melek) deyiminin hemen altında *Dobar kao anđeo* (Melek gibi iyi) deyimine yer verilmiştir.

GİRİŞ

Türklerin Balkan coğrafyasında görülmeye başlaması çok eski tarihlere dayanır. Buraya ilk Türk akınları önce Hunlarla başlamıştır. Ardından gelen Avarlar, Bulgarlar, Peçenekler, Kuman-Kıpçaklarla devam etmiştir. Son olarak Osmanlıların Balkan yarımadasına geçmesi ve bu topraklarda yüzyıllar süren bir hâkimiyet kurması Türk kültürünün Balkan milletlerinin kültürlerini etkilemesine sebep olmuştur. Bu kültürel etkileşim de en çok dil alanında gerçekleşmiştir. Bugün Balkanlarda Türk dilinin etkilemediği bir dil yoktur. Osmanlı döneminde fethedilen bölgelerin Türklerce iskânı, İslâmiyet'in yayılmasıyla Türk İslâm kültürünün bu bölgelere yerleşmesi, Türklerin getirmiş olduğu yeni zanaatlar, eğitim görmeleri için bazı öğrencilerin İstanbul'a gönderilip orada Türkçeyi öğrenmeleri ve yurtlarına döndüklerinde Türkçe kelimeleri kullanıp yaymaya çalışmaları gibi birçok sebep binlerce kelimenin Balkan dillerine girmesine vesile olmuştur.[1] En başta coğrafi ve özel isimler ile sınırlı olan bu geçiş 14. yüzyılda Osmanlının gelmesiyle birlikte önce dini ve idari kelimelerle daha sonra da Türkçe ekler, edatlar, ikilemeler, fiiller, deyimler ve atasözleriyle birlikte devam etmiştir. Yani Türkçeden Boşnakçaya yalnızca kelimeler halinde değil cümleler halinde de bir geçişin söz konusu olduğunu söyleyebiliriz. Bu deyimlerden bazıları Boşnakçada kelimesi kelimesine aynı kalmış bazıları da çeviri vasıtasıyla Boşnakçanın söz varlığında yerini almıştır. Örneğin Boşnakçaya *haram para, bašun sagolsun, dostun sagolsun, džin baška, šejtan baška* gibi birebir geçen deyimler olduğu gibi, *Donio muštuluk* (müjde getirmek) *Haram ti bilo materino mlijeko* (annenin sütü sana haram olsun), *Fali mu daska u glavi* (kafasında tahtası eksik olmak) gibi birebir çevrilen deyimler de bulunmaktadır.

Deyimlerle ilgili ilk çalışmalarda deyimler atasözleriyle birlikte ele alınmıştır. Bosna'da Boşnakçanın deyim çalışmalarını ilk başlatan Mehmed Beg Kapetanović Ljubušak'tır. 1887 yılında yayınladığı *Narodno Blago* adlı eserinde Boşnaklara ait birçok deyimi atasözü, argo, bilmece, özlü söz ve kalıp ifadeyle birlikte yer vermiştir. Ebüzziya Tevfik 1880 yılında hazırlamış olduğu çalışmasında Boşnakların deyim ve

[1] Selçuk Kırbaç, "Türk Dilinin Boşnakça İle İlişkileri ve Abdulah Škaljić", *The Journal of Academic Social Science Studies,* Cilt 6, Sayı 4, 2013, s. 896.

atasözü kullanımından bahsetmiştir. *"Makalenin başında yazar, Boşnakların atasözü kullanımından zevk aldıklarını, her ne konuda olursa olsun durumu bir atasözü ile desteklemeyi konuşmanın esas şartlarından saydıklarını, dillerinde hepsi müsecca olan beş-altı bin atasözü bulunduğunu ve de bunların hiçbirinin müstehcen ya da kaba olmadığını belirtmiştir."* [2]

Biz de bu çalışmada her iki dilde mevcut olan deyimlerden birbirleriyle benzer özellikler taşıyan ortak deyimleri ele aldık.

Bu çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Boşnakçanın kısa bir tarihine değinilmiştir. İkinci bölümde tezdeki kavramlarla ilgili teorik bilgiler Boşnakça örneklerle sunulmuş ve de Boşnakça deyimlerin özelliklerinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde de Boşnakça deyimler şekil ve anlam açısından benzerlik taşıyan ortak deyimler diye iki gruba ayrılmış olup tablo üzerinde gösterilmiştir.

[2] Elif Dülger, "Ebüzziya Tevfik'in Derlediği Boşnakların Durûb-ı Emsâli ve Bunların Durûb-ı Emsâl-i Osmaniye'deki Varlıkları" *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* S.19, 2013, s. 53.

1. BÖLÜM: BOŞNAKÇANIN KISA TARİHİ

Orta çağda Boşnakların konuştuğu dile çoğunlukla *Slavenski (Slavca)* veya *İlirski (İllirce),* daha geç dönemlerde ise *Bosanski (Bosnaca)*[3] ya da bizim deyimimizle *Boşnakça* denilirdi. Hint-Avrupa dil ailesinin Slav dilleri koluna mensup olan Boşnakça bir Güney Slav dilidir. Günümüzde Doğu Bosna, Batı Bosna, Doğu Hersek Batı Hersek ve Sancak olmak üzere beş diyalektten oluşur.

Osmanlı hâkimiyetine kadar Bosna'da yaygın olarak *Bosančica* adı verilen Bosna Kiril yazı sistemi kullanılmıştır. Bu yazı sistemi Kiril ve Metodius kardeşlerin Slavlara Hristiyanlığı okuyup öğrenmeleri için geliştirmiş oldukları Kiril yazı sisteminin farklı bir biçimidir. Bosna Kiril yazısı Orta Çağ'da Bosnalı hükümdarların yanısıra Bosna Kilisesi mensupları ve feodal soylular tarafından kullanılmıştır.[4] Bu alfabe ile yazılan en eski eserler hükümdarların yazdırmış oldukları mektuplar, fermanlar ve de bu döneme ait *stečak* denilen mezar taşlarıdır. 1189 yılında dönemin hükümdarı yani ban'ı Kulin'in Dubrovnik Prensi Krvaş'a yazmış olduğu ticari mektup Bosančica ile yazılan en eski eser olarak bilinmektedir.

Ayrıca Boşnakça adı ilk kez 1436 yılında Karadağ'ın Kotor şehrinde bir köle ticareti sırasında düzenlenen bir belgede geçer. Kotor'da bulunan Venedik prensi onbeş yaşında bir köle satın alır ve o belgede şöyle geçer: "bosanskog roda i heretičke vjere, zvanu *bosanskim jezikom* Djevenu (Boşnak kökenli ve heretik dine mensup bu kölenin adı *Boşnakçada* Djevana'dır)".[5]

1463 yılında Osmanlı Devleti Bosna'yı fethederek Bosna Krallığı'na son verdi. Osmanlı hâkimiyetine giren Bosna'da artık yeni bir dönem başlamıştı. Bölgede İslamiyet ve Türk kültürü giderek yayılmaya başladı. İslamiyet'i kabul eden Bosnalılar Osmanlı eğitim kurumlarında Arapça, Farsça ve Türkçe eğitim görüyorlardı. Böylelikle de yazı dili olarak Arap alfabesini kullanmaya başladılar. Boşnakların Arap alfabesini kullanmalarının yanı sıra bölgede bir süre daha Bosančica kullanılmaya devam etti. Bir süre sonra Boşnaklar bu yeni alfabenin kendi dillerine ait bazı sesleri

[3] Mustafa İmamoviç, *Boşnakların Tarihi (Çev.Hüseyin Gül-Cenita Özgüner),* Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2018, s.11.
[4] Ömer Aksoy, *Boşnak Alhamiyado Edebiyatı,* Bengü Yayınları, Ankara 2018, s. 14.
[5] Senahid Halilović, *Bosanski Jezik,* Biblioteka Ključanin, Saraybosna 1991, s.21.

karşılayamamasından dolayı Arap harflerine birtakım ilaveler yaptılar. "*Boşnakçada bulunan ž (j), c (ts), ć, č (ç), đ (c), p, lj (ly), nj (ny) seslerinin Arap alfabesinde karşılığı bulunmadığı için bu sesleri karşılamak için Osmanlı Türkçesinde olduğu gibi farklı yöntemler kullanmışlar"*[6] dır.

Arap harlerinin kullanılmaya başlanması ile birlikte Boşnak edebiyatında yeni bir dönem başladı. Bir taraftan Arap harfleriyle Boşnakça metinler yazılırken diğer taraftan da Arapça, Türkçe, Farsça yaygınlaştı. Çünkü Doğu dillerinde yazmak Boşnak şair ve yazarlar arasında prestij sayılıyordu.[7] Boşnak edebiyatındaki bu yeni döneme *Alhamiyado Edebiyatı* deniliyordu. Alhamiyado kelimesi Arapça "el acemiye" kelimesinden türetilmiş ve "Arap olmayan, yabancı" anlamına gelmektedir. *"Boşnak halk dilinde Arap harfli olarak yazılıp günümüze ulaşan en eski edebi metin, 1588-1589 yıllarından kalma Erdelli Mehmet'e ait olan Hırvat Türküsü (HirvatTurkisi) adlı şiirdir."*[8]

Osmanlı Devleti'nin Bosna'yı 400 yıl kadar bir süre idare etmesinin ardından 1878 yılında imzalanan Berlin Anlaşması'ndan sonra bölgeden çekilmek zorunda kalarak idareyi Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'na bırakmak zorunda kalmıştır.

Bosna-Hersek'in Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun egemenliği altına girmesiyle Boşnaklar toplumsal, siyasi, eğitim ve kültür hayatında büyük ölçüde etkilendiler. Kültür hayatında bir duraklama başladı. Boşnak dilinde ve Arap harfleriyle yayın yapan yalnızca üç-dört gazete yayın hayatına devam edebildi. Boşnakçaya uyarlanmış Arap harflerinin yerini yavaş yavaş Latin alfabesi aldı. Kısa süren bir duraklamadan sonra 19. yüzyılın sonlarına doğru birkaç yazar yeni bir Boşnak edebiyatının temellerini attı. Bazı şair ve hikayeciler, Arap harfleri yerine Latin harflerini kullanarak kendi halk dillerinde yazmaya başladılar. Böylece yüzyıllarca kullanılan Türkçe, Farsça ve Arapça yavaş yavaş bir yana bırakıldı.[9]

Bu dönemde hem yazı hem de dil üzerinde değişikliklere gidilmiştir. Avusturya-Macaristan yönetimi bölgede Osmanlının izlerini silmek ve Boşnakları

---

[6] Ömer Aksoy, *a.g.e.*, s. 58.
[7] Sibel Bayram, "Bosna-Hersek'te Türkçe Basın: Muallim" *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 57, Erzurum 2016, s.1792.
[8] Ömer Aksoy, "Türk Kültürü Etkisinde Teşekkül Eden Bir Edebi Gelenek: Boşnak Alhamiyado Edebiyatı", *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi,* S.14, 2018, s. 186.
[9] Fahri Kaya, *Çağdaş Boşnak Edebiyatı,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1997, s. 22-23.

Osmanlıdan uzak tutmak için yeni düzenlemeler başlattı. Onlara Boşnaklık olgusunu aşılamaya çalıştı. Bu sebeple de Boşnakçayı resmi dil olarak tanıdı. Okullarda okutulmak üzere Latin alfabesiyle Boşnakça gramer kitapları hazırlandı. Ancak kısa bir süre sonra yaşanan çeşitli siyasi tartışmalar sonucunda 1907 yılında alınan yeni bir kararla Boşnakça teriminin kullanılması yasaklandı ve ülkenin resmi dili Sırpça-Hırvatça oldu.[10]

Sırpça-Hırvatça veya Hırvatça-Sırpça hem Yugoslavya Krallığı döneminde hem de Sosyalist Yugoslavya döneminde ülkenin resmi dili olarak kullanılmaya devam etmiş ve Boşnakçadan hiç söz edilmemiştir.[11] Yugoslavya'nın dağılmasından sonra siyasi ve etnik sebeplerle Hırvat ve Boşnakların iradesiyle bu dil de *Sırpça, Hırvatça ve Boşnakça* olmak üzere üçe ayrılmıştır.[12] 2006 yılında da Karadağ Sırbistan'dan ayrılıp bağımsızlığını kazanınca dördüncü bir dil olarak *Karadağca* ortaya çıkmıştır. Boşnakça'nın Bosna-Hersek'in resmi dili olarak kabul edilmesinin ardından ülkede bilimsel çalışmalar yeniden hazırlanmaya başlanmıştır. Bugün Bosna-Hersek'in resmi dili Boşnakça olmakla birlikte alfabe olarak hem Latin alfabesi hem de Kiril alfabesi birlikte kullanılmaktadır.

---

[10] Ali Mehmet Gürsel, *Türkçeden Boşnakçaya Geçmiş Kelimelerde Anlam Değişmeleri,* (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balkan Çalışmaları Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2018, s.2.

[11] Taner Şen, *Boşnakça ve Türkçedeki Ad Durumları: Karşılaştırmalı Bir İnceleme,* (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balkan Çalışmaları Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2017, s.2.

[12] Süer Eker, "Bosna'da Etno-Linguistik Yapı ve Türk Dili ve Kültürü Üzerine", *Milli Folklor*, S.72, 2006, s. 75.

2. BÖLÜM: DEYİMLER VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde deyimlerin genel kavram ve özelliklerine değinilmiştir. Bu özellikler de tespit edilen ortak deyimlerle açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. DEYİM KAVRAMI

Bugün deyim diye adlandırdığımız kavramın yerine geçmişte *darbımesel* daha sonraları ise *ta'bir, ıstılah* gibi Osmanlıca kelimeler kullanılmıştır. Darbımesel daha çok atasözlerini ifade eden bir terimdi. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren avama ait hikmetli sözlerin toplanması ile birlikte bu terimlerin kapsamları daralarak *ta'bir* kelimesi kullanılmıştır. Deyim kelimesi 1935 yılında Türk Dili Araştırma Kurumu tarafından basılan Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu'nda tabir kelimesinin karşılığı olarak teklif edilmiş ve zamanla tutmuştur.[13] Hatta tabir kelimesinin 1966 yılına kadar deyimin yerini tutmaya devam ettiğini görmekteyiz. *Türk Folklor Araştırmaları* dergisinin 1966 yılındaki sayısına kadar deyimlerle ilgili yer alan çalışmalarda *tabir* terimi kullanılmıştır.[14] Yine o tarihlerde Vecihe Hatipoğlu "Kelime Grupları ve Kuralları" adlı makalesinde deyim terimi için şöyle belirtmiştir: "deyim" sözü, Türkçenin yeni bulduğu güzel sözcüklerden biridir. Bu sözcüğün yeri boştu ve 'tabir' sözü ile karşılanamıyordu. Tabir bir tek sözcükten de olabilir. Hâlbuki deyim, en az iki sözcükten kurulur."[15]

Bu açıklamalardan da anlaşıldığı üzere deyim kavramı yerine önceleri darbımesel, ıstılah ve tabir kelimeleri kullanılmış ve bir süre sonra da bu kelimeler yerini deyime bırakmıştır. Deyimlerle ilgili yapılan ilk çalışmalara baktığımızda darbımesel kavramı hem deyimleri hem de atasözlerini birlikte ifade etmek için kullanılıyordu. Örneğin ünlü edebiyatçımız Şinasi'nin 1863 yılında yayınlamış olduğu *Durub-i Emsal-i Osmaniye* adlı çalışmasında 1500 tane deyim ve atasözünü herhangi bir ayrım yapmadan birlikte yer vermiştir.

---

[13] Ahmet Turan Sinan, *Türkiye Türkçesindeki Deyimler Üzerine Bir Dil İncelemesi,* (Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi), Elazığ 2000, s.6.
[14] Sinan Göden, "Balkan Türklerinin Belleğinde Yaşayan Ortak Deyimlerin Günümüze Yansıması" *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25, 2011, s.194.
[15] Vecihe Hatiboğlu, "Kelime Grupları ve Kuralları", *TDAY Belleten,* S.11, 1964, s. 221.

2.2. DEYİM TANIMI

Deyim kavramı pek çok araştırmacı tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır.

Türkçe Sözlük'te deyim "genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış anlatım, tabir" olarak tanımlamıştır.[16]

Berke Vardar deyimi "bir tür sözlüksel birim oluşturan anlambirim toplaşması; genellikle öz anlamından az çok ayrı bir anlam içeren kalıplaşmış söz"[17] olarak tanımlamıştır.

Ömer Asım Aksoy ise "çekici bir anlatım kılığı taşıyan ve çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük toplulukları"[18] olarak tanımlamıştır.

Doğan Aksan'a göre de deyim "belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan sözdür."[19]

Ali Püsküllüoğlu, hazırlamış olduğu Türkçe Deyimler Sözlüğü'nde "Anlatıma akıcılık, çekicilik katan birçoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan genellikle de birden çok sözcüklü dil öğesi, kalıplaşmış sözcük topluluğu"[20] olarak tanımlamıştır.

Mehmet Hengirmen ise "Genellikle gerçek anlamının dışında kullanılan, anlatımı daha güzel ve etkili yapan, toplum tarafından ortak olarak benimsenen kalıplaşmış sözlere deyim denir"[21] biçiminde tanımlamaktadır.

Günay Karaağaç ise "bireysel ve nedenli olan söz dizimi biriminin genelleşip yaygınlaşarak nedenliliğini yitirmesiyle ortaya çıkan ve tek bir sözlük birimi gibi algılanan söz öbeğidir. Öteki kalıp sözler gibi, söz dizimi kaynaklı sözlük birimleridir."[22]

---

[16] *Türkçe Sözlük*, TDK Yayınları, Ankara 2011, s. 651.
[17] Berke Vardar, *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Multilingual Yayınları, İstanbul 2002, s.71.
[18] Ömer Asım Aksoy, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2*, TDK Yayınları, Ankara 1993, s. 49.
[19] Doğan Aksan, *Her Yönüyle Dil*, C. 3, TDK Yayınları, Ankara 2007, s. 35.
[20] Ali Püsküllüoğlu, *Türkçe Deyimler Sözlüğü*, Arkadaş Yayınları, Ankara 1995, s.7.
[21] Mehmet Hengirmen, *Türkçe Dilbilgisi*, Ergin Yayınları, Ankara, 2007, s. 412.
[22] Günay Karaağaç, *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 2013, s. 271-272.

İsmail Parlatır "en az iki söz varlığından oluşan ve gerçek anlamları dışında mecazi anlam ile pekiştirilmiş bulunan kalıplaşmış söz öbeği ya da deyiş."[23] olarak tanımlamaktadır.

Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere deyim, anlatıma çekicilik katma maksatlı kullanılan, yapı bakımından da en az iki kelimeden oluşan ve gerçek anlamından az çok dışında bir anlam içeren kalıplaşmış söz öbeğidir.

2.3. DEYİMLERİN SINIRLILIKLARI VE ÖZELLİKLERİ

Deyimlerin sınırlılıkları konusunda dilbilimciler arasında farklı görüşler vardır. Özellikle de deyimlerin en az kaç kelimeden oluşabileceği tartışma konusudur. Çalışmasında deyimleri açıklarken nadiren de olsa deyimlerin bir kelimeden oluşabileceğini savunan Doğan Aksan bu görüşüne örnek olarak da *akşamcı, kaşarlanmış, sudan, sözde, gözde, gedikli* kelimelerini göstermiştir.[24] Ahmet Sinan Turan, Ömer Asım Aksoy'un; doğrusu, sözde, gözde, havadan, sudan, toptan, ayaktan, gittikçe, veresiye, başlıca gibi kelimeleri önce deyim kabul ettiğini ancak daha sonra bu görüşünden vazgeçtiğini ifade etmektedir. Aksoy bu kelimelerin birer mecazi anlatım olduğunu ve deyimler için en az iki kelime varlığını şartı koşmuştur.[25]

Vecihe Hatipoğlu çalışmasında şöyle tespitlerde bulunmuştur: "*Bir tek kelime ise deyim olamaz, eğer bir kelimenin anlamı gerçek anlamından kaymışsa, o kelime mecaz anlamda kullanılıyor veya kelimenin anlamı çoğalıyor demektir. Çünkü bir kelimenin pek çok gerçek veya mecaz anlamı olabilir. Deyimde ise, bir tek kelimenin anlamı dışında kullanılması aranmaz, en az iki kelimenin birlikte kullanılmalarından doğan ortak anlam, gerçek anlam dışında hatta mantık dışındadır. Yoksa tek bir kelimenin mantık dışında kullanılması, çekici bir özellik yaratmaz, belki de anlam kaybolmasına, anlaşılmamasına sebep olur ve tek kelime olduğu için de mantık dışına kayma söz konusu olamaz*".[26]

Deyimler atasözleri gibi kalıplaşmış sözlerdir. Her ne kadar deyimlerde yer alan sözcüklerin, başka sözcüklerle değiştirilemeyeceği ve sözdizimlerinin

[23] İsmail Parlatır, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü-I Atasözleri,* Yargı Yayınevi, Ankara 2008, s. 1.
[24] Doğan Aksan, *a.g.e.* 2007, s. 35.
[25] Ahmet Sinan Turan, *a.g.e.* 2000, s. 11.
[26] Vecihe Hatiboğlu, *a.g.m.*, 1964, s. 222.

bozulamayacağı ifade edilse de deyimlerde çekimler ve zamirlerden kaynaklanan değişmeler meydana gelir. Deyimlerin aralarına bazı kelimeler girse bile deyim özelliğini yitirmez. Deyimlerin çekim eki alması deyimin şekil bakımından başlıca özelliğidir. Deyimin bir kelimesi çekim eki aldığında deyimde bulunan fiil de çekime gidebilir. [27]

Gerçek anlamları dışında özel bir anlama gelen deyimler, ayrı sözcükler ve aynı gramer biçimleriyle başka dile çevrilemezler. Gerçek anlamlarıyla kullanılan deyimler ise başka dile çevrilebilirler.[28] Ancak Boşnakçada Türkçeden kelimesi kelimesine çevrilen deyim sayısı bir hayli fazladır.

2.4. BOŞNAKÇA DEYİMLER VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

2.4.1. Boşnakça Deyim Kavramı ve Deyimlerle İlgili Çalışmalar

Günümüzde Boşnakçada deyim için *fraza,* deyim bilimi için ise *frazeologiya* terimi kullanılmaktadır. Önceleri Boşnakça kaynaklarda tıpkı Türkçe deyim kavramında olduğu gibi *fraza (deyim)* terimi ya farklı ifadelerle açıklanmış yahut da deyimler atasözlerinin içinde incelenmiştir. Örnek olarak Mehmed Beg Kapetanoviç Ljubuşak ve Ebüzziya Tevfik'in çalışmalarını gösterebiliriz.

Bosna'da hem Boşnak hem de Türk atasözü ve deyimlerine karşı ilk ilgiye Mehmed Beg Kapetanoviç'in eserlerinde rastlıyoruz. Kaleme aldığı *Narodno Blago* (1887) adlı eserinde Boşnak, *Istočno Blago(Cevahir-i Şarkiye)* (1896) adlı eserinde ise Türk, Arap ve Fars atasözü, atasözü niteliğinde cümle ve özlü sözün yer aldığı belirtilmektedir.[29] Görüldüğü üzere her iki eserde de deyim (fraza) terimine yer verilmeyip onun yerine *atasözü niteliğinde cümle* tabiri kullanılmıştır.

İlk dönemlerde Boşnakça deyim ve atasözleriyle Boşnak aydınlar ilgilendiği kadar Türk yazarlarımız da ilgi göstermiştir.

---

[27] Ömer Asım Aksoy (a), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1,* TDK Yayınları, Ankara 1993, s. 38-43; Vecihe Hatiboğlu, "a.g.m.," 1964, s. 223.
[28] Ömer Asım Aksoy (a), *a.g.e.,* 1993, s.
[29] N.Aslı Şirin Öner-Amra Dedeiç, "Bosna-Hersek'te Türkçe", *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi,* C.6, S.1, 2015, s.58.; Kerima Filan, "Mehmed Bey Kapetanoviç Lyubuşak'ın Derlediği Türk Atasözlerinin Dili Üzerine Bir İnceleme", *X. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri,* Ankara 2015, s.304.

Şinasi'nin *Durub-ı Emsal-i Osmaniye* adlı eserini yayınlamasından sonra Ebüzziya Tevfik 1880 yılında Mecmua-i Ebüzziya'da *"Boşnakların Durub-ı Emsali"* adlı bir makale yayınlamış ve burada bir Boşnak'tan derlediği 148 Boşnakça atasözüne yer vermiştir. Derlemiş olduğu bu atasözleri yine kendisi tarafından, anlamı değiştirilmeden Türkçeye çevrilmiştir.[30] Elif Dülger'in hazırlamış olduğu bu makaleden yola çıkarak Ebüzziya'nın derlemiş olduğu bu 148 Boşnak atasözü üzerinde yaptığım inceleme sonucunda bunların tamamının yalnızca atasözünden ibaret olmadığını, deyimlere de yer verilmiş olduğunu tespit ettim. Örneğin bu atasözleri arasında *Bir ziyan bin bühtan, Çay kenarında kuyu kazmak, Çorbaya kıl düştü, Kanatlanmadan uçma, Kuzuları kesip kurtları besler, Koyunu kırkmalı tıraş etmemeli, Gün kısa ise yıl uzun, Yalanın ayakları kısadır, Yer pek, gök yüksek* gibi deyimler yer almaktadır.

Bosna'da ünlü edebiyatçı Edhem Mulabdić'in Türkçe ve Sırpça-Hırvatça atasözleri arasındaki benzerliklere değinen kısa bir yazısı[31] bir yana bırakılacak olursa Mehmed-Beg Kapetanoviç'ten sonra yeni çalışmalar, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra görülmeye başlamıştır.[32]

2003 yılında Amina Šiljak-Jesenković tarafından hazırlanan *Nad Turskim i Bosanskim Frazikonom*[33] adlı çalışma Türkçe ve Boşnakça deyimlerle ilgili hazırlanmış en kapsamlı çalışmadır. Amina Šiljak bu çalışmasında Türkçe deyimleri Boşnakçayla anlambilimsel, sözdizimsel ve sosyo-linguistik açıdan mukayeseli bir şekilde incelemiştir.

Zlatko Lukić 2006 yılında yayınlamış olduğu *Bosanka Sehara*[34] adlı sözlükte Bosna Hersek'te günlük hayatta en sık kullanılan 10.954 adet atasözü, deyim ve ifadeye yer vermiştir.

---

[30] Elif Dülger, *a.g.m.*, s. 51.
[31] Edhem Mulabdiç, "Narodne poslovice i mudre izreke naše i turske identične (*Atasözleri ve bilge deyişlerimiz ile Türkçe özdeşleri)*", *Narodna Uzdanica (Kalendar),* Saraybosna 1933, s.159-160.
[32] Hamdi Hasan, *Makedonya ve Kosova Türklerince Kullanılan Atasözleri ve Deyimler,* TDK Yayınları, Ankara 2007, s. 3.
[33] Amina Šiljak-Jesenković, *Nad Turskim i Bosanskim Frazikonom,* Orijentalni Institut u Sarajevu, 2003.
[34] Zlatko Lukić *Bosanka Sehara: poslovice, izreke i fraze Bosne i Hercegovine,* Šahinpašić, Saraybosna 2006.

2011 yılında Vehid Gunić de *Bosanske Izreke*[35] adlı çalışmasında deyim ve atasözlerine birlikte yer vermiştir.

Bosna-Hersek de deyimlerle ilgili hazırlanan en güncel çalışma, 2012 yılında Bosna-Hersek'in Bihaç şehrinde Zrinka Ćoralić ile Senija Midžić'in hazırlamış olduğu "*Bosanski Frazeološki Rječnik* (Boşnakça Deyimler Sözlüğü)[36]"tir. Bu sözlük yalnızca Boşnakça deyimlere yer vermiş olmakla birlikte içerisinde çağdaş Boşnakçada en sık kullanılan 2341 deyim örnek birer cümle ile birlikte yer verilmiştir.

Ayrıca Türkiye'de yaptığımız araştırmalar sonucunda Boşnakça deyimler ile alakalı bir yükseklisans tezi ve bir deyimler sözlüğü tespit edebildik.

Dženita Ahmić 2016 yılında hazırlamış olduğu *"Boşnakçadaki Atasözleri ve Deyimlerde Türkçenin İzleri"*[37] adlı yükseklisans tezinde yalnızca içerisinde Türkçe alıntı kelime bulunan Boşnakça deyim ve atasözlerini incelemiştir.

Boşnakça-Türkçe Deyimler Sözlüğü[38] ise 2018 yılında Şakir Bayhan tarafından hazırlanmıştır. Bayhan çalışmasında günümüz Boşnakçasında yaygın olarak kullanılan 6650'ye yakın deyime yer vermiş ve bu sayının 450'sinin atasözü olduğunu belirtmiştir. Bayhan bu deyim ve atasözlerin Türkçedeki karşılıklarını vermeye çalışmış veya açıklamıştır ancak Boşnakça deyimi birebir çevirerek aktarmamıştır.

2.4.2. Boşnakça Deyimlerin Özellikleri

Zlatko Lukić *Bosanka Sehara* adlı sözlükte *fraza* terimi adı altında deyimin özelliklerini şu şekilde açıklamıştır:

"Genellikle iki veya üç kelimeden oluşan, mecazi anlamlar taşıyan bazen de komik mesajlar veren kısa söz dizimleridir. En temel özelliklerinden biri de anlamını kaybediceğinden ötürü başka bir dile kelimesi kelimesine çevrilememesidir. Deyimler yapısal olarak kalıplaşmış söz dizimleridir. Anlamının değişmemesi için de herhangi

[35] Vehid Gunić, *Bosanske Izreke,* Miris Orijenta, Saraybosna 2011.
[36] Zrinka Ćoralić-Senija Midžić, *Bosanski Frazeološki Rječnik,* Pedagoški Fakultet Bihać, 2012.
[37] Dženita Ahmić, Boşnakçadaki Atasözleri ve Deyimlerde Türkçenin İzleri, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yükseklisans Tezi, İzmir 2016.
[38] Şakir Bayhan, *Boşnakça-Türkçe Deyimler Sözlüğü,* TDK Yayınları, Ankara 2018.

bir şey eklenip çıkarılamaz. Açıklanması atasözlerinden daha zordur. Deyimleri başka bir dile çevirmenin en kolay yolu ona uygun bir deyimle çevirmektir."[39]

Deyimlerin başka dillere çevrilmesi her ne kadar güç olsa da Türkçe ve Boşnakçada bulunan birçok deyim şekil ve anlam bakımından benzer özelliklere sahip birçok ortak deyim bulunmaktadır. Deyimlerden bazıları bu iki dilde benzer özellikler taşıdığı gibi diğer dillerde de benzer özellikler taşımaktadır. Örneğin *Demokles'in kılıcı, Babil kulesi, bir bardak suda fırtına koparmak, yel değermenleriyle savaş, timsah gözyaşları, altın çağ, aslan payı, bumerang gibi geri dönmek, son Mohikan* gibi deyimler diğer dillerde de mevcuttur.

Deyimler kalıplaşmış olduklarından dolayı her ne kadar üzerlerinde değişiklik yapılamayacağı ifade edilse de Boşnakça deyimlerde fiillerin çekimlerinden, zamirlerin değişmesinden, çekim ekleri ile isim hal ekleri değişiminden, ikilemelerin yerlerinin değişmesinden ve deyimlerde kullanılan kelimelerin eşanlamlısı veya ona yakın bir kelime kullanımından kaynaklanan değişmeler meydana gelir. Örneğin; Damarlarında kanı donmak veya dondu *(**Ledi se** (**sledila se**) krv u žilama)*, Cebini veya ceplerini doldurmak *(Napuniti **džep** (**džepove**))*, Açık ve net veya net ve açık *(Jasno i glasno / glasno i jasno)*, Kurbanlık kuzu veya oğlak *(Žrtveno **janje** (**jarac**))*, Birinin sırtında olmak veya yaşamak *(**Biti** (**živjeti**) na čijoj grbači)*,

Ama en çok değişme ise Boşnakçanın fiil yapısına özgü bitmiş-bitmemiş fiilerde görülür. Çalışmamızda içinde fiil geçen her Boşnakça deyimin birçoğunda bitmiş ve bitmemiş fiil birlikte gösterilmiştir. Örneğin Birine borçlu kalmamak (*Ne **ostati** /**ostajati** dužan komu)*, Başka telden çalmak (***Udariti** /**udarati** u druge diple (žice))*, Yeme yakalanmak *(**Uhvatiti se** /**hvatati se** na mamac)*, Sesini yükseltmek *(**Dići** /**dizati** svoj glas)*, Modadan çıkmak *(**Izići** /**izlaziti** iz mode)*.

Boşnakça deyimleri biçimsel özellikleri bakımından dört ayrı grupta değerlendirebiliriz:

a. **Sözcük öbeği halindeki deyimler:** Barut fıçısı *(Bačva (bure) baruta)*, Denizde damla *(Kap u moru)*, Yasak meyve *(Zabranjeno voće)*, Zayıf nokta *(Slaba točka)*, Katı yürekli *(Tvrda srca)*, Şeref sözü (*Časna riječ!)*.

[39] Zlatko Lukić, *a.g.e.*, s.1

b. **Mastar halindeki deyimler:** Kuş gibi yemek *(Jesti kao ptica)*, Bakış atmak *(Baciti pogled)*, Umudunu kaybetmek (Izgubiti nadu), Derdini paylaşmak (Dijeliti muku), Yemi yutmak (Progutati mamac) Yatağa düşmek (Pasti u krevet).
c. **Cümle halindeki deyimler:** Boğazı kurudu *(Osušilo se grlo)*, Oturduğu dalı kesiyor *(Reže (siječe) granu na kojoj sjedi)*, Kafam nerede bilmiyorum *(Ne znam gdje mi je glava)*, Faydası yok *(Nema fajde)*, Müjde getirdi (*Donio muštuluk).*
d. **Karşılıklı konuşma şeklinde olan deyimler:** Dilini içeri çek! (Uvući jezik!), Başı yukarı! *(Glavu gore!)*, Çocuk olma! *(Ne budi dijete!)*, Kaybol gözlerimden! *(Gubi mi se s očiju!)*.

2.4.3. Boşnakça-Türkçe Deyim Etkileşimi

Bilindiği gibi Bosna-Hersek'in geçmişte uzun bir süre Türk hâkimiyeti altında kalmasıyla Türkçeden Boşnakçaya dokuz bine yakın kelime, ek ve kalıp ifade geçmiştir. Bunlardan bazıları Boşnakçaya öyle yerleşmiş ki çıkartılması güç hale gelmiştir. Benzer durum deyim ve atasözleri için de geçerlidir. Çalışmamızda ele aldığımız bazı ortak deyimlerin tamamıyla Türkçeden geçtiğini görmekteyiz. Bu deyimlerin Türkçeden Boşnakçaya geçişi 3 farklı şekilde olduğunu söyleyebiliriz:

1. Boşnakçaya Türkçe olarak orijinal haliyle geçen deyimler. Bu tür deyimlerin büyük çoğunluğu dini anlamda İslam'ın etkisiyle geçen deyimler olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin *Haram para, Allah emanet, Allah rahmetile, Allah razila, Allah selamet, Bajram šerif mubarek olsun, Bašun sagolsun, Dostun sagolsun, Džin baška, šejtan baška, Elhamdulillahi jarabi šućur, Fatimin fal, Mahsuz selam, Kahva-para, Ja l(i) šehid, ja l(i) gazija.* gibi deyimlerin Boşnakçaya Türkçe üzerinden geçen deyimler olduğunu söyleyebiliriz.

2. Boşnakçaya kısmen çevrilerek veya geçtikten sonra Boşnakçaya uydurulmaya çalışılan deyimler. *Hair dovu učinio (hayır duası etmek), Haman je dušek-hasta (yorgan döşek yatmak), Bunar bez dna (Dipsiz pınar (kuyu)), Bure baruta (barut fıçısı), Čorbine ćorbe ćorba (çorbanın çorbasının çorba suyu), Donio muštuluk*

(müjde götürmek), Hvata sevap (sevap kazanmak), Od Mašrika do Magriba (Maşrıktan Mağribe) gibi deyimler bunlara birkaç örnektir.

3. Boşnakçaya tamamen çeviri yoluyla girdiği düşünülen deyimler. Birçok Türkçe deyimin hiç değiştirilmeden Boşnakçaya olduğu gibi aktarıldığını görmekteyiz. Bu deyimlerden bazılarında Türkçe kelimelerle de karşılaşmamız mümkündür ve bu kelimeler sayesinde de onların asıl kökenine çağrışım yaptığını görmekteyiz. Örneğin cenaze namazında imamın ahaliye seslenişi "*Halalite li ljudi ovom rahmetliji? (Bu rahmetliye hakkınızı helal ediyor musunuz hey cemaat?)"*, annenin evladına *"Haram ti bilo materino mlijeko (ananın sütü sana haram olsun)"* diye bedduası, şaşkınlık veya budalalık yapan birine "*Fali mu daska u glavi (başında tahtası eksik)* denilmesi yahut da Nasreddin Hoca'nın fıkrasında geçen *"Reže (siječe) granu na kojoj sjedi (üzerinde oturduğu dalı kesiyor)"* gibi deyimler Türkçeden Boşnakçaya tamamen çeviri yoluyla aktarılan deyimlerdir.

2.5. DEYİMLERİN DİĞER KAVRAMLARLA İLİŞKİSİ

Bazı deyimler kimi zaman bazı kalıp ifadelere benzemektedir ve bu yüzden de genellikle birbirleriyle karıştırılmaktadır. Deyimlerle karıştırılan bu kalıp ifadeler şunlardır:

2.5.1. Deyimler ve Atasözleri

Deyimlerin en çok karıştırıldığı konu da atasözleridir. Atasözleri *"Atalarımızın uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştıran kalıplaşmış biçimleri bulunan toplumca benimsenmiş öz sözler"* [40] şeklinde tanımlanır. Deyimle atasözleri arasındaki en önemli farklılıklardan bazıları şunlardır:

1. Deyimleri atasözlerinden ayıran en önemli özellik genel kural bildirmek yerine bir kavramı etkili biçimde anlatan özel kalıplar olmasıdır.

[40] Ömer Asım Aksoy (a), *a.g.e.*, s. 37.

2. Atasözlerinin amacı yol göstermek, öğüt vermek, ibret aldırmak gibi kaygılar oluştururken deyimlerin amacı da bir kavramı özel bir kalıpta veya hoş bir anlatımla dile getirmektir.[41]
3. Atasözleri deyimlerin aksine çok daha uzun sürede dile yerleşirler. Deyimlerde ise yeni bir teknolojik gelişmeyle bile kısa sürede yeni deyimler ortaya çıkabilmektedir.
4. Atasözleri hüküm bildiren kurallı cümleler durumundayken deyimler, en az iki kelimeden oluşan tamlamalar, ikilemeler, birden fazla çekimli eylemden oluşan ve benzetme esasına dayalı kalıplaşmış söz öbeklerinden oluşur.[42]
5. Deyimlerin çoğu mastar halinde kullanılır. Ad-sıfat tamlaması ve ikileme halinde kullanılan deyimler de vardır. Atasözleri ise tümce halinde kullanılırlar.

Deyim ve atasözlerinin farklılıklarına ilişkin çalışmamızda karşımıza çıkan bir diğer özellik ise farklı iki dilde ortak olan bir atasözü veya deyimin birinde atasözü, diğerinde de deyim olarak kullanılıyor olmasıdır. Örneğin Türkçede atasözü olup da Boşnakçada deyim olarak kullanılan ifadeler şunlardır: "Tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş" yerine "tencere ve kapak gibi olmak" *(Biti kao lonac i poklopac)*, "çivi çiviyi söker" yerine "çiviyi çivi ile çıkarmak" *(Izbiti /izbijati klin klinom)*, "ayağını yorganına göre uzat" yerine "örtüye göre uzanmak". *(Pružiti se /pružati se prema pokrivaču)* gibi. Baklaya baklayı, papaza papazı söylemek/ anlatmak" *(Reći /govoriti bobu bob, a popu pop)* deyimi ise Türkçe "eğriye eğri, doğruya doğru" atasözüne karşılık gelir.

2.5.2. Deyimler ve İkilemeler

TDK'nın Güncel Türkçe Sözlük'ünde ikileme *"Anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması."* şeklinde tanımlanmıştır. Türkçeyle etkileşimi sonucunda Boşnakçaya doğrudan Türkçeden geçmiş ikilemeler de

[41] Metin Yurtbaşı, *Sınıflandırılmış Deyimler Sözlüğü,* Excellence Publishing, İstanbul 2012, s. 12-13.
[42] İsmail Parlatır, *a.g.e.,* s.42-43.

mevcuttur. Örneğin *adile sadile, aša jokari, điti-biti, falan fustuk, tandara mandara, valahi billahi*[43] gibi ikilemeler bunlardan birkaçıdır.

İkilemeler, deyimlere güzellik, akıcılık, canlılık ve etkili bir anlatım gücü katar ve de onların akılda kalmasını kolaylaştırdığından deyimlerde sıkça kullanılmaktadır.[44] Türkçenin zenginliklerinden sayılan ikilemeler Boşnakçada da hatırı sayılır şekilde kullanılmaktadır ve her dilde olduğu gibi Boşnakçada da ikileme şeklinde kullanılan deyimler bulunmaktadır. Boşnakçada karşılaştığımız bu ikilemeleri şu şekilde sınıflandırabiliriz:

a) **Eş anlamlı kelimelerden oluşan ikilemeler:** "Uçsuz sonsuz" veya "sonsuz uçsuz*" (Bez kraja i konca / Bez konca i kraja), "*Açık ve net" veya *"*net ve açık" *(Jasno i glasno / glasno i jasno).*[45]
b) **Zıt anlamlı kelimelerden oluşan ikilemeler**: "Gece gündüz" *(Dan i noč),* "Bugün yarın" *(Danas sutra),* "Önce ya da sonra" *(Prije ili kasnije),* "Az çok" veya "çok az" *(Manje-više / Više-manje),* "Ne az, ne çok" *(Ni manje ni više),* "İyide ve kötüde" *(U dobru i u zlu***),** "İstersin-istemezsin / İstese de istemese de" *(Hoćeš-nećeš, Htio ne htio (htjela ne htjela)).*
c) **Farklı kelimelerden oluşan ikilemeler**: "Kısa ve net" *(Kratko i jasno),* "Çek çıkar" *(Povuci-potegni),* "İstemeyle ya da zorla" (*Milom i silom),* "Orada burada" veya "burada orada" *(Amo –tamo / Tamo-amo),* "Sabahtan yarına" *(Od jutra do sutra), "*Sabahtan (şafaktan) karanlığa kadar" *(Od jutra (zore) do mraka).*
d) **Tekrarlardan oluşan ikilemeler:** "Adım adım" *(Korak po korak),* "Azar azar" *(Malo-pomalo),* "Damla damla" *(Kap po kap),* "Fifti-fifti", "Karış karış" *(Pedalj po pedalj),* "Kelime kelime" *(Riječ po riječ).*
e) **Benzeri tekrarlardan oluşan ikilemeler:** "Günden güne" *(Iz dana u dan), "*Sonun sonunda" *(Na koncu konca (konaca)),* "Omuz omuza" *(Rame uz rame),* "Gözler gözlere" *(Oči u oči), "* Elden ele" *(Iz ruke u ruku / od ruke do ruke), "*Yüzde yüz" *(Sto posto).*

---

[43] Abdulah Škaljić, *Turcizmi u Srpskohrvatskom Jeziku*, Svjetlost, Saraybosna 1966.
[44] Mehmet Yastı, "Türkçe Deyimlerde Geçen İkilemelerin Ses ve Şekil Özellikleri", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* S.21, 2007, s. 53
[45] Boşnakça bazı ikilemelerde kimi zaman kelimelerin yerleri değişebiliyor ve anlam özelliğini kaybetmiyor.

f) Pekiştirmeli Tekrarlardan oluşan ikilemeler: *"*Dopdolu*" (Pun puncat),* *"*Zoru zoruna" *(Jedva jedvice)* "Sapasağlam" *(Zdrav zdravcat), "*Capcanlı" *(Živ živcat)*.

g) **İkilemeli deyim ve atasözleri:** Bazen deyim ve atasözlerinde ahengi sağlamak için ikimelerden yararlanılır. "Baklaya baklayı, papaza papazı söylemek/ anlatmak" *(Reći /govoriti bobu bob, a popu pop),* "Dışı süslü, içi berbat" *(Izvana gladac, iznutra jadac),* "Göze göz, dişe diş" *(Oko za oko, zub za zub),* "Hiç yoktan iyidir" *(Bolje ikad nego nikad).*

2.5.3. Deyimler ve Argolar

Argo; her ülkede, her dilde görülen, toplumda bir kesimin veya zümrenin farklı bir biçimde anlaşmayı sağlamak amacıyla oluşturduğu özel bir dildir.[46] Türkçe Sözlük'te ise "*her yerde ve her zaman kullanılmayan veya kullanılmaması gereken çoklukla eğitimsiz kişilerin söylediği söz veya deyim*"[47] diye tanımlanır. Her toplumun, her mesleğin kendine özgü bir argosu vardır.

"Deyim ile arasındaki ilişki ise deyim gibi kolay ve çekici anlatım sağlaması, herkes tarafından anlaşılmayan bir yanının olması, kelimelerin bir kısmının veya tamamının anlamının farklı olup kastedilen anlamın farklı olmasıdır. Bazı argo sözler de zamanla genel dile mal olmuş ve deyimleşmiştir."[48]

Boşnakçada deyimleşen argolardan bazıları şunlardır: Altın tavuk *(Zlatna koka),* Başında bir tahtası eksik olmak (*Fali (nedostaje) jedna daska u glavi*), Beyaz karga (*Bijela vrana),* Boynuzlarını geçirmek *(Nabiti/nabijati rogove),* Islanmış/tüyü yolunmuş tavuk gibi *(Kao pokisla/očerupana kokoš),* Kartları masaya koymak *(Staviti karte na sto),* Kara kitaba ulaşmak *(Dospjeti na crnu knjigu),* Kara listede olmak *(Biti na crnoj listi),* Kara koyun *(Crna ovca),* Ölü gibi sarhoş *(Mortus pijan),* Ölü sezon (*Mrtva sezona),* Sağmal inek *(Krava muzara),* Sert ceviz *(Tvrd orah),* Topukları

[46] Doğan Aksan, *Her Yönüyle…,* s.
[47] Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük,* TDK Yayınları, Ankara 2011. s. 148.
[48] Hayriye Çelik, *Türkçe ve Almanca da Anne ve Baba Kavramı İçeren Deyim ve Atasözlerinin Anlambilimsel ve Kültürel Analizi,* (Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batı Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Elazığ 2018, s. 13.

parlatmak *(Podbrusiti pete),* Uzun parmakları olmak *(Imati duge prste),* Zara bırakmak *(Staviti na kocku).*

2.5.4. Deyimler ve Terimler

Terimler, bilim, sanat ve çeşitli meslek dalları gibi özel alanlarda kullanılan ve de bir kavrama karşılık gelen kelimelerdir. Terimler tek kelimeden oluşabilirlerken, deyimler ise en az iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluşurlar.

Deyim, genel dilin bünyesinde varlığını sürdürürken, terim, bilim, sanat ve meslek dalları gibi özel alanların kavram dünyası içerisinde yer alır.[49] Bileşik kelime durumunda olan terimler deyimlerle karışmazlar. Ancak iki ve daha çok kelimeden oluşan ve de ayrı yazılan terimler deyimlere benzerler. Fakat terimler, bilim ve meslek dallarına özgü kavramları karşıladıkları için daha çok kendi alanlarında kullanılırlar ve gerçek anlamlarından ayrılmadıklarından dolayı da deyimlerden ayrılırlar. Bazı terimler ortak dilde de sık sık kullanıldıklarından dolayı deyimleşmektedirler.[50]

Her dilde olduğu gibi Boşnakçaya da önceleri terim olan ve sonrasında deyim olarak dile yerleşen ifadeler vardır. Bu çalışmayı hazırlarken özellikle de askerlik, din-inanç, denizcilik, matematik, sinema, tiyatro, spor, şans oyunları gibi alanlara özgü terim ifadesi içeren epeyce deyim karşımıza çıktı. Bu alanlara özgü terim ifadesi içeren deyimlerden bazıları şunlardır:

Askerlik: Hedefte olmak *(Biti na meti)*, Birine/birşeye hedef almak *(Ciljati na nekog /nešto),* Mermi gibi fırlamak *(Izjuriti / juriti (izletjeti /letjeti) kao metak),* Silah bırakmak *(Položiti oružje),* Birini onun kendi silahıyla vurmak *(Potući /tući koga njegovim vlastitim oružjem),* Yaşam ve ölüme savaş (hayatta kalma savaşı) *(Borba na život i na smrt (borba za opstanak)),* Savaş baltasını gömmek *(Zakopati ratnu sjekiru).*

Denizcilik: Pusulayı kaybetmek *(Izgubiti kompas)*, Demir (çıpa) atmak *(Baciti /bacati sidro),* Demiri (çıpayı) kaldırmak *(Dignuti /dizati sidro).*

Matematik: Fifti fifti *(fifti fifti),* Ortak paydaya düşürmek. *(Svesti /svoditi na zajednički nazivnik)*, Yüzde yüz *(Sto posto),* Yüz seksen dereceye (değişmek). (*Za sto osamdeset stupnjeva (promijeniti)).*

---

[49] Doğan Aksan, *Ana Dilimizin Söz Denizinde,* Bilgi Yayınevi, Ankara 2006, s. 175.
[50] Ömer Asım Aksoy, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2,* İnkılap Kitapevi, İstanbul, 2013, s. 514-515.

Spor: Kırmızı kart vermek /kırmızı kart almak *(Dati crveni karton /dobiti crveni karton),* Topu atmak *(Prebacivati lopticu),* Sıçrama tahtası *(Odskočna daska)*.
Şans Oyunları: Elinden kozunu (bütün kozları) çıkarmak (*Izbiti/ izbijati adut (sve adute) iz ruke),* Oyundan çıkmak *(Ispasti / ispadati iz igre),* Oyundan atmak *(Izbaciti/ izbacivati iz igre)* Oyuna girmek *(Ući /ulaziti u igru*). Açık kartlarla oynamak *(Igrati s otvorenim kartama),* Zar atılmış *(Kocka je bačena),* Bir şeyi zara bırakmak *(Staviti /stavljati na kocku),* Kartları masaya koymak *(Staviti karte na sto).*
Tiyatro ve Sinema: Sahne yapmak *(Napraviti /praviti scenu),* Sahneye çıkmak *(Stupiti /stupati na pozornicu (scenu)),* Kulis arkasında *(Iza kulisa),* Yüzünden maskesini çıkarmak *(Skinuti (strgnuti) masku (krinku) s lica),* Sahneden inmek (gitmek) *(Sići / silaziti (otići /odlaziti) s pozornice (scene)),* Filmi koptu *(Puknuo (pukao) je film).*
Din ve İnanç: Hem kutsal günler hem de cumaları *(I svetkom i petkom),* Kara Cuma (*Crni petak),* Yasak meyve (*Zabranjeno voće),* Üçüncü şans (*Treća sreća),* Kıyamet günü *(Sudnji dan),* Allah'a gerçeğe /hesaba gitmek (*Otići Bogu na istinu(račun)),* Birini çarmıha germek / yapıştırmak *(Razapeti /razapinjati (pribiti/ pribijati) na križ),* Sol ayağı üzerine kalkmak *(Ustati/ustajati na lijevu nogu).*

2.5.5. Deyimler ve Kalıp Sözler

Her toplumun belirli durumlar, değişik olaylar karşısında yaşantılarını ve kültürlerini yansıtan ve de duygu değeri taşıyan kalıp sözleri bulunmaktadır.

Kalıp sözler, öylece hafızada saklanan, söyleneceği zaman yeniden üretilmeyip olduğu gibi aktarılan, gerektiğinde bazı ekleme ve çıkarmalar yapılarak kullanılan, tek bir kelimeden veya ardışık kelimelerden oluşabilen, toplumda belirli durumlarda iletişimin kurulmasına veya sürdürülmesine yardımcı olan, kullanım yerleri sınırlı kalıplaşmış dil birimleridir.[51] Kalıp sözlerin bazılarının tek kelimeden oluşması onları deyimlerden ayırmaktadır. Kullanım alanları deyimlere göre daha dardır her durumda kullanılamazlar. Genelde gerçek anlamlarıyla kullanılmaktadır.[52] Gerçek anlamı dışında kullanıldıklarında zamanla kısmen ya da tamamen deyimleşebilirler.

[51] Hürriyet Gökdayı, "Türkçede Kalıp Sözler", *Bilig,* S.44, 2008, s.106.
[52] Serdar Bulut, "Anadolu Ağızlarında Kullanılan Kalıp Sözler ve Bu Kalıp Sözlerin Kullanım Özellikleri" *Turkish Studies,* 7/4, 2012, s.1151.

Türkçeyle karşılaştırıldığı zaman Boşnakçanın söz varlığında daha az kalıp söz bulunmaktadır. Çalışmamızda Boşnakçadaki Türkçeyle ortak olan deyimleşmiş kalıp sözleri şu alt başlıklar halinde sınıflandırdık:

1. **Hayır dualar ve iyi dilekler:** Görülen iyiliklere, kavuşulan/elde edilen nimetlere ve yaşanan güzelliklere karşı minnet duygularını ifade etmek için söylenen dilek sözleridir. Deyimler gibi bir toplumda, zamanla oluşan anlatım kalıplarıdır. Hep aynı kelimelerle ve aynı anlatım şekilleriyle söylenirler. Deyimlere göre daha yöreseldir ve edebi dilde daha az kullanılır.[53] Boşnakçadaki hayır dua ve iyi dilek niteliği taşıyan deyimler şunlardır: Allah canını bağışlasın *(Bog da mu dušu prosti),* Allah korusun! *(Bože zakloni!),* Allah rahmet eylesin! *(Allah rahmet olsun!),* Allah sana yardıma gelsin! *(Nek' ti je Bog na pomoći!)*, Allah'a şükür *(Bogu hvala).*
2. **Beddualar**: Kötü dua, kötü dilek anlamına gelen beddualar bir kimsenin içindeki bir yangını, bir acıyı ve bir nefreti yansıtırlar. En az dualar kadar özgün ve belki de onlardan çok daha etkileyicidirler.[54] Boşnakçadaki beddua niteliği taşıyan deyimlerden bazıları şunlardır: Allah'ın cezası *(Kazna Božija),* Allah'ını göreceksin! *(Vidjet ćeš svoga boga!)* Şeytan götürsün onu! *(Neka ga đavo nosi),* Şeytan götürsün seni! *(*Vrag *te* odnio*),* Utanç olsun! *(Sram (stid) te bilo!).*
3. **Yeminler:** Kişinin karşısındaki kişiye güven verip inandırması için söylemiş olduğu kalıp sözlerdir. Kişi bazı yeminleri ederken inandırıcılığı arttırmak için kendi kendine beddualar edebilmektedir. Örneğin Boşnakçada Allah beni öldürsün*! (Ubio me Bog!) gibi.* Kişi yemin ederken şahit gösterme yoluna da başvurur. Tanrının adına *(Za ime Božje)* gibi.
4. **Dini Konularda Söylenen Kalıp Sözler:** Allah nasıl emrettiyse *(Kako bog zapovijeda)*, Allah'a sor! *(Pitaj boga!),* Anca şeytan bilirdi/bilecek *(Vrag (đavo) bi ga znao /Vrag (đavo) će ga znati),* Şeytan huzur vermiyor! *(Ne da vrag mira),* Yalnızca Allah bilir! /onu bilirdi! *(Sam Bog zna (bi ga znao))*
5. **Kızgınken Söylenen Kalıp Sözler:** Kaybol gözlerimden! *(Gubi mi se s očiju!).* Çocuk olma! *(Ne budi dijete!),* Kendine iş/bela arama! *(Ne traži sebi posla /belaja!).*

[53] Serdar Bulut, a.g.m. s. 1123.
[54] Serdar Bulut, a.g.m. s. 1132.

2.6. DEYİMLERDE ANLAM OLAYLARI

2.6.1. Deyim Aktarması

Deyim aktarması, kelimenin dile getirdiği kavramla, onun gösterileniyle bir başka kavram arasında çoğu kez benzetme yoluyla aralarında bir bağ kurularak kelimenin o kavrama aktarılmasıdır.[55] Kısaca bir kavramın benzetme yoluyla başka bir kavramın yerine kullanılmasıdır. Deyim aktarmasının doğadan insana, insandan doğaya, duyular arası, somutlayıcı aktarma gibi yöntemleri bulunmaktadır.

2.6.1.1. İnsandan Doğaya Deyim Aktarması

Aksan'a göre bu aktarım organ adlarının ve vücudun bölüm adlarının aynı şekilde doğadaki nesnelere aktarılarak yeni anlamlar kazanmasıyla meydana gelir.[56] Kısacası insana özgü olan bazı özelliklerin doğadaki nesnelere benzetilerek aktarılmasıdır. Vücudun bölümlerinin veya beş duyu yoluyla anlatılan kimi eylemlerin doğadaki nesneler için kullanılmasıdır. Örneğin Türkçe "sır gibi saklamak" deyimi Boşnakçada "yılan gibi ayaklarını saklamak" *(Skrivati kao zmija noge)* olarak kullanılır. Görüldüğü üzere insana özgü bir özellik benzetme yoluyla doğadaki bir canlıya aktarılmış ve bir deyimin anlamını karşılamıştır.

2.6.1.2. Doğadan İnsana Deyim Aktarması

Bu tür aktarmada ise, doğadaki varlık adlarının veya doğaya özgü durumların insanlara veya onun çeşitli organlarına aktarılmasıdır. İnsanların karakter yapıları için kullanılan bu aktarmalar, çoğu zaman somutlaştırma içinde de değerlendirilirler.[57] Yani doğaya özgü taşmak, yağmak, patlamak, çatlamak, kırılmak gibi eylemlerin ya da ağır-hafif, sert-yumuşak, keskin, eğik gibi niteliklerin insan için kullanılmasıdır. Boşnakçada bu tür sınıflandırmaya uyan deyim sayısı bir hayli fazladır. Örnek olarak şu deyimleri söyleyebiliriz: "Yağmurdan sonra mantar gibi çıkıvermek (yetişmek)"

---

[55] Hülya Savran, "Türk Dilinin Kavram ve Anlatım Zenginliği", *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C. 99, S.708, TDK, Ankara 2010, s. 494.
[56] Doğan Aksan, *Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Engin Yayınevi, Ankara 2009, s. 64.
[57] Hülya Savran, *a.g.m.*, s. 497.

(Nicati (rasti) kao gljive poslije kiše), "kök bırakmak" *(Pustiti korijen)*, "rüzgarda yaprak gibi titremek (sallanmak)" *(Drhtati (tresti se) kao list na vjetru)*, "renk değiştirmek" *(Promijeniti boju)*, "salyangoz adımlarıyla gitmek, hareket etmek" *(Puževim korakom (ići, kretati se))*, "yengeç yavrusu gibi kaçışmak (dağılmak)" *(Razbježati se (razići se) kao rakova djeca)*, "kendi kabuğuna kapanmak (çekilmek)" *(Zatvoriti se (uvući se) u svoju ljušturu)*, "yemi yutmak" (*Progutati mamac)* vb.

2.6.1.3. Somutlayıcı Deyim Aktarması

Somutlaştırma, çeşitli durum, davranış ve duygu gibi soyut kavramların somut göstergelerle dile getirilerek daha canlı, elle tutulur ve güçlü bir biçimde anlatılması eğilimidir.[58] Karaağaç da somutlaştırmayı *"dil kullanımında soyut kavramları somut kavramlardan yararlanarak anlatmaya yönelmektir"*[59] diye açıklamıştır.

Örneğin "yumurta içinde kıl aramak" *(Tražiti dlaku u jajetu)* Boşnakçada titizlenmek, çok dikkat ederek en ince ayrıntılarına kadar incelemek anlamına gelmektedir. Türkçede ise bu deyim "kılı kırk yarmak, ince eleyip sık dokumak" şeklinde kullanılmaktadır.

"Domuzun önüne inciler atmak" *(Baciti / bacati biserje pred svinje)*. Değerini anlamayan birine güzel bir şey vermek, göstermek, söylemek için kullanılır. Türkçede ise "eşek hoşaftan ne anlar?" deyimi kullanılır.

"Dananın alacalı kapıya baktığı gibi bakmak" *(Gledati kao tele u šarena vrata)*. Anlamsızca bakmak, bön bön bakmak için kullanılır. Türkçede ise "öküzün trene baktığı gibi bakmak" deyimi kullanılır.

2.6.1.4. Duyular Arası Deyim Aktarması

Bir duyu yoluyla gerçekleşen bir eylemin bir başka duyu yoluyla anlatılmaya başlamasıdır. Görme duyusuyla gerçekleşen bir eylemin dokunma duyusuna, dokunma duyusuyla gerçekleşen bir eylemin de işitme duyusuna aktarılması gibi.

---

[58] Doğan Aksan, *Anlambilim Konuları ...,* s. 66.
[59] Günay Karaağaç, *Türkçenin Dilbilgisi*, Akçağ Yay. Ankara 2012, s. 704.

Bu sınıflandırmaya verilecek en iyi örnek "gözleriyle yutmak (yemek)" *(Gutati (proždirati) očima)* deyimidir. Türkçede buna karşılık "yiyecekmiş gibi bakmak veya gözleriyle yemek" deyimleri kullanılır.

Bir diğer örnek ise *dikkatlice dinlemek* anlamında kullanılan "kulakları iyi açmak"tır. Türkçe karşılığı ise "kulaklarını iyice açıp dinlemek" tir.

"Taştan kalbi veya taş kalpli olmak" *(biti kamena srca / srca kamenoga)* deyimi Türkçede de aynı şekilde duygusuz ve acımasız kimseler için kullanılır.

2.6.2. Ad Aktarması

"Söz sanatlarından biri olarak görülen ad aktarması anlatımı kolaylaştıran ve ona güç kazandıran aktarmalardan biridir."[60] Birçok dilde olduğu gibi Boşnakçada da görülen bu anlam olayı, anlatılmak istenen kavram kullanılmadan, onunla ilgisi, ilişkisi bulunan başka bir kavramla dile getirilmesi yoluyla gerçekleşir.[61] Örneğin Boşnakça deyimler arasında tuvalet yerine kralın bile yaya gittiği yere gitmek *(ići tamo kud i car ide pješke)*, ağlamak yerine gözyaşlarına dalmak (*roniti suze*) ve gözyaşını bırakmak *(pustiti koju suzu)*, hamile yerine çocuk yolda *(dijete je na putu)*, doğmak yerine dünyaya gelmek *(doći na svijet)*, ölmek yerine canı çıkmak *(ispustiti dušu)*, gözlerini kapamak *(zatvoriti oči)*, ebedi istirahata gitmek *(Otiči na vječni počinak)* bu dünyayı terk etmek *(napustiti ovaj svijet)* öteki dünyaya gitmek (göç etmek) *(otići (preseliti se) na onaj (drugi) svijet)* ahirete göçmek *(preseliti se na Ahiret)*, kabire/mezara adım atmak *(zakoračiti u kabur/grob)* ve toynakları uzatmak *(otegnuti papke)*, hapiste olmak yerine parmaklık arkasında olmak *(biti iza rešeta)* kullanılması gibi.

2.6.3. Benzetme

Benzetme, bir varlığı başka varlıkla anlatmanın ve iğretilemenin kaynaklarından biridir.[62] Anlatımı güçlendirmek ve canlı kılmak için başvurulan bir söz sanatıdır. Bir nesnenin niteliğini veya eylemin özelliğini daha iyi anlatabilmek için

[60] Doğan Aksan, *Her Yönüyle…,* s.699.
[61] Mehmet Aydın, *Dilbilim El Kitabı,* 3F Yayınları, İstanbul 2007, s. 89-90.
[62] Günay Karaağaç, *Dil Bilim …,* s. 190.

başka bir nesneden veya eylemden yararlanarak anlatılmasıdır.[63] Türkçede olduğu kadar Boşnakçada da benzetmelerin kalıplaşması sonucunda oluşan çok sayıda deyim vardır. Deyimlerin birçoğu "gibi" ve "kadar" benzetme edatları ile kurulurlar. Boşnakçada "gibi" ve "kadar" benzetme edatlarıyla kurulan deyimlerden birkaçı şunlardır: Anadan doğmuş gibi *(Kao od majke rođen)*, Bey gibi yaşamak *(Živjeti kao beg)*, Fıçı gibi sarhoş *(Pijan kao bačva)*, Kene gibi yapışmak (*Prilijepiti se (zalijepiti se) kao krpelj)*, Vebadan kaçar gibi kaçmak (*Bježati kao od kuge)*, Tencere ve kapak gibi olmak (*Biti kao lonac i poklopac)*, Türk gibi sigara içmek *(Pušiti kao Turčin)*.

Baştan topuğa kadar *(Od glave do pete)*, Kanının son damlasına kadar *(Do zadnje (posljednje) kapi krvi)*, Kulaklarına kadar geldi *(Došlo je do ušiju)*, Kemiklerine kadar donmak *(Promrznuti do kosti)*, Boğazına kadar borç içinde olmak *(Biti u dugu do grla)*.

2.6.4. Telmih (Alüzyonlu Deyimler)

TDK'nın Güncel Türkçe Sözlük'ünde Telmih *"Bir dizede veya beyitte bir olay, bir atasözü, fıkra vb.ni hatırlatma sanatı, anıştırma."* şeklinde tanımlanmıştır. Telmih edebiyatta alüzyon olarak da bilinir ve bu tür anlam aktarımına sahip deyimlere de alüzyonlu deyimler denir.

Anlamı dolaylı olarak aktarmak için başvurulan bir yöntemdir. Bu tür deyim yapılarında dolaylı olarak anlatılmaya çalışılan kişi, olay, yer veya durumun her iki taraf arasında bilinmesi ve tarafların aynı kültür alanı içinde olmaları gerekir. Birçok deyimin hikâyesi ağızdan ağıza anlatılır.[64] Çalışmamız sırasında Boşnakçada tespit ettiğimiz alüzyonlu deyimler için masal, hikâye, efsane, anekdot ve fıkralarda geçen ifadeleri de dahil edebiliriz. Bu ifadeler her dile kelimesi kelimesine aktarılsa da kimi dillerde çevrilirken ufak değişiklikler yapılabilmektedir. Ama her bir ifadenin hikâyesi tüm dillerde ortaktır.

Bazı deyimler yalnızca Türkçe ve Boşnakçada benzer özellikler taşımakla sınırlı kalmaz hatta diğer birçok dilde de aynı benzer özelliklere sahiptirler. Yani kısaca bu tür deyimlerin evrensel hale geldiklerini söyleyebiliriz. Çünkü bu tür

[63] Doğan Aksan, *Anlambilim Konuları ...,* s. 61.
[64] Ahmet Turan Sinan, *a.g.e. 2000.* s. 103.

hikâyeler dilden dile yayıldıkça hikâyeyle birlikte o hikâyede geçen deyimler de o dillere aktarılmış olur. Örneğin:

- Altın tavuk *(Zlatna koka)*
- Babil Kulesi *(Kula Babilonska)*
- Cadılara av *(Lov na vještice)*
- Demokles'in kılıcı *(Damoklov mač)*
- Fildişi kulesi *(Kula bjelokosna)*
- Küllerinden yükselmek (doğmak) *(Dići se (roditi se) iz pepela)*
- Masal prensi, beyaz atlı prens *(Princ iz bajke, Princ na bijelom konju)*
- Pandoranın kutusu *(Pandorina kutija)*
- Timsah gözyaşları *(Krokodilske suze).*
- Dağ sallandı fare doğdu *(Tresla se brda, rodio se miš)* Horatius- Ars Poetica
- Yel değirmenleriyle savaş *(Borba s vjetrenjačama)* Donkişot-Cervantes
- Amaç aracı haklı çıkartır (amaca giden her yol mübah) *(Cilj opravdava sredstvo)* Niccolò Machiavelli-Prens,
- Olmak ya da olmamak *(Biti ili ne biti)* Shakespeare-Hamlet.
- Bir bardak suda fırtına *(Bura u čaši vode)* Montesquieu

Bu ifadeler başka dillerden hem Türkçeye hem de Boşnakçaya geçen ifadelerdir. Ancak Boşnakçaya Türkçeden geçtiğini düşündüğümüz ifadeler de vardır. Onlar da Nasrettin Hoca'nın fıkraları sayesinde Boşnakçaya geçen ifadelerdir:

- Üzerinde oturduğu dalı kesiyor *(Reže (siječe) granu na kojoj sjedi)*
- Çorbanın çorbasının çorba suyu *(Čorbine čorbe čorba).*

2.6.5. Mübalağa (Abartma)

Mübağala, anlatımı kuvvetlendirmek amacıyla bir durumu veya olayı olduğundan fazla ya da eksik anlatma sanatıdır. Mübağala sanatı Türkçe deyimlerde olduğu kadar Boşnakça deyimlerde de çok fazla karşımıza çıkar. Örneğin:

Marstan düşmüş gibi *(Kao da je pao s Marsa),* Her etekliye koşmak *(Trčati za svakom suknjom),* Ölmeye yorgun *(Na smrt umoran),* Faytoncu gibi küfretmek *(Psovati kao kočijaš),* Güneşte üşürmüş gibi *(Čekati kao ozebao sunce),* Yıldızlara şekil vermek *(Kovati u zvijezde).*

3. BÖLÜM: TÜRKÇE-BOŞNAKÇA ORTAK DEYİMLER

Boşnakça deyimlerle Türkçe deyimler arasında birçok açıdan benzerlik bulunmaktadır. Çalışmada yer alan ortak deyimleri 2 başlık altında topladık. Birincisi *şekil bakımından ortak deyimler:* Bu grupta yer alan deyimler hem şekil hem de anlam açısından birebir veya çok yakın benzerliği bulunan deyimlerdir. Bu deyimlerin toplamda sayısı 1056'dır.

İkinci ise *anlam bakımından ortak deyimler*: Bu grupta yer alan deyimler şekil olarak farklı ancak anlamsal açıdan birbiriyle örtüşen deyimlerdir. Bu deyimlerin toplamda sayısı 380'dir.

3.1. ŞEKİL BAKIMINDAN TÜRKÇE-BOŞNAKÇA ORTAK DEYİMLER

Boşnakça Deyim	Türkçe Çevirisi	Anlamı	Türkçe deyim
Od a do ž (znati, brojati)	*A dan j ye (bilmek, saymak).*	Baştan sona, tamamen herşeyi bilmek veya saymak.	**A'dan z'ye (kadar), baştan sona.**
Početi (počinjati) od abecede	*Alfabeden, başlamak (başlatmak).*	En temelden, en baştan veya sıfırdan başlamak.	**Sıfırdan başlamak.**
Od Adama i Eve	*Adem ve Havvadan beri.*	**1.** Eskiden beri, oldum olası. **2.** Başından beri ve uzun uzun, ayrıntılı şekilde.	**Adam babadan beri;** **Nuh nebiden kalma;** **Ezelden beri.**
Izbiti/ izbijati adut (sve adute) iz ruke	*Elinden kozunu (bütün kozları) çıkarmak.*	Peş peşe bütün argümanları çıkartıp birini yenmek, birinin içinde bulunduğu faaliyetleri engellemek.	**Bütün kozlarını çekmek.**
Posljednji /zadnji adut	*Sonuncu /son koz.*	Son umut, son şans.	**Son kozunu (kartını) oynamak.**
Stupiti/ stupati u akciju	*Eyleme geçmek.*	Enerjik bir şekilde başlamak, çalışmak.	**Harekete geçmek.**
Agovati i blagovati	*Aga gibi bolluk içinde yaşamak ve sefa sürmek.*	Sefa sürmek, keyfini çıkarmak, keyfine varmak.	**Bey (ağa) gibi bolluk içinde yaşamak.**

Živjeti kao beg	*Bey gibi yaşamak.*	Bolluk içinde yaşamak.	**Bey (Paşa) gibi yaşamak/ geçinmek.**
Preseliti se na Ahiret	*Ahirete göçmek.*	Ölmek.	**Ahirete göç etmek; Ahiret yolculuğu.**
Allah rahmet olsun	*Allah rahmet olsun*	Ölen bir kimseyi iyi dilekle anmak.	**Allah rahmet eylesin.**
Allah rahmetile	*Allah rahmetile*	Ölen bir kimseden bahsederken söylenen söz.	**Allah rahmet eylesin.**
Allah emanet	*Allah emanet*	Ayrılanın kalana söylediği bir seslenme sözü.	**Allah'a emanet olun.**
Allah razila	*Allah razila*	Bayram tebriğine yanıt olarak söylenen söz.	**Allah razı olsun.**
Allah selamet	*Allah selamet.*	Bir şaşkınlık ifadesi.	**Allah selamet versin.**
Amo –tamo, Tamo-amo	*Orada burada veya burada orada.*	Çeşitli yönlerde, birinden başka bir tarafta.	**Kah orada kah burada.**
Otkriti/ otkrivati Ameriku	*Amerika'yı keşfetmek.*	Önceden bilinen bir şeyi ortaya çıkarmak, bilineni yeni gibi sergilemek.	**Amerika'yı keşfetmek.**
Anđeo čuvar	*Koruyucu melek.*	Birini kötülüklerden ve beklenmedik zorluklardan koruyan kişi.	**Koruyucu melek.**
Dobar kao anđeo	*Melek gibi iyi.*	Çok iyi kimse.	**Melek gibi.**
Raste /povećava se apetit	*İştahı artmak.*	Abartılı istekler veya ihtiyaçların artması.	**Birinin iştahı kabarmak.**
Tući /tucati vodu u avanu	*Havanda su dövmek.*	Boşuna uğraşmak.	**Havanda su dövmek.**
Za čije babe zdravlje	*Babasının sağlığına.*	Bir şey için doğru dürüst sebebi olmadığı zaman, neyden dolayı.	**Babasının hayrına.**
Bačva (bure) baruta	*Barut fıçısı (varili).*	Sürekli savaşa hazır olan bölge, savaş tehlikeleri dinmemiş olası tehlikeleri olan bölge.	**Barut fıçısı.**
Bajram šerif mubarek olsun	*Bayram şerif mübarek olsun.*	Bayram tebriği için söylenir.	**Bayram şerifiniz mübarek olsun.**

Miriše na barut	*Baruta kokmak.*	Savaşın başlama tehlikesi olması, savaşı sezinlemek.	**Barut kokusu gelmek.**
Bašun sagolsun	*Başın sağolsun.*	Baş sağlığı için söylenen söz.	**Başın sağolsun.**
Dobiti batine	*Dayak hak etmek.*	İyice dövülmek.	**Dayak yemek.**
Upasti u belaj	*Belaya düşmek.*	Beklenmeyen kötü bir durumla karşılaşmak.	**Belaya çatmak/ düşmek, girmek, uğramak, tutulmak.**
Riješiti se bijede	*Belalardan kurtulmak.*	Sıkıntılardan, kötü bir durumdan rahata ermek.	**Belayı savmak, savuşturmak, kurtulmak.**
Bijelo pogledati/ gledati	*Beyaz bakış atmak /bakmak.*	Çok şaşkın bir şekilde etrafına bakmak, anlamsızca bakış atmak.	**Aval aval bakmak; Ölü gibi bakmak.**
Pozelenjeti od bijesa	*Öfkeden yeşillenmek.*	Çok sinirlenmek.	**Öfkeden kudurmak, köpürmek; Öfkeden deliye dönmek.**
Pjeniti se /zapjeniti (kipjeti) od bijesa	*Öfkeden köpürmek, (taşmak).*	Çok sinirlenmek.	**Öfkeden köpürmek, taşmak.**
Iskaliti svoj bijes na nekom	*Öfkesini birinden çıkarmak.*	Öfkeli kişi haksız yere ilgisiz birine çatmak.	**Öfkesini, sinirini, acısını, hıncını birinden çıkarmak.**
Puknuti /pucati od bijesa	*Öfkeden patlamak.*	Çok öfkelenmek, kızmak.	**Öfkeden kudurmak.**
Biti jak kao bik	*Boğa gibi güçlü olmak.*	Çok güçlü görünmek.	**Boğa gibi.**
Biti ili ne biti	*Olmak ya da olmamak.*	Var oluş sorunu, en önemli (can alıcı) şey.	**Olmak ya da olmamak.**
Biti izvan sebe	*Kendi dışında olmak.*	Kendi hislerini yönetemeyecek durumda olmak.	**Kendinde olmamak.**
Biti pri sebi	*Kendi yanında olmak*	Her şeyin kendi kontrolü altında olması.	**Kendinde olmak.**
Baciti /bacati blato	*Çamur atmak.*	Birine iftira atmak, kabaca birini kırmak, birine kötü itirazlarda bulunmak.	**Çamur atmak.**

Izvući /izvlačiti iz blata	*Çamurdan çıkarmak.*	Birini beladan çıkarmak, beladan (fakirlikten vb.) çıkarılması için birine yardım etmek, birini kurtarmak.	**Çamurdan çekip çıkarmak.**
Zinuti ko blećak	*Bön gibi ağzını açmak.*	Çok şaşırmak.	**Ağzı bir karış açık kalmak.**
Ni za sve bolago (ovoga) svijeta	*(Bu) dünyanın bütün hazinesi için bile asla.*	Hiçbir durumda, asla ve asla.	**Dünyanın bütün hazinelerini dahi verseler; dünyaları verseler.**
Pitaj boga	*Allah'a sor.*	Bilmiyorum, fikrim yok, kim bilecek.	**Allah bilir.**
Vidjet ćeš svoga boga	*Allahını görüceksin.*	Cezanı bulacaksın, hakettiğin cezaya erişeceksin.	**Allahından bulacaksın.**
Kako bog zapovijeda	*Allah nasıl emrederse.*	Nasıl gerekiyorsa.	**Allah'ın emri.**
Ubio me Bog	*Allah beni öldürsün.*	Yemin ederken inandırıcılığı arttırmak için söylenir.	**Allah canımı alsın.**
Nek' ti je Bog na pomoći	*Allah sana yardıma gelsin.*	Allah sana kolaylık versin.	**Allah yardımcın olsun.**
Bog da mu dušu prosti	*Allah onun canını bağışlasın.*	Ölülerin iyi dilekle anılması.	**Allah taksiratını affetsin!**
Bogu hvala	*Allah'a şükür.*	Gerçekleşen güzel bir durum için Allah'a teşekkür etmek için kullanılan bir söz.	**Allah'a (bin) şükür.**
Otići Bogu na istinu(račun)	*Allah'a gerçeğe (hesaba) gitmek.*	Ölen inançlı kimsenin yaptıklarından dolayı Allah'ın onu sorguya çekmesi.	**Allah'a hesap vermeye gitmek.**
Sam Bog zna (bi ga znao)	*Yalnızca Allah bilir (onu yalnızca Allah bilirdi).*	Bilinmiyor, kimse bilmiyor, onu başka kim bilecek?	**Allah bilir.**
Ići Bogu na amanet	*Allah'a emanet gitmek.*	Tutar yanı olmayan kimse veya nesne için şaka yollu söylenen bir söz.	**Allah'a emanet.**

Bos po glavi	*Başı çıplak.*	Saçı dökülmüş veya dibinden kesilmiş. Başını örtmeden.	**Başı kabak.**
Bože zakloni	*Allah korusun!*	"Tanrı tehlikeye, kötü duruma düşürmesin" anlamında kullanılan bir söz.	**Allah korusun.**
Za ime Božje	*Tanrının adına.*	Allah rızası için.	**Allah'ın adına; Allah aşkına.**
Stajati uz bok kome	*Birinin yanında durmak.*	Birine yardım etmek, destek olmak.	**Destek olmak; birinin yanında olmak.**
Bolje ikad nego nikad	*Hiç olmamasındansa olması daha iyi.*	Bir şeyin hiç olmamasındansa küçük aksaklıkları bile olsa daha iyidir.	**Hiç yoktan iyidir.**
Borba na život i na smrt (borba za opstanak)	*Ölüm ve yaşam savaşı (yaşama savaşı).*	Çetin savaş, son imkanlarına kadar savaş.	**Ölüm kalım savaşı.**
Borba s vjetrenjačama	*Yel değirmenleriyle savaş.*	Var olmayan rakibiyle savaş, boşuna savaş.	**Yel değirmenleriyle savaşmak.**
Tresla se brda, rodio se miš	*Dağlar sallandı, fare doğdu.*	Önemli gibi görünen şeylerden önemsiz bir sonuç çıkması durumunda söylenir.	**Dağ doğura doğura fare doğurdu.**
Nasmijati se /smijati se/ smješkati se ispod brka	*Bıyık altından gülmek.*	Sinsice gülmek.	**Bıyık altından gülmek.**
Pukla je bruka	*Rezil oldu.*	Toplum içinde ayıplanacak bir duruma düşmek.	**Rezil rüsva olmak.**
Bruka i sramota	*Rezil ve utanç.*	Toplum içinde ayıplanacak bir duruma düşmek.	**Rezil rüsva olmak.**
Udariti /udarati u bubanj	*Davula vurmak /davulu dövmek.*	Bir şeyi herkese duyurmak.	**Davul çalmak (döv mek).**
Napraviti koga budalom	*Birini aptal yapmak.*	Hiçbir şeyden anlamaz, bilmez sanmak.	**Aptal yerine koymak.**
Praviti budalu od nekoga	*Birini aptal etmek.*	Birine, aptal gözüyle bakmak.	**Aptal yerine koymak.**
Praviti se budala	*Kendini aptal yapmak.*	Kendini hiçbir şeyden anlamaz	**Aptala /salağa yatmak.**

		bilmez göstererek kurnazlık yapmak.	
Praviti od buhe (muhe) slona	*Pireden (sinekten) fil yapmak.*	Bir şeyi abartmak, küçük şeylerden büyük problemler yaratmak.	**Pireyi deve yapmak.**
Vraća se kao bumerang	*Bumerang gibi geri döndü.*	Kendi yaratıcısından intikam alınması.	**Bumerang gibi geri dönmek.**
Bunar bez dna	*Dipsiz kuyu, pınar.*	Sonu olmayan şey.	**Dipsiz kuyu.**
Bura u čaši vode	*Bir bardak suda fırtına.*	Önemsiz, küçük bir sorunu büyütmek.	**Bir bardak suda fırtına koparmak.**
Dati ispod cijene	*Değerinin altında vermek.*	Birşeyin fiyatını değerinin altında belirtmek.	**Değerinin altında fiyat biçmek.**
Dobiti /dobivati na cjeni	*Değer kazanmak.*	Büyük bir saygınlığa ulaşmak.	**Değer kazanmak.**
Ciljati na nekog /nešto	*Birine, bir şeye hedef almak.*	**1.** nişan almak. **2.** Ulaşılmak istenen amaca göre davranmak.	**Hedef almak.**
U cik zore	*Şafağın başlangıcında.*	Çok erken, günün erken saatlerinde.	**Tan yeri ağarırken; şafak sökerken.**
Crkni-pukni	*Çatla-patla.*	Ne kadar karşı çıkarsa çıksın, ne kadar zorlarsa zorlasın, anlamında kullanılır.	**Çatlasa da patlasa da.**
Podvući /povući crtu	*Çizgi çekmek*	Birinin uzun süredir uğraş verdiği şeyle ilgilenmeyi bırakmak, problemli olan bir şeyi bitirmek, bir şeyi sonuna getirmek.	**Çizgi çekmek.**
Crv sumnje	*Şüphe kurdu.*	İkilem, kuşku, can sıkıntısı.	**Şüphe kurdu.**
Imati crve u stražnjici /guzici	*Kıçında kurt olmak*	Rahatsız olmak, yerinde duramamak, bir yerde tutunamamak.	**Kıçında kurt olmak.**
U cvijetu mladosti	*Gençliğinin çiçeğinde.*	Gençliğinin en güzel çağında.	**Çiçeği burnunda; Gençliğinin baharında.**

Mršav (tanak) kao čačkalica	*Kürdan gibi zayıf (ince)*	Kişinin çok zayıf veya ince olması.	**Kürdan gibi.**
Mijenjati kao čarape *koga*	*Birini çorap gibi değiştirmek.*	Karşı cinsi sık sık değiştirmek.	**Gömlek değiştirir gibi değiştirmek.**
Kucnuo je čas	*Vakit geldi.*	Bir şey için zamanı geldi, şimdi tam zamanı.	**Vakit geldi, çattı.**
U pravi čas	*Doğru anda.*	Tam zamanında.	**Tam zamanında, saatinde.**
Služi na čast *komu što*	*Birşeyi birinin onuruna yapmak*	Birisini övgüye layık görmek,birini bir şey karşılığında onurlandırmak.	**(Birinin) onuruna vermek; Birini onurlandırmak**
Prelila se (prepunila se) čaša	*Bardak doldu / taştı.*	Daha fazla dayanamamak, bütün ölçüyü aşmak.	**Bardağı taşırmak.**
Brbljati /čakićati kao čauka	*Karga gibi cart cart ötmek.*	Çok konuşmak.	**Çart çart ötmek.**
Biti (naći se/nalaziti se) između čekića i nakovnja	*Örs ve çekiç arasında olmak (bulunmak).*	İki tehlike arasında bulunmak, çıkmaz durumda olmak,	**Örs ve çekiç arasında kalmak; İki ateş arasında kalmak.**
Biti (stajati) na čelu *čega*	*Bir şeyin öncülüğünde olmak (durmak).*	Bir şeyin lideri, başkanı olmak, önderlik etmek, lider olmak.	**Önderlik etmek.**
Vedra čela	*Alnı açık /aydın.*	Herhangi bir ayıbı, çekinecek bir durumu olmamak, iffetli ve şerefli olmak.	**Alnı açık yüzü ak olmak.**
Doći (stati) na čelo *čega*	*Bir şeyin öncülüğüne gelmek (durmak).*	Lider olmak, bir şeyin liderliğini ele geçirmek.	**Öne geçmek.**
Piše na čelu	*Alnında yazıyor.*	Birşeyin birinin yüzünden anlaşılması, birşeyin saklanamaz olması, birşeyin açıkça görünmesi.	**Alnında yazmak; yüzünden okunmak.**
Pijan kao čep *(bačva,duga)*	*Tıpa (fıçı) gibi sarhoş.*	Tamamen sarhoş olmak.	**Fıçı gibi sarhoş; zilzurna sarhoş; körkütük olmak.**
Prilijepiti se kao čičak	*Pıtrak/kene gibi yapışmak.*	Birinden ayrılamamak, birine yük olmak,	**Kene gibi yapışmak.**

		varlığıyla birini sıkmak.	
Staviti /stavljati pred gotov (svršen) čin koga	*Birini hazırın önüne koymak (olmuş bitmiş birşeyin önüne koymak).*	Herşey çoktan hazır olduğu için birinin artık yapacak birşeyi kalmaması.	**Hazıra konmak.**
Izvesti (istjerati) na čistac	*Temize çıkarmak (getirmek).*	Biri ile bir şeyi açıklığa kavuşturmak, durumu aydınlatmak.	**Açıklığa kavuşturmak; Açığa çıkarmak; Temize çıkarmak; Netlik kazandırmak.**
Zabiberiti kome čorbu	*Çorbasını biberlemek.*	Bir kişinin derdini, acısını arttırıcı eylemde bulunmak.	**Yaraya tuz biber ekmek.**
Čorbine čorbe çorba	*Çorbanın çorbasının çorba suyu.*	**1.** Kötü, değersiz taklit şey. **2.** İki veya daha fazla şey arasında uzak ilgisi bulunan, çok uzaktan veya hiçbir bağı olmayan.	**Suyunun suyu, tavşanın suyunun suyu, dıdının dıdısının dıdısı.**
Napraviti čovjeka *od koga*	*Birinden adam yapmak*	Birini olumlu yönde değiştirmek, topluma yararlı duruma getirmek.	**Birini adam etmek.**
Čovjek iz naroda	*Halktan adam.*	İçinden çıktığı halk kesiminin bütün özelliklerini yakından bilen, halk tarafından sevilen kimse.	**Halk adamı.**
Čovjek crna obraza	*Yüz karası insan.*	**1.** Utanılacak durum. **2.** Ailesi, çevresi için utanç verici bir iş yapmak.	**Yüz karası.**
Čovjek od krvi i mesa	*Kandan etten insan.*	Sıradan, herkes de olduğu gibi.	**Etten kemikten.**
Čovjek od reda	*Sıradan adam.*	Herhangi bir başarıyla kendini gösterememiş, önemli bir özelliği olmayan kimse.	**Sıradan adam.**
Postati drugi čovjek	*Başka insan olmak.*	Tamamen değişmek, tamamen farklı davranmak,	**Başka bir insan olmak.**

		tanınamayacak duruma gelmek.	
Zinuti (zanijemjeti) od čuda	*Şaşkınlıktan dili tutulmak / tutuldu.*	Çok şaşırmak, donakalmak, şaşkına dönmek.	**Dili tutulmak.**
Gledati kao u čudu	*Mucizedeymiş gibi bakmak*	Şaşırmak.	**Hayretler içinde kalmak.**
Šesto čulo	*Altıncı his.*	Gelecek olayları, etkinlikleri ve davranışları önceden sezen ya da öngören bazı insanların yeteneği.	**Altıncı his.**
Do posljednjeg daha	*Son nefesine kadar.*	Hayatının sonuna kadar, ölünceye kadar.	**Son nefesine kadar.**
Ostati bez daha	*Nefessiz kalmak.*	Donakalmak, (korkudan, şoktan, heyecandan vs.) nefes alamamak.	**Soluğu, nefesi kesilmek (daralmak, tutulmak).**
U jednom dahu	*Bir nefeste.*	Hızlıca, durmadan.	**Bir nefeste, bir çırpıda.**
Zastao je dah	*Nefesi durdu, soluğu kesildi.*	Şaşırıp kalmak, hayrete düşmek.	**Nefesi durmak, donakalmak; Soluğu kesilmek (tutulmak).**
Čuvati (spremiti, ostaviti) za crne dane	*Kara günler için korumak (hazırlamak, bırakmak).*	Bir şeyi ihtiyaç durumunda bir tarafa bırakmak, tasarruf etmek.	**Kötü günler/zor zamanlar için saklamak.**
Sudnji dan	*Kıyamet günü.*	Kıyamet.	**Kıyamet günü.**
Do sundjega dana	*Kıyamet gününe kadar.*	Şimdiden sonsuza kadar.	**Kıyamete kadar.**
Živjeti od danas do sutra	*Bugünden yarına yaşamak.*	Gelecek için hiçbir plan yapmadan hayata devam etmek.	**Yarını düşünmeden yaşamak.**
Brojiti dane (sate)	*Günleri (saatleri) saymak.*	Sabırsızca beklemek, bir şeyi bekleyememek.	**Gün veya saat saymak.**
Dan i noč	*Gece ve gündüz.*	Aralıksız, tüm zaman, durmadan.	**Gece gündüz.**
Iz dana u dan	*Günden güne.*	Her gün, sürekli olarak, bir şeyin yoğunluğunun giderek artması.	**Günden güne.**

Jasno kao dan	*Gün gibi açık.*	Tamamıyla açık, tereddütsüz.	**Gün gibi ortada.**
Odbrojeni su dani	*Sayılmış günler.*	Ölmek üzere olmak, çöküşe yakın olmak.	**Günleri sayılı (olmak).**
Danas sutra	*Bugün yarın.*	Yakında, çok kısa sürede.	**Ha bugün ha yarın.**
Fali (nedostaje) jedna daska u glavi	*Kafasında bir tahtası eksik (noksan).*	Akıl sağlığı yerinde olmamak, normal şekilde davranmamak, salak olmak.	**Kafasının bir tahtası eksik (noksan) (olmak).**
Nemati sve daske u glavi	*Kafasında tüm tahtaları olmamak.*	Akıl sağlığı yerinde olmamak, normal şekilde davranmamak, salak olmak.	**Kafasında tüm tahtalar eksik.**
Odskočna daska	*Sıçrama tahtası.*	Belli bir amaca ulaşmaya çalışmak için kullanılan yardımcı araç, ilerleme aracı olarak hizmet eden durum.	**Sıçrama tahtası.**
Dati /davati sve od sebe	*Kendinden her şeyi vermek.*	Amaçlarını gerçekleştirebilmek için maksimum seviyede çaba harcamak, bütün imkânlarını kullanmak.	**Kendinden ödün vermek.**
Ne budi dijete	Çocuk olma!	Çocukça davranışlarda bulunmak.	**Çocukluk etmek; Çocuk olmak.**
Dijete je na putu	*Çocuk yolda.*	Çocuk annesinin karnında, hamile kadın.	**Çocuk yolda.**
Lavovski (lavlji) dio	*Aslan payı.*	Kalanlarla karşılaştırmada en büyük ve en iyi parça.	**Aslan payı.**
Svirati (udariti /udarati) u iste diple	*Aynı telden çalmak (vurmak).*	Biriyle aynı düşüncede olmak, biriyle uyuşmak, birinin düşüncelerini kabul etmek.	**Aynı telden çalmak.**
Udariti /udarati u druge diple (žice)	*Başka telden çalmak.*	Düşünme biçimini değiştirmek,	**Başka telden çalmak.**

		öncekinden farklı bir şekilde konuşmak.	
Pokazati se na djelu	*Eserini sergilemek.*	İşi ile kendini kanıtlamak, kimin ne kadar değer verdiğini göstermek.	**Kendi eserini sergilemek.**
Provesti /provoditi što **u djelo**	*Eyleme geçirmek.*	Birinin fikrini, düşüncesini gerçekleştirmek. Bir planı gerçekleştirmek.	**Eyleme geçirmek.**
Ići uz dlaku komu	*Birinin kılına gitmek.*	Birine direnmek, birine karşı çıkmak, biriyle inatlaşmak.	**Biriyle ters gitmek; Birine kıl gitmek.**
Cijepati dlaku na četvero	*Kılı dörde yarmak.*	Titizlenmek, çok dikkat ederek en ince ayrıntılarına kadar incelemek, önemle üstünde durmak.	**Kılı kırk yarmak.**
Kao na dlanu	*Avcunda gibi.*	Açıkca, gözle görülebilir, panoramik şekilde.	**Avucunun içindeymiş gibi.**
Potonuti na dno	*Dibe batmak.*	Batmak, maddi ve manevi zararda olmak.	**Dibe vurmak; Dibini boylamak.**
Zlatno doba	*Altın çağ.*	Bir şeyin yeşerme zamanı, bir şeyin en iyi (en başarılı) yılları.	**Altın çağ.**
Dijeliti dobro i zlo	*İyi ve kötüyü paylaşmak.*	Kötü koşullara aldırmadan birini terk etmemek. İyi kötü biriyle birlikte yaşamak.	**İyi kötü anlaşmak; İyi kötü geçinmek.**
U dobru i u zlu	*İyide ve kötüde.*	Her fırsatta (durumda), şanslı veya şanssız.	**İyi veya kötü.**
Dobro doći komu, čemu	*Birine veya bir şeye iyi gelmek.*	Birine, bir şeye yararlı olmak, herhangi bir amaca hizmet etmek.	**İyi gelmek, yaramak.**
Dobro proći	*İyi geçmek.*	Sıkıntıları atlatıp başarılı bir şekilde devam etmek.	**İyi geçmek.**
Dobro se držati	*İyi dayanmak.*	Zor şartlara cesurca dayanmak,	**Iyi dayanmak.**

		güçlüklerden pes etmemek.	
Doći/dolaziti k sebi **Doći na svoje**	*Kendine gelmek.*	Herhangi bir şok/ heyecandan sonra sakinleşmek, normal duruma dönmek, ayılmak.	**Kendine gelmek.**
Na dohvatu /dohvat ruke	*Ellerinin eriştiğine.*	Çok yakın, az bir mesafede.	**Elinin altında.**
Donio muštuluk	*Muştuluk götürdü.*	Bir kimseye sevindirici, mutlu bir haberi ulaştırmak.	**Müjde götürmek (vermek)**
Nema (nije bilo) druge	*Başka yok (tu).*	Öyle olması gerekti, seçenek yoktu.	**Başka çare yok.**
Baciti /bacati drvlje i kamenje na koga	*Birine odun ve taş atmak.*	Birine sert sözlerle saldırmak, birini azarlamak.	**Birine taş atmak.**
Dostun sagolsun	*Dostun sağolsun.*	Baş sağlığına yanıt olarak söylenen söz.	**Dostlar sağolsun.**
Biti u dugu (dugovima) do grla (guše)	*Gırtlağına (boğazına) kadar borç (borçlar) içinde olmak.*	Çok fazla borcu olmak.	**Boğazına kadar borca batmak.**
Grcati (gušiti se, plivati) u dugovima	*Borçlar içinde yüzmek (borca boğulmak)*	Çok fazla borcu olmak.	**Borç içinde yüzmek.**
Pao je (pružio se) koliko je dug i širok	*Enine ve boyuna düştü (serildi).*	Yere serilmek, bütün vücuduyla düşmek.	**Boydan boya yere serilmek.**
Haman je dušek-hasta	*Hemen hasta döşek olmak.*	Hastalanarak yatmak, hasta olmak.	**Yorgan döşek yatmak.**
Boli (zaboli) duša	*Canı ağrımak (acımak).*	Üzülmek, birine acı gelmek.	**Canı yanmak.**
Dušom i tijelom	*Ruhla ve bedenle.*	Tamamıyla.	**Ruhen ve bedenen.**
Ispustiti dušu	*Canı çıkmak.*	**1.** Ölmek, ruhunu teslim etmek. **2.** Çok yorulmak, nefes nefese kalmak.	**Canı çıkmak, ruhunu teslim etmek.**
Prodana duša	*Satılık ruh.*	Dürüstlükten yoksun olan aşağılık kimse.	**Ruhunu satmış.**
Prodati dušu vragu /đavlu/ đavolu/	*Ruhunu şeytana satmak.*	Namustan, dürüstlükten yoksun olmak, kötü yolda hareket etmek.	**Ruhunu şeytana satmak.**

Staviti/ stavljati na dušu (srce) *komu što*	*Birine, birşeye gönül (can) koymak.*	Birine bir şey yapması için rica etmek, sorumlu tutmak.	**Birine gönül koymak.**
Svom dušom (srcem)	*Tüm ruhuyla (kalbiyle).*	İçtenlikle, candan.	**Tüm kalbiyle.**
Za svoju dušu	*Kendi canı için.*	Kendi memnuniyeti için, kendi zevki için, sadece kendisine.	**Kendi çıkarı için, kendi canı için.**
Ne ostati/ ostajati dužan *komu*	*Birine borçlu kalmamak.*	Birine aynı ölçüde (aynı şekilde) geri çevirmek/ karşılık vermek.	**Birine borçlu kalmamak.**
Neka ga đavo nosi	*Şeytan götürsün onu.*	"Onunla hiç görüşmek, bir arada bulunmak istemiyorum" anlamında kullanılır.	**Şeytan görsün yüzünü.**
Tu je đavo /vrag umiješao svoje prste	*Burada şeytan parmağını karıştırmış.*	Kuşkulu bir nokta, işin gizli kalmış, kötü ve aksak yönü.	**Bu işte şeytanın parmağı var; Bit yeniği.**
Imati prazan džep (džepove)	*Cep (cepleri) boş olmak.*	Parası olmamak, parasız olmak.	**Cebi boş olmak; Cebi delik olmak; Beş parasız kalmak; Zil kalmak.**
Imati pun (dubok) džep (džepove)	*Cebi (cepleri) dolu (derin) olmak.*	Çok parası olmak. Zengin olmak.	**Cebi dolu olmak; Kemeri dolu olmak.**
Napuniti džep (džepove)	*Cebi (cepleri) doldurmak.*	Çok para kazanmak. Zenginleşmek.	**Cebini doldurmak.**
Udariti (opaliti) po džepu	*Cebine vurmak (yakmak).*	Birini maddi olarak masrafa sokmak.	**Cep yakmak; Masrafa sokmak.**
Lijepiti etikete *komu*	*Birine etiketler yapıştırmak.*	Birinin adını kötüye çıkarmak, birini kötü (negatif) bir şekilde tanımlamak.	**Birine etiket yapıştırmak.**
Elhamdulillahi jarabi šućur	*Elhamdülillah yarabbi şükür.*	Allah'a şükür olarak söylenen söz**.**	**Ya rabbi şükür elhamdülillah.**
Nema fajde	*Faydası yok.*	Yararı olmamak.	**Faydası yok.**
(o) faliti u nečem	*Bir şeyde eksik kalmamak.*	Her vakit ve her fırsatta bulunmak.	**Bir şeyden eksik/ kusur kalmamak.**
Fatimin fal	*Fatma'nın falı*	Bakla falı.	**Fatma anamızın falı.**
Sad smo fifti-fifti	*Şimdi fifti fiftiyiz.*	Eşitiz.	**Fifti fiftiyiz.**

Puknuo (pukao) je film	*Film koptu (patladı).*	Sinirlerini kaybetmek. Sabrı tükenmek. Sinirlenmek.	**Film koptu.**
Biti u formi	*Formda olmak.*	Bir şey için iyi hazırlanmış olmak, bir şeyi başarılı bir şekilde yapabilmek.	**Formunda olmak.**
Biti (naći se) u gabuli	*Sıkıntıda olmak (bulunmak).*	Güç durumda olmak.	**Darda olmak; Sıkıntı çekmek.**
Napuniti gaće od straha	*Korkudan donları doldurmak.*	Çok korkmak.	**Donuna etmek (kaçırmak veya doldurmak veya yapmak).**
Ostati bez gaća	*Donsuz kalmak.*	Her şeyini kaybetmek, hiçbir şeyi kalmamak, maddi olarak sıkıntıya düşmek.	**Donsuz kalmak.**
Dići /dizati svoj glas	*Sesini yükseltmek.*	Yüksek ve öfkeli bir sesle söylemek, birine çıkışmak.	**Sesini yükseltmek.**
Gasiti žed	*Susuzluğunu söndürmek.*	Susuzluğu, harereti gidermek.	**Harereti söndürmek.**
Pokazati kome ko je gazda	*Birine patronun kim olduğunu göstermek.*	Orada sorumlu kişinin kendisi olduğunu söylemek için kullanılan söz.	**Patronun kim olduğunu göstermek.**
Na u sav glas veya **iz svega glasa** (povikati / vikati)	*Bütün seste* veya *sesinin tümüyle (bağırmak).*	Çok sesli, bütün gücüyle bağırmak.	**Avazı çıktığı kadar.**
K'o muha bez glave	*Başsız sinek gibi.*	Telaşlı şekilde davranmak.	**Başsız tavuk gibi çırpınmak.**
Hodati / ići uzdignute glave (čela)	*Başı (alnını) kaldırarak yürümek / gitmek.*	Gururla, onurlu bir şekilde toplumda yer almak.	**Başı dik yürümek.**
Dajem (dao bih) glavu *za koga*	*Biri için başımı veririm (verirdim).*	Güvence/ teminat vermek, bir şeyden kesinlikle emin olmak	**Canını vermek.**
Doći glave	*Başına gelmek.*	Birinin ölümüne veya felaketine neden olmak, birini mahvetmek.	**Başına (…) gelmek, başına bir hal gelmek.**
Glava je u torbi *komu*	*Kelle torbada.*	Ölümü göze alarak bir işe girişme.	**Kelle koltukta; Kelleyi koltuğa almak;**

			Kellesi koltuğunda olma.
Nositi (imati) glavu u torbi	*Başı torbada taşımak (olmak).*	Hayati tehlikelerle yaşamak, sürekli tehlikede olmak.	**Kelle koltukta olmak.**
Glavu gore!	*Başı yukarı!*	Cesaretini kaybetme! üzülme!	**Başını dik tut.**
Gurnuti /gurati (zabiti/ zabijati) glavu u pijesak kao noj	*Deve kuşu gibi başını kuma itmek (sokmak).*	Kasıtlı olarak gerçeği görmezden gelmek, gerçekler önünde gözlerini kapamak.	**Deve kuşu gibi başını kuma sokmak.**
Imati šta u glavi	*Kafasında bir şey olmak.*	Bir şey yapmayı düşünmek, tasarlamak.	**Aklında bir şeyler olmak.**
Imati punu glavu briga	*Kafası endişe ile dolu olmak.*	Zihninde çeşitli konular birikmek.	**Kafası dolu olmak.**
Izbiti iz glave	*Başından çıkarmak.*	Birşeyi unutmak veya ondan vazgeçmek.	**Kafasından atmak, çıkarmak.**
Izgubiti glavu	*Başını kaybetmek*	Ölmek, hayatını kaybetmek.	**Başından olmak.**
Izgubiti /gubiti glavu za kim	*Biri için başını kaybetmek.*	Birini deli gibi sevmek, biri için delirmek.	**Aklını yitirmek, aklını kaybetmek.**
Misliti svojom glavom	*Kendi kafasıyla düşünmek.*	Başkalarını dinlememek, başkasının etkisinde olmadan kendi düşünmek.	**Kendi aklıyla düşünmek.**
Iznijeti /izvući živu glavu	*Başını dışarı çıkarmak/kurtarmak*	Zar zor hayatta kalmak, büyük tehlikeden kurtulmak.	**Başını/canını kurtarmak.**
Napuniti /puniti glavu	*Kafasını doldurmak.*	Belli düşünceleri, fikirleri birine zorla kabul ettirmek.	**Kafasını doldurmak.**
Ne boli glava *za koga, za što*	*Biri için, bir şey için başı ağrımıyor.*	Biri için, bir şey için umursamamak, aldırış etmemek.	**Başı ağrımamak.**
Ne izlazi (ne ide) iz glave	*Başından çıkmıyor (gitmiyor).*	Birini, bir şeyi unutamamak, daima birini, bir şeyi düşünmek.	**Aklından çıkaramamak; Başından atamamak.**
Nemati u glavi	*Kafasında olmamak.*	İyi düşünebilir durumda olmamak.	**Aklı başında olmamak.**

Ne znam gdje mi je glava	*Kafam nerde bilmiyorum.*	Çok meşgul olmak, çok işi (derdi) olmak.	**Ne yaptığını bilmemek.**
Obiti se u glavu	*Başına kakmak.*	Yapılan iyiliği yüzüne vurarak birisini üzmek.	**Başına kakmak.**
Od glave do pete	*Baştan topuğa kadar.*	Tamamıyla, bütün ayrıntılarıyla.	**Baştan aşağı; Tepeden tırnağa kadar; Bir uçtan öteki uca.**
Ode glava *komu*	*Birinin başı gider.*	Başına bir şey gelebilir, hayatını kaybedebilir.	**Başın gider.**
Platiti glavom (životom)	*Başıyla (hayatıyla) ödemek.*	Hayatını kaybetmek, bazı suçundan, inancından dolayı ölmek.	**Başıyla, hayatıyla, kanıyla ödemek.**
Pognuti glavu (šiju)	*Başını (ensesini) eğmek.*	Boyun eğmek, var olan durumu zorlukla kabul etmek.	**Boyun eğmek.**
Popeti se na glavu (navrh glave) *komu*	*Birinin başına (başının tepesine) tırmanmak.*	Birini bıktırmak, birinin canını sıkmak.	**Birinin tepesine binmek /çıkmak.**
Preturiti šta preko glave	*Başının üzerinde olan şeyin üstesinden gelmek.*	Üzerine aldığı işi başarmak.	**Üstesinden gelmek.**
Puhnulo je u glavu	*Kafasına bir şey esti.*	Aniden aklına geldi.	**Kafasına, aklına esmek.**
Razbijati (lupati) sebi (si) glavu	*Kafasını kırmak, (kafasını vurmak).*	Kendi düşünceleriyle acı çekmek, uzun süre düşünmek, zar zor çözüm aramak.	**Kafa patlatmak; Kafa yormak.**
Imati hladnu glavu	*Soğuk başı olmak.*	Kolayca, öfke, telaş ve heyecana kapılmamak.	**Soğukkanlı olmak.**
Sačuvati hladnu glavu	*Soğuk başını korumak.*	Soğukkanlılığını korumak, soğukkanlı kalmak.	**Soğukkanlılığını korumak.**
Skratiti za glavu	*Kafasını kısaltmak, budamak.*	Birini öldürmek, birinin ölümüne sebep olmak.	**Kafasını uçurmak.**
Spasiti /spašavati glavu	*Başını kurtarmak.*	Kurtulmak, canını kurtarmak, ölümden kaçmak.	**Başını kurtarmak.**

Udarilo je u glavu *što*	*Bir şey başına vurdu.*	**1.** Çok fazla içmek, alkolün etkisinde kalmak. **2.** Kibirlenmek. Kendini bir şey sanmak.	**Başına vurmak.**
Usijana glava	*Sivri kafa.*	Başı acaip düşüncelerle dolu olmak.	**Sivri akıllı.**
Utuviti /utuvljivati u glavu	*Bir şeyi kafasına sokmak.*	Birine bir şeyi öğretmek için ısrarcı olmak, kendi düşüncelerini zorla kabul ettirmek.	**Kafasına sokmak; Kafasına girmek.**
Utuviti/uvrtjeti/ zabiti sebi u glavu	*Kendi kafasına sokmak.*	Birinin düşüncelerine takılmak, birşeye kesin karar vermek.	**Kafasına sokmak.**
Uvući glavu i noge	*Başı ve ayakları çekmek.*	Herhangi bir konuda önde gitmek, önayak olmak.	**Baş (başı) çekmek.**
Zavrtjeti glavom *komu*	*Birini başıyla döndürmek.*	Birini baştan çıkarmak, fethetmek, büyülemek.	**Başını döndürmek.**
Zadati /zadavati glavo bolje	*Baş ağrısına sebep olmak.*	Birine endişe vermek, birine tatsızlık çıkarmak.	**Baş ağrıtmak.**
Znati u glavu	*Kafasının içini bilmek.*	Çok yakından tanımak, her türlü düşüncesini bilmek.	**Ciğerinin içini bilmek.**
Ostati /ostajati gluh *na što*	*Bir şeye sağır kalmak.*	Bir şeye sessiz kalmak.	**Bir şeye sessiz kalmak, seyirci kalmak.**
Praviti se gluh i slijep	*Kendini sağır ve kör yapmak.*	Hiçbir şeye aldırış etmemek, vurdumduymaz olmak.	**Kör ve sağırı oynamak.**
Nicati (rasti) kao gljive poslije kiše	*Yağmurdan sonra mantar gibi çıkıvermek (yetişmek).*	Büyük sayıda görünmek, birdenbire çoğalmak, yayılmak.	**Mantar gibi üremek; Mantar gibi (yerden) bitmek.**
Živjeti kao golubovi (kao dva goluba, kao golub i golubica)	*Güvercinler gibi (iki güvercin gibi, erkek ve dişi güvercin gibi) yaşamak.*	Uyum ve aşkla yaşamak. Sevgililerin birbirini sevip, anlaşabilmesi.	**Çifte kumrular gibi.**

Rušiti gnijezdo	*Yuva yıkmak.*	Bir kimse eşinden ayrılarak aile düzenini bozmak, yok etmek.	**Yuva yıkmak; Yuvasını bozmak.**
Sviti svoje gnijezdo	*Yuvasını kurmak.*	Evlenmek.	**Yuva yapmak; Aile kurmak.**
Sam svoj gospodar (gazda)	*Kendi kendinin efendisi (patronu)*	Maddi yönden kimseye bağımlı olmayan kimse.	**Kendi işinin patronu.**
Biti u govnima (dreku) do guše	*Boğazına kadar bokun (yaygaranın) içinde olmak.*	Çok zor durumda olmak. Büyük sıkıntıları olmak.	**Boğazına kadar boka batmak.**
Imati s govnima posla	*Boklu işleri olmak.*	İşe yaramaz şeylerle ilgilenmek.	**Boktan işlerle uğraşmak.**
Reže (siječe) granu na kojoj sjedi	*Oturduğu dalı kesiyor.*	Kendi zararına çalışmak, kendi kendisinin felaketine sebep olmak.	**Bindiği dalı kesmek.**
Nemati (ne poznavati) granice (granica) *u čemu*	*Bir şeyde sınırları olmamak (sınır tanımamak).*	Bütün beklentilerini aşmak, bir şeyi abartmak, aşırıya gitmek.	**Sınır tanımamak.**
Prijeći (prelaziti) sve granice *čega*	*Bir şeyin, bütün sınırlarını geçmek.*	Bir şeyde abartmak, bir şeyi izinsiz yapmak.	**Sınırları aşmak.**
Biti (živjeti) na *čijoj* ***grbači***	*Birinin sırtında olmak (yaşamak).*	Birine yük olmak, birinden geçinmek.	**(Birinin) sırtından geçinmek.**
Imati (nositi) na grbači *koga*	*Birini sırtında taşımak (sırtında biri olmak).*	Biri için kaygılanmak, birine katlanmak.	**Birini sırtında taşımak.**
Grižnja savjesti	*Vicdanın pişmanlığı.*	Pişmanlık, vicdan azabı, yapılan yanlış davranıştan ya da kötü bir eylemden dolayı pişmanlık duyma.	**Vicdan azabı.**
Biti do grla (guše) u dugovima	*Boğazına (gırtlağına) kadar borç içinde olmak.*	Çok fazla borcu olmak.	**Gırtlağına kadar borç içinde olmak; Borç gırtlağına çıkmak.**
Došlo je do grla	*Boğazına kadar geldi.*	Bir şeyden sıkılmak, bıkmak.	**Burama kadar geldi (boğazı işaret ederek).**

Zakopčan do grla	*Boğazına kadar düğmelenmek, iliklenmek.*	Kapalı, suskun, içine kapanmak.	**Boğazı düğümlenmek.**
Osušilo se grlo	*Boğazı kurudu.*	Çok susamak, çok konuşmaktan ve bağırmaktan ötürü sesi çıkmaz olmak.	**Boğazı kurumak.**
Do groba *(zahvalan, vjeran)*	*Mezara kadar (minnettar, sadık).*	Ölünceye kadar, yaşamının sonuna kadar.	**(Beşikten) mezara kadar.**
Kao da je iz groba ustao	*Mezardan kalkmış gibi.*	Sıska, çok zayıf.	**Mezar kaçkını.**
Kopati grob (jamu) *komu*	*Mezarını (kuyusunu) kazmak.*	Birini mahvetmeye çabalamak, birini felakete itmek, birine karşı iş çevirmek.	**Mezarını, kuyusunu kazmak.**
Okrenuo /prevrnuo bi se u grobu	*Mezarında ters dönerdi.*	Rahatsız edici bir şeyden hayrete düşmek, ölen kimsenin katlanamayacak olması.	**Mezarında ters dönmek.**
Otjerati (spremiti) u grob koga	*Birini mezara göndermek (birini mezara hazırlamak)*	Birinin ölümüne yol açmak, birinin ölümünden sorumlu olmak.	**Birinin mezarını hazırlamak; Birini mezara göndermek.**
Ponijeti sa sobom u grob *što*	*Bir şeyi kendisiyle mezara götürmek.*	Sırrını hiç kimseye söylememek.	**Mezara götürmek.**
Kao grom	*Yıldırım gibi.*	Çok hızlı. Mükemmel.	**Yıldırım gibi.**
Kao gromom ošinut (udaren) (stajati)	*Yıldırımla vurulmuş gibi (kalmak).*	Şaşırıp kalmak, kendinden geçmiş gibi.	**Yıldırımla vurulmuşa dönmek; Şimşek çarpmış gibi.**
Začepiti gubicu	*Çenesini kapamak.*	Susmak, konuşmayı kesmek, (ağlamayı, zırlamayı).	**Çenesini kapamak.**
Začepiti gubicu *komu*	*Birinin ağzını kapatmak.*	Birini susması için zorlamak, susturmak.	**Çenesini kapatmak; Ağzını tıkamak.**
Kao guske u magli	S*isin içinde kaz gibi (davranmak).*	Aptalca, düşüncesizce davranmak.	**Agopun kazı gibi bakmak.**
Uhvatiti (ščepati) za gušu (vrat)	*Boğazını (boynunu) yakalamak (sarılmak).*	Birine baskı yapmak, birine saldırmak.	**(Birinin) ensesine yapışmak;**

			Boğazına (gırtlağına) sarılmak.
Čuvati svoju guzicu /rit	*Poposunu korumak.*	Korunmak, tehlikelere girmekten sakınmak, korkakça davranmak.	**Götü kollamak.**
Hair dovu učinio	*Hayır dua etti.*	İyi dileklerde bulunmak.	**Hayır dua etmek.**
Haram para	*Haram para.*	Yasadışı yollardan kazanılan para.	**Haram para.**
Hoćeš-nećeš, Htio ne htio /htjela ne htjela	*İstersin-istemezsin, İstese de istemese de.*	Kendi isteği olmadan, istemeyerek, her halükarda.	**İster istemez.**
Doći na ideju	*Fikrine gelmek.*	Bir şeye kafa yormak, bir şeyi düşünerek çözüm bulmak.	**Aklına fikir gelmek.**
Tražiti iglu u stogu (plastu) sijena	*Saman (tahıl) yığınında iğne aramak.*	İmkansız olan bir şeyi boşuna aramak.	**Samanlıkta iğne aramak.**
Biti u igri	*Oyunda olmak.*	Bir işe aktif olarak katılmak, bir şeyin katılımcısı olmak.	**Oyuna dahil olmak.**
Igra mačke i miša	*Kedi ve fare oyunu*	Eşitlik olmayan bir mücadele. Güçlünün zayıf olanla oynaması.	**Kedinin fareyle oynadığı gibi oynamak.**
Igrom sudbine *(slučaja)*	*Kaderin (olayın) oyunuyla.*	Tesadüfen, beklenmedik, planlanmamış.	**Kader oyunu.**
Ispasti /ispadati iz igre	*Oyundan çıkmak.*	Bir şeyde yer almayı bırakmak, oyundan çıkarılmak.	**Artık oyunda olmamak.**
Izbaciti/ izbacivati iz igre	*Oyundan atmak.*	Birini önemli bir konumdan /yerden uzaklaştırmak.	**Oyundan atmak.**
Namjestiti /namještati igru	*Oyun kurmak.*	Birine hile yapmak, aldatmak, birine oyun hazırlamak.	**(Birini) oyuna getirmek; Oyun kurmak; oyun etmek; Oyun oynamak; Oyun yapmak.**
Ući /ulaziti u igru	*Oyuna girmek.*	Bir işe, etkinliğe katılmak.	**Oyunda yer almak.**

Biti igračka u *čijim* **rukama** veya **Biti** *čija* **igračka**	*Birinin ellerinde oyuncak olmak* veya *birinin oyuncağı olmak.*	Başkasının istediği gibi davranmak, birinin yönetiminde olmak.	**Ellerinde oyuncak olmak; Birinin oyuncağı olmak.**
Istući /pretući koga na mrtvo ime	*Birini ölen bir kimsenin adına dövmek.*	Birini öldürecek kadar dövmek.	**Öldüresiye dövmek.**
Znati kao vlastito ime	*Kendi adı gibi bilmek*	Çok iyi bilmek.	**Adı gibi bilmek.**
Okaljati ime	*Adını kirletmek.*	Adının kötüye çıkmasına yol açmak.	**Leke sürmek, birinin adını kirletmek (lekelemek).**
Izbrisati nekog	*Birini silmek.*	İlişkisini kesmek, yok saymak, adını anmaz olmak, unutmak.	**Birini defterden silmek.**
Biti na izdisaju	*Son nefeste olmak.*	Ölmek üzere olmak, son nefesini vermek; sona yakın olmak.	**Son nefesini vermek.**
Tražiti izlaz	*Çıkış aramak.*	Birşeyden uzaklaşmaya çalışmak.	**Çıkış yolu aramak.**
Biti na izmak u snage (snaga)	*Gücünün sonunda olmak.*	Güçsüz olmak/ kalmak, zayıf düşmek.	**Gücünün sonuna gelmek.**
Nikad dvije jake za vratom	*İki yakası asla ensesine olmamak.*	Geçim sıkıntısı içinde olmak ve borçtan kurtulamamak, gelir ve giderini denkleştirememek.	**İki yakası bir araya gelmemek.**
Jabuka razdora	*Nifak elması.*	Nifak tohumu, anlaşmazlık/kavga konusu.	**Nifak tohumu.**
Krotak kao jagnje	*Kuzu gibi uysal.*	Çok uysal.	**Kuzu gibi.**
Ići kao janje na klanje	*Kesime kuzu gibi gitmek.*	Bir şeye karşı çıkamamak, karşı koymaksızın rahatsızlığı kabul etmek.	**Kurbanlık koyun gibi.**
Žrtveno janje /jarac	*Kurbanlık koyun/ oğlak.*	Suçlu olduğunu en önce kabul eden ama bir şey de yapmayan kimse için söylenir.	**Kurbanlık koyun gibi.**

Nevino janje (janješce)	*Günahsız kuzu (kuzucuk).*	Elinden kötülük gelmeyen, uysal kimse.	**Kuzu gibi.**
Stari jarac	*Yaşlı teke.*	Genç kız ve kadınlara bakan yaşlı kimse.	**Azgın teke.**
Zbaciti (skinuti) jaram	*Boyunduruğu atmak (çıkarmak).*	Birinin esaretinden kurtulmak.	**Boyunduruktan kurtulmak.**
Jasno i glasno veya **glasno i jasno**	*Açık ve net / net ve açık.*	Tamamıyla açık.	**Açık ve net.**
Ploviti (ići) punim jedrima naprijed	*Bütün yelkenleriyle ileriye açılmak (gitmek).*	Tüm gücüyle manevra yapmak, büyük başarılara ulaşmak.	**Pupa yelken ilerlemek (gitmek), yelken açmak.**
Jedva jedvice	*Zoru zoruna.*	Zorlukla, büyük çabalarla.	**Zoru zoruna; Güç hal ile; Zor bela.**
Ići kome na živce /jetra	*Sinirine /karaciğerine gitmek.*	Öfkelendirmek, hoşuna gitmemek, sinirlendirmek.	**Sinirine dokunmak.**
Imati oštar jezik, Biti oštra jezika, Biti oštar na jeziku	*Keskin dili olmak, dili keskin olmak, dilinde keskinlik olmak.*	Hoş olmayan şeyleri açıkça konuşmak. Keskin konuşmaktan çekinmemek.	**Dili kılıçtan keskin.**
Na jeziku je, Navrh jezika je	*Dilinin üzerinde, dilinin ucunda.*	Bir şeyi söylemeye, anlatmaya, açıklamaya hazır olmak.	**Dilimin ucunda.**
Naći /nalaziti zajednički jezik	*Ortak bir dilde buluşmak.*	Ortak bir bakış açısı kararlaştırmak. Birbirleriyle anlaşmak.	**Ağız birliği etmek; Aynı dili konuşmak.**
Nekom je maca pojela jezik	*Dilini kedi yemiş.*	"Neden konuşmuyorsun?" anlamında kullanılan bir söz.	**Dilini kedi (fare) yemiş; Dilini yutmak.**
Omaknuti se s jezika	*Dilinden kaçırmak.*	Söylemek istemediği bir şeyi, boş bulunup söyleyivermek.	**Ağzından kaçırmak, boş bulunup söyleyivermek.**
Imati pogan jezik	*Pis dili olmak.*	Sövmeyi, küfür etmeyi huy edinmiş olan kimseler için söylenir.	**Ağzı pis (olmak).**
Razvezao se /odriješiti se jezik/ Razvezalo je jezik	*Dili çözülmek.*	Bir şeyin etkisi altında ayrıntılı olarak konuşmaya	**Dili çözülmek.**

		başlamak, aniden çene çalmaya başlamak.	
Ugristi se (ujesti se) za jezik, Pregristi jezik	*Dilini ısırmak (dişlemek).*	Birden susmak, aniden konuşmayı bırakmak, söylediklerine pişman olmak.	**Küçük dilini ısırmak.**
Usta ima, a jezika nema	*Ağzı var ama dili yok.*	Oldukça sessiz, sakin, kendi hâlinde.	**Ağzı var dili yok.**
Od jutra do sutra	*Sabahtan yarına.*	Gece gündüz durmaksızın; daima.	**Sabah akşam; Gece gündüz.**
Od jutra (zore) do mraka	*Sabahtan (şafaktan) karanlığa kadar.*	Tüm gün, sabahtan akşama (geceye) kadar.	**Sabahtan akşama kadar.**
Lije (pada, pljušti) kao iz kabla	*Su kabından dökülürmüş (yağarmış) gibi.*	Büyük bir yağmurun yağması, sağanak, çok yağmak.	**Bardaktan boşanırcasına yağmak.**
Kahva-para	*Kahve parası*	Bahşiş.	**Kahve parası.**
Stegnuti kaiš	*Kayışı sıkmak.*	Tutumlu davranmak, açlığa ve susuzluğa katlanmak.	**Kemerleri sıkmak.**
Pobrati /skinuti kajmak	*Kaymağını toplamak /çıkarmak.*	Bir şeyin en büyük payını, kârını ele geçirmek.	**Kaymağını almak.**
Biti na svoj kalup	*Kendi kalıbına olmak.*	Kendi şeklinde olmak, başkası gibi olmamak, diğerlerinden farklı olmak.	**Kendi kalıbı olmak.**
Vratiti /vraćati s kamatama	*Faiziyle geri çevirmek.*	Birine daha büyük bir ölçüyle çevirmek, birinden intikam almak.	**Misliyle karşılık vermek.**
Baciti se /bacati se kamenom *na koga*	*Birine taş atmak.*	Birini suçlamak, iftira atmak, birine suç atmak.	**Birine çamur atmak.**
Biti kamena srca / srca kamenoga	*Taştan kalbi/ taş kalpli olmak.*	Duygusuz olmak.	**Taş kalpli olmak.**
Kamen kušnje	*Deneme taşı.*	Bir şeyin sınanması, kontrolü için birine fırsat doğması.	**Deneme tahtası.**
Kamen smutnje (spoticanja)	*Nifak (engel) taşı.*	Kavga, anlaşmazlık için asıl sebep.	**Nifak tohumu.**

Nije ostao ni kamen na kamenu, Nije ostalo ni kamena na kamenu	*Taş üstünde hiç taş bırakmadı / kalmadı.*	Her şey harap olmuş (yıkık, viran), hiçbir şey kalmadı, her şey yerle bir oldu.	**Taş üstünde taş kalmadı / bırakmadı.**
Težak kao kamen	*Taş gibi ağır.*	Çok sert, çok katı.	**Taş gibi.**
Staviti na kantar	*Kantara koymak.*	Bir şeyi tartmak.	**Kantara vurmak.**
Kanuti iz oka /zjenice	*Gözünden damlamak.*	Bir kişi veya şey değerini yitirmek, rağbet görmemek.	**Gözünden düşmek.**
Do zadnje/ posljednje kapi krvi	*Kanının son damlasına kadar.*	Yaşamının sonuna kadar, ölünceye kadar, sonsuza dek.	**Kanının son damlasına kadar.**
Kap po kap	*Damla damla.*	Azar azar, yavaşça, küçük miktarlarla.	**Damlaya damlaya.**
Skinuti /skidati kapu *(pred kim)*	*(Birinin önünde) şapka çıkarmak.*	Birine saygı göstermek, birine değer biçmek/ saygı göstermek.	**Şapka çıkarmak.**
Utopiti u kapi vode	*Bir damla suda boğmak.*	Bir kişiye çok fazla kızmak, sinirlenmek, elinden gelse öldürecek ölçüde sinirlenmek.	**Bir kaşık suda boğmak.**
Igrati otvorenih karata, Igrati s otvorenim kartama	*Açık kartları oynamak veya açık kartlarla oynamak.*	Açıkca davranmak, amaçları saklamamak.	**Kartları açık oynamak.**
Igrati na pogrešnu kartu	*Yanlış karta oynamak.*	Kazanmak için giriştiği işte tuttuğu yol, dayandığı kimse dayanıksız ve çürük çıkmak, dolayısıyla aldanmış olmak.	**Yanlış ata oynamak.**
Otkriti /otkrivati svoje karte	*Kartlarını açmak.*	Kendi amacını (düşüncelerini) saklamayı bırakmak.	**Bütün kartları açmak.**
Dati crveni karton /dobiti crveni karton	*Kırmızı kart vermek /kırmızı kart almak.*	**1.** Oyundan çıkarma cezasına çarptırmak. **2.** Ciddi bir biçimde uyarmak.	**Birine kırmızı kart göstermek; Kırmızı kart yemek.**
Kazna Božija	*Tanrının cezası.*	Varlığı üzüntü veren, varlığından huzursuz olunan şey.	**Allah'ın belası.**

Odriješiti (odvezati, razvezati) kesu	*Keseyi çözmek (çözüp açmak).*	Ödemek, para vermek, masraf yapmaya hazır olmak, cimrilik etmemek, masraftan (ödemeden) kaçmamak.	**Kesenin ağzını açmak.**
Stajati kao kip/ stup	*Heykel gibi durmak.*	Hareketsiz, durgun kalmak.	**Heykel gibi.**
Kiselo lice (osmijeh)	*Ekşi surat (gülümseme).*	Hoşnutsuzluğunu yüz ifadesiyle belli etmek.	**Suratını ekşitmek.**
Spavati kao klada	*Kütük gibi uyumak.*	Kımıldamadan uzun ve derin bir uyku uyumak.	**Kalıp/kütük gibi uyumak.**
Težak k'o klada	*Kütük gibi ağır.*	**1.** Çok şişmiş. **2.** Çok sarhoş.	**Kütük gibi ağır.**
Stigla /sustigla je nećija kletva	*Birinin bedduası ulaştı.*	Birinin bedduasının yerini bulup gerçekleşmesi.	**Bedduası, ahı tutmak.**
Izbiti /izbijati klin klinom	*Çiviyi çivi ile çıkarmak.*	Aynı şekilde tepki göstermek, aynı ölçüyle dönmek.	**Çivi çiviyi söker.**
Odmotavati klupko	*Yumağı çözmek.*	Anlaşılmaz bir şeyi anlaşılır duruma getirmek.	**Düğümü çözmek.**
Postaviti /postavljati klopku (stupicu, zamku)	*Tuzak (kapan, ağ) kurmak.*	Birini gizlice belanın içine sokmaya çalışmak.	**Tuzak kurmak.**
Upasti (uletjeti, uhvatiti se) u klopku (stupicu, zamku)	*Tuzağa (ağa) düşmek, kapana yakalanmak.*	Birinin gizlice hazırladığı zor durumun içinde aniden bulunmak.	**Tuzağına düşmek;** **Ağına düşürmek;** **Kapana yakalanmak.**
Ključ uspjeha	*Başarının anahtarı.*	Başarıya götüren yol.	**Başarının anahtarı/sırrı.**
Čitati nekoga kao (otvorenu) knjigu	*Birini (açık) kitap gibi okumak.*	Karşısındakinin gizli düşüncelerini bilmek, aklından geçenleri anlamak.	**Kitap gibi okumak;** **Ciğerini okumak.**
Govoriti kao iz knjige	*Kitaptanmış gibi konuşmak*	Kelimeleri seçerek konuşmak.	**Kitaptan konuşmak.**
Kocka je bačena	*Zar atılmış.*	Karar verilmiş, her şey çözülmüş.	**Zarlar atıldı;** **Ok yaydan çıktı.**

Ići s kokošima leći	*Tavuklarla uyumaya gitmek.*	Erkenden uykuya yatmak.	**Tavuk gibi erkenden uyumak; Tavuk gibi tünemek.**
Kao pokisla /očerupana kokoš	*Islanmış/ tüyü yolunmuş tavuk gibi.*	Dolandırıcılık ve hile ile parasını alınabilen budala, ahmak kişi.	**Yolunacak kaz.**
Zlatna koka	*Altın tavuk.*	Mesleği, sanatı ve uğraşı ile çok para kazanan kimse; iyi ve sürekli para getiren iş.	**Altın yumurtlayan tavuk.**
Uzeti dio kolaća	*Pastanın payını almak.*	Kendine düşen kazanç miktarını almak.	**Pastadan pay almak.**
Izbaciti iz kolosijeka/koloteč ine	*Rayından çıkarmak, atmak.*	Birini normal durumdan çıkarmak, birini karışık bir duruma sokmak.	**Raydan çıkarmak.**
Ući /ulaziti u kolotečinu	*Rayına girmek.*	Kalıcı yaşam ve hareket şeklini benimsemek, alışılmış ve alışılmış şartlara uyum sağlamak.	**Rayına girmek, rayına oturmak.**
Koljena klecaju	*Dizler yalpalıyor.*	Çok korkmak. Şokta olmak.	**Dizleri titremek.**
Pasti /padati na koljena *pred kim*	*Birinin önünde dize düşmek.*	Birine boyun eğmek, birine teslim olmak.	**Diz çökmek, boyun eğmek.**
Izgubiti kompas /busolu	*Pusulayı kaybetmek.*	Doğru tutum ve davranıştan ayrılmak.	**Pusulasını şaşırmak.**
Biti u komi	*Komada olmak.*	Kötü hissetmek, problemi olmak, kötü durumda olmak.	**Komaya girmek.**
Na koncu konca/ konaca	*Sonun sonunda.*	Sonunda, her şeyden sonra.	**Eninde sonunda.**
Vući (sve) konce	*(Bütün) ipleri çekmek.*	Yönetimi tamamen ele geçirmek.	**İpleri eline almak.**
Držati sve konce u svojim rukama	*Bütün ipleri kendi ellerinde tutmak.*	Her şeyi kontrol altına almak, durumu yönetmek.	**İpleri eline almak, tutmak.**
Pasti /spasti s konja na magarca	*Attan eşeğe düşmek.*	İyiden kötüye gitmek, daha kötü	**Attan inip eşeğe binmek.**

		bir duruma gelmek,yüksek bir konumdan daha alçak bir konuma inmek.	
Kao puž *(vući se)*	*Salyangoz gibi (sürünmek).*	Çok yavaş, ağır ağır.	**Kaplumbağa gibi.**
Puževim korakom (ići, kretati se)	*Salyangoz adımıyla (gitmek, hareket etmek).*	Yavaş yavaş hareket etmek, gitmek.	**Kaplumbağa adımlarıyla.**
Dati kome korpu	*Birine sepet vermek.*	Bulunduğu yerden göndermek.	**Birini sepetlemek.**
Dobiti korpu	*Sepeti almak.*	Bulunduğu yerden gönderilmek.	**Sepetlenmek.**
Podijeliti / dijeliti koru /koricu kruha *s kim*	*Biriyle ekmek kabuğunu paylaşmak.*	Var olan her şeyi biriyle kardeş payı yapmak, paylaşmak.	**Ekmeğini paylaşmak.**
Korak po korak	*Adım adım.*	Yavaşça, azar azar, dikkatle.	**Adım adım.**
Na prvom koraku	*İlk adımda.*	Bir şeyin başlangıç aşamasında, başında.	**İlk adımda.**
Na svakom koraku	*Her adımda.*	Her yerde, bütün aşamalarda, sürekli.	**Her adımda.**
Prvi koraci	*İlk adımlar.*	Bir şeyin başlangıç dönemi, ilk girişimler, bir şeyin başlangıcı.	**İlk adımlar.**
Rakovim korakom	*Yengeç adımlarıyla.*	Geri geri, sırt üstü	**Yengeç adımlarıyla.**
Presjeći (uništiti, zatrti) u korijenu *što*	*Bir şeyi kökünden kesmek (yok etmek).*	Bir şeyin başlangıcında engel olmak, bir şeyin gelişmesine fırsat vermemek.	**Kökünü kurutmak. Kökünü kazımak, kökünden kazımak; Köküne kibrit suyu dökmek.**
Promijeniti / mijenjati iz korijena	*Kökten değiştirmek.*	Tamamen, tamamıyla değiştirmek.	**Kökünden değiştirmek.**
Pustiti korijen /korijenje	*Kök bırakmak.*	Kalıcı olmak, uzun süre bir yerde tutunmak.	**Kök salmak.**
Biti od koristi	*Faydası olmak.*	Birine, bir şeye faydalı olmak.	**Faydalı olmak; Faydası olmak;**

			Faydası dokunmak.
Imati (držati) kormilo *čega* **u svojim rukama**	*Bir şeyin dümenine kendi ellerinde sahip olmak (tutmak).*	Bir şeyi yönetmek, yönetiminde olmak.	**Dümenini elinde tutmak; Dizginleri ele almak.**
Promrznuti do kosti (kostiju)	*Kemiklerine kadar donmak.*	Çok donmak, soğuktan donmak.	**İliği kemiği donmak.**
Čupati sebi kosu na glavi	*Başındaki saçı kendisi olmak.*	Çok üzülmek, üzüntüsünden dövünmek, umudunu kesmek.	**Saçını başını yolmak.**
Diže se kosa na glavi	*Başındaki saçları kalkar.*	Ürkmek, çok korkmak.	**Tüyleri diken diken olmak.**
Baciti /dobaciti kost	*Kemik atmak.*	Birine bir şeyden az bir parça vermek.	**Birine kemik atmak.**
Sama kost i koža	*Sadece kemik ve deri.*	Oldukça zayıf.	**Bir deri bir kemik.**
Strpati /trpati u isti koš (vreću)	*Aynı küfeye (çuvala) yığmak / tıkmak.*	Bir şeyi bir şeyle eş tutmak.	**Aynı kefeye koymak.**
Vrvi kao u košnici	*Arı kovanı gibi kaynamak.*	Çok kalabalık ve uğultulu, aynı anda birçok insanın konuşması.	**(bir yerde) karınca yuvası gibi kaynamak.**
Vrije kao u kotlu	*Kazan gibi kaynamak.*	Çok kalabalık ve uğultulu, felaket bir gürültü.	**Karınca yuvası gibi kaynamak.**
Što košta da košta	*Ne pahasına olursa olsun.*	Fiyatına aldırmamak, yüksek fiyat da olsa, her şeye rağmen.	**Ne pahasına olursa olsun.**
Uhvatiti se /hvatati se u koštac	*Güreşe tutuşmak.*	Biriyle kavgaya tutuşmak, biriyle kapışmak.	**Güreş etmek (tutmak).**
Imati debelu (tvrdu) kožu, Biti debele (tvrde) kože	*Kalın (sert) derisi olmak veya kalın (sert) derili olmak.*	Yüzsüz, hissiz olmak, duygusuz olmak.	**Yüzünün derisi kalın; Suratı eşek (davul) derisi; Mahkeme duvarı.**
Koža se ježi /naježi	*Derisi ürpermek.*	Heyecanlanmak, korkmak.	**Tüyleri diken diken olmak; Tüyleri ürpermek.**
Spasiti /spašavati svoju kožu (glavu)	*Derisini, postunu (başını) kurtarmak.*	Tehlike yaşamak, hayatını kurtarmak,	**Postu kurtarmak; Hayatını kurtarmak.**

		öldürülme tehlikesi atlatmak.	
Bez kraja i konca, Bez konca i kraja	*Uçsuz sonsuz veya sonsuz uçsuz.*	Sonsuz, çok uzun süre.	**Uçsuz bucaksız.**
Ići do kraja	*Sonuna kadar gitmek.*	Caymamak, ısrarla devam etmek.	**Sonuna kadar gitmek, sonunu getirmek.**
Krajičkom oka (pogledati / gledati)	*Göz ucuyla (bakış atmak / seyretmek)*	Çaktırmadan, belli etmeden bakış atmak, bakmak.	**Gözünün (göz) ucuyla bakmak.**
Kratko i jasno	*Kısa ve net.*	Kısa ve özlü olarak, kararlılıkla.	**Kısa ve net.**
Krava muzara	*Sağmal inek.*	İyi kar getiren kaynak, birinden veya bir şeyden maddi çıkar sağlamak.	**Sağmal inek.**
Ostati kratak	*Eksik kalmak.*	Yetişmemek, yetmemek.	**Eksik gelmek.**
Pasti u krevet	*Yatağa düşmek.*	Çok hastalanmak.	**Yatağa (yataklar a) düşmek.**
Bacati krivicu na koga, Natovariti krivicu na vrat	*Sorumluluğu birine atmak* veya *sorumluluğu boynuna yüklemek.*	Sorumlu saymak, mesul olarak görmek.	**Birini sorumlu tutmak; Sorumlu saymak; Suçu başkasında aramak; Suçu başkasına yıkmak, yüklemek; Topu atmak.**
Razapeti / razapinjati (pribiti/ pribijati) na kriz	*Çarmıha germek / yapıştırmak.*	Birini keskin eleştirilere maruz bırakmak, birine suçlamalarla ıstırap çektirmek.	**Çarmıha germek.**
Gledati koga krivo	*Birine suçlu bakmak.*	Başkasını sorumlu saymak.	**Birini suçlu görmek.**
Pod istim krovom	*Aynı çatı altında.*	Aynı yerde.	**Aynı çatı altında.**
Pokupiti (skupiti, uzeti) svoje krpice	*Pılı pırtısını toplamak (almak, toplamak).*	Kendi eşyalarını almak ve gitmek, gücenmiş olarak gitmek.	**Pılıyı pırtıyı toplamak.**
Vrtjeti se u krugu	*Daire etrafında dolanıp durmak.*	Daima aynı yerde kalmak, yeni çözümler bulamamak.	**Kendi ekseni etrafında dönmek, yerinde saymak.**

Imati kruh u rukama	*Ellerinde ekmeği olmak.*	İşi olmak, iş için nitelikli olmak, ekonomik bağımsızlık için imkanı olmak.	**Eli ekmek tutmak.**
Nema tu /ovdje kruha	*Burada ekmek yok.*	Biri için bir şeyin geleceği olmaması, biri için bir çevrede başarmasına olanak olmaması.	**(Biri için) burada ekmek yok.**
Uzeti/ uzimati (oteti / otimati) kruh iz usta *komu*	*Birinin ağzından ekmeği almak (zorla almak).*	Birinden geçim kaynağını almak, birini kazancından (işinden) mahrum bırakmak.	**Ekmeğini (lokmasını) ağzından almak.**
Zaraditi /zarađivati za svoj kruh	*Kendi ekmeğini kazanmak.*	Kendi işinden geçinmek, hayatını kazanmak, ekonomik bağımsızlığı olmak.	**Ekmeğini kazanmak.**
Živjeti na (o) kruhu i vodi	*Ekmek suyla yaşamak.*	Çok fakir bir şekilde yaşamak, yetersiz beslenmek.	**Soğan ekmekle yaşamak.**
Kruna svega	*Herşeyin baş tacı.*	Herşeyin üstünde, en önemli an, en önemli şey.	**Baş tacı etmek.**
Zbrajati jabuke i kruške, Miješati kruške i jabuke	*Elmaları ve armutları toplamak veya armutları ve elmaları karıştırmak.*	Birbirine zıt olmak, eşitsizlik yaratan şeyleri ayırmamak, mantıksızca davranmak.	**Elmalarla armutları bir arada toplamaya çalışmak; Sapla samanı karıştırmak.**
Hladne krvi	*Soğuk kanlı.*	Sessiz sakin, ağır başlı,soğuk kanlı.	**Soğukkanlı olmak.**
Ledi se (sledila se) krv u žilama	*Damarlarında kanı donmak (dondu).*	Korkudan ürperti hissetmek, büyük korkuda olmak, çok korkmuş olmak, korkmak.	**Kanı donmak (çekilmek).**
Od krvi i mesa	*Kan ve etten.*	Sıradan, insani özelliğe sahip olmak.	**Etten kemikten olmak.**
Platiti /plaćati krvlju	*Kanıyla ödemek.*	Herhangi bir davranışından dolayı hayatını kaybetmek.	**Kanıyla ödemek.**
Plave krvi	*Mavi kan.*	Asil soydan.	**Asil kan.**
Proliti /prolijevati svoju krv *za koga, za što*	*Biri için, bir şey için kanını dökmek.*	Biri için, bir şey için kendini feda etmek, savaşta / çatışmada	**Biri için, bir şey için kendi kanını dökmek, kanı**

		ölmek veya yaralanmak.	**pahasına, kendini feda etmek.**
Udarila (jurnula) je krv u glavu	*Başına kan vurmuş (hücum etti).*	Öfkeden kudurmak, öfkeden kıpkırmızı olmak.	**Başına kan çıkmak; Kan (kanı) başına çıkmak (sıçramak veya toplamak).**
Ugušiti u krvi	*Kana boğulmak.*	Ölenlere aldırmayıp isyanı bastırmak.	**Kana boğulmak.**
Biti bez kuće i kućišta, Nemati ni kuće ni kućišta	*Evsiz ve bahçesiz olmak veya ne evi ne de bahçesi olmamak.*	Oldukça fakirlik içinde yaşamak, hiçbir şeye sahip olmamak.	**Bağ, bahçesi dahi olmamak.**
Biti (osjećati se) kao kod svoje kuće	*Kendi evindeymiş gibi olmak (hissetmek)*	Misafirlikte kendini rahat ve normal hissetmek.	**Kendi evinde gibi hissetmek.**
Bježati kao od kuge	*Vebadan kaçar gibi kaçmak.*	Birinden, bir şeyden kaçmak.	**Vebadan kaçar gibi kaçmak.**
Graditi kule u zraku (oblacima)	*Havada (bulutlarda) kuleler inşa etmek.*	Gerçek olmayan şeylerle heyecanlanmak, gerçekleşme olanağı olmayan planlara aldanmak.	**Göklere uzanan bir kule inşa etmek.**
Kula babilonska	*Babil kulesi*	Genel karışıklık, kargaşa, kaos.	**Babil kulesi.**
Kula bjelokosna	*Fildişi kulesi*	Günlük yaşamdan kaçış, isteyerek yapılan ayrılık, yalnızlığa çekilme.	**Fildişi kuleye çekilmek.**
Iza kulisa	*Kulis arkasında.*	Gizlice, gizli olarak, halktan gizli.	**Perde arkası (arkasından).**
Pokusni kunić	*Deney tavşanı.*	Bir şeyi kendine denenmesi için birilerine hizmet eden kimse.	**Deney faresi.**
Pogledati /gledati (promatrati) iz drugog kuta	*Başka açıdan bakmak, izlemek (seyretmek).*	Bir şeye tamamen farklı bakmak.	**Başka bir açıdan bakmak, farklı açıdan bakmak.**
Pandorina kutija	*Pandora'nın kutusu.*	Aniden ortaya çıkabilen gizli felaket, bütün kötülüklerin kaynağı.	**Pandora'nın kutusu.**
Sve su lađe potonule	*Bütün gemileri battı.*	Ümitsiz bir durumda bulunmak, yıkılmış, üzgün olmak.	**Karadeniz'de gemileri batmak.**

Lebdjeti u zraku / vazduhu	*Havada süzülmek.*	Sessizce ve görünür bir hareket yapmadan ilerlemek.	**Havada süzülmek.**
Govoriti (smijati) se iza leđa	*Arkasından konuşmak (gülmek).*	Başkalarını kızdıracak, sinirlendirecek biçimde gülmek.	**Pis pis gülmek.**
Zabiti nož u leđa	*Sırtına bıçak saplamak.*	İhanet etmek.	**Sırtından vurmak, bıçaklamak.**
Sasuti istinu u lice	*Gerçeği yüzüne söylemek.*	Çekinmeden karşısında söylemek.	**Yüzüne karşı söylemek.**
Smijati se u lice	*Yüzüne gülmek.*	Dostmuş gibi görünmek.	**Yüzüne gülmek.**
Čitati šta s lica	*Bir şeyi yüzünden okumak.*	Neler hissettiğini, durumunu yüzünden anlamak.	**Yüzünden okunmak.**
Skresati (reći) šta u lice (oči, brk)	*Birinin yüzüne (gözlerine, bıyığına) bir şey vurmak (söylemek).*	Ayıplayarak kusurunu yüzüne karşı söylemek.	**Yüzüne vurmak (çarpmak).**
Drhtati (tresti se) kao list na vjetru	*Rüzgarda yaprak gibi titremek (sallanmak).*	Soğuktan, korkudan, heyecandan titremek.	**Yaprak gibi titremek.**
Okrenuti / okretati drugi (novi) list (stranicu)	*Başka (yeni) bir yaprağı (sayfayı) çevirmek.*	Yeni bir şeye başlamak, eski alışkanlık ve davranışları bırakmak.	**Beyaz sayfa açmak, yeni bir sayfaya başlamak.**
Biti na crnoj listi	*Kara listede olmak.*	İstenmeyen olmak, kötü bir pozisyonda olmak.	**Kara listede olmak.**
Stari lisac, Prepreden /lukav kao lisica	*Yaşlı tilki veya Tilki gibi kurnaz.*	Kurnaz kimse, durumu yararına kullanmayı becerebilen kimse.	**Tilki gibi.**
Ide (teče) kao po loju	*İç yağı gibi (akıyor) gidiyor.*	Zorluk, sıkıntı çıkarmadan gitmek.	**Yağ gibi gitmek.**
Biti kao lonac i poklopac	*Tencere ve kapak gibi olmak.*	Birbirine uygun şeyleri anlatmak için kullanılır.	**Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuş.**
Prebacivati lopticu	*Topu atmak.*	Sorumluluğu başkasına atmak.	**Topu başkasına atmak.**
Lov na vještice	*Cadılara av.*	Gerçek sebebi olmadan takibat.	**Cadı avı.**

Vući lozu *od koga*	*Birinden soya çekmek.*	Birinden kökeni olmak.	**Soya çekmek.**
Kao lud (blesav) (raditi, vikati)	*Deli gibi (çalışmak, bağırmak).*	Abartarak, bütün gücüyle çalışmak, bağırmak.	**Deli gibi, delicesine çalışmak, bağırmak.**
Napraviti se / praviti se lud (glup, blesav)	*Kendini aptal, (enayi,bön) yapmak.*	Habersizmiş gibi görünmek, bir şey hakkında bilmiyormuş gibi (ilk defa duymuş gibi) abartmak.	**Aptal rolü yapmak.**
Ni luk jeo ni luk mirisao	*Ne soğan yedim ne soğan koktum.*	"kötü bir iş yapmadım ki sonucundan korkayım, sorumlu olayım" anlamında kullanılan bir söz.	**Soğan /sarımsak yemedim ki ağzım koksun.**
Baciti /bacati ljagu	*Namus lekesi atmak.*	Çamur atmak, birinin şanına leke sürmek.	**İftira atmak; Çamur atmak; Leke sürmek.**
Sprati (skinuti /skidati) ljagu	*Namus lekesini yıkamak (çıkarmak).*	Utançtan kurtulmak, birini bir şeyi temize çıkarmak, adını temize çıkarmak.	**Namus lekesini temizlemek.**
Ljubav na prvi pogled	*İlk bakışta aşk.*	İlk karşılaşmada gerçekleşen aşk.	**İlk bakışta aşk.**
Voditi ljubav *s kim*	*Biriyle aşk yapmak.*	Biriyle cinsel münasebeti olmak.	**Aşk yapmak.**
Za ljubav *komu, čemu*	*Birinin, bir şeyin aşkına.*	Birine, bir şeye göre bir şey yapmak.	**Bir şey aşkına.**
Zatvoriti se / zatvarati se (uvući se / uvlačiti se) u svoju ljušturu	*Kendi kabuğuna kapanmak (çekilmek),*	Kendi içine kapanmak, yabancılaşmak, insanlardan kaçmak.	**Kendi kabuğuna çekilmek.**
Mahsuz (maksuz) selam	*Mahsuz selam*	Birine içten selamlarını iletmek.	**Mahsuz selam etmek.**
Damoklov mač	*Demokles'in kılıcı.*	Sürekli tehlike, büyük tehlike.	**Demokles'in kılıcı.**
Dvosjekli mač, Mač s dvije oštrice	*İki tarafı keskin kılıç, iki taraflı kesen kılıç.*	İyi ve kötü sonuçları alabilecek riskli düşünce.	**Acem kılıcı gibi; İki tarafı kesmek.**
Obilaziti (motati se) kao mačak/ mačka oko vruće kaše	*Sıcak lapanın etrafında kedi gibi dolanmak (gezinmek).*	Kararsız olmak, karar verememek, tereddüt etmek.	**Kedi gibi dolanmak; gezinmek.**

Piljiti kao mačka u džigericu	*Ciğere kedi gibi dik dik bakmak.*	İmrenerek, iştahla, ele geçirme isteği ile bakmak.	**Kedi ciğere bakar gibi bakmak.**
Čekaj, magare, dok trava naraste	*Bekle eşek! Otlar çıkıncaya dek.*	Anlamsızca (çok uzun süre) beklemek, sabırlı şekilde beklemeye devam etmek.	**Ölme eşeğim ölme (yaza yonca bitecek).**
Sjećati se kao kroz maglu	*Sisin içindeymiş gibi hatırlamak.*	Bütün ayrıntılarını aklında iyi tutmamak, birini iyi hatırlayamamak.	**Hayal meyal hatırlamak.**
Od Mašrika do Magriba	Maşrık'tan mağrip'e.	Bir şeyin doğudan batıya yayılması, genişlemesi.	**Magrip'ten Maşrık'a.**
Sirotinjska majka	*Fukara anası.*	Yoksulları koruyup gözeten, onlara yardım elini uzatan, elden geldiğince yardım etmeyi seven kimse.	**Fukara babası.**
Gol kao od majke rođen	Anadan doğmuş gibi çıplak.	Tamamen çıplak.	**Anadan doğma (çıplak).**
Malo-pomalo	*Azar azar.*	Adım adım, yavaş yavaş.	**Azar azar, gıdım gıdım.**
Progutati mamac	*Yemi yutmak.*	Aldatılmak, cazip teklife dayanamamak.	**Yemi yutmak, oltaya takılmak.**
Manje-više veya **Više-manje**	*Az çok – çok az.*	Çoğunluk, biraz.	**Az çok.**
Ni manje ni više	*Ne az, ne çok.*	Aslında, tam olarak, kelimenin gerçek manasıyla.	**Ne az, ne çok.**
Skinuti /strgnuti masku (krinku) s lica	*Yüzünden maskesini (kimliğini) çıkarmak.*	Gerçek kişiliğini ortaya çıkarmak, gerçek doğasını, alışkanlığını göstermek.	**Yüzünden maskesi düşmek; Gerçek yüzünü göstermek.**
Mamina maza	*Annesinin nazlı çocuğu.*	Gözde çocuk.	**Muhallebi çocuğu, nazlı çocuk, ana kuzusu.**
Tvrdoglav kao mazga	*Katır gibi inatçı.*	İnatçı kimse.	**Katır inadı.**
Tegliti /biti natovaren kao mazga	*Katır gibi yüklenmek (yüklü olmak).*	Çok çalışmak.	**Eşek gibi çalışmak.**

Biti sladak kao med	*Bal gibi tatlı olmak.*	**1.** Çok tatlı. **2.** Çok iyi, adamakıllı, pekâlâ, şüpheye yer bırakmadan.	**Bal gibi tatlı.**
Kao melem na ranu (dušu)	*Yarasına (ruhuna) merhem gibi.*	Ağrısını, korkusunu hafifletmek.	**(yaraya) merhem olmak.**
Imati merak *na koga, na što*	*Birine, bir şeye merağı olmak.*	Birini özlemek, biri için, bir şey için özlem duymak.	**Birine veya birini merak etmek; (bir şeye) merak sarm ak (duymak, salmak).**
Biti na meti	*Hedefte olmak.*	Saldırılara açık olmak, saldırıda olmak.	**Hedef olmak.**
Izjuriti / juriti (izletjeti /letjeti) kao metak	*Mermi gibi fırlamak (uçmak).*	Bir şeye olabildiğince hızlı şekilde acele etmek.	**Mermi (fişek) gibi fırlamak.**
Kao da je metlu progutao (držati se, hodati)	*Süpürge yutmuş gibi (tutmak, yürümek).*	Kaskatı, hareketsiz, yapmacık olarak, aşırı dikey (tutmak, yürümek).	**Baston yutmuş gibi (yürümek).**
Mic po mic	*Azar azar.*	Oldukça yavaş, çok az.	**Azar azar.**
Dati mig *komu*	*Birine göz işareti vermek.*	Birine bir şey yapması için gizlice işaret yapmak.	**Kaş, göz işareti yapmak.**
Vratiti /vraćati milo za drago *komu*	*Birine aynen karşılığını çevirmek.*	Birine borçlu kalmamak, intikam almak,	**Yanına bırakmamak, karşılığını vermek.**
Milom i silom	*İstemeyle ya da zorla.*	Öyle ya da böyle.	**İstese de istemese de.**
Predati se/predavati se na milost i nemilost *komu, čemu*	*Birinin merhametine ve gazabına teslim olmak.*	Birinin hâkimiyetine teslim olmak.	**Merhametine teslim olmak.**
Ne dati mira *komu*	*Birine huzur vermemek, rahat vermemek.*	Birine rahatsızlık vermek, birine sıkıntı vermek.	**Birine huzur vermemek.**
Ostaviti / ostavljati (pustiti / puštati) na miru	*Rahat bırakmak.*	Rahatsız etmemek, huzursuzluk çıkarmamak.	**Rahat bırakmak.**
Misao /ideja vodilja	*Fikir rehberi.*	Hareketi başlatan temel fikir.	**Fikir babası.**

Baviti se mišlju	*Düşünceyle uğraşmak.*	Bir şey için çok kafa yormak, bir şey yapmayı amaçlamak.	**Düşünceye dalmak, kafa yormak.**
Bez zadnjih misli	*Art düşüncesiz.*	İçten, kötü bir amacı olmamak.	**Art niyetsiz.**
Crne misli	*Kara düşünceler.*	Kötü, olumsuz düşünceler.	**Kara düşüncelere dalmak.**
Mokar (pokisao) kao miš	*Fare gibi ıslak (ıslanmış).*	Tamamen ıslak, elbiselerin yağmurdan vb. şeyden ıslanması.	**Sıçan gibi ıslanmak.**
Nemati mjere u čemu	*Bir şeyde ölçüsü olmamak.*	Uygun derecenin üstüne çıkmak, aşırı gitmek.	**Ölçüyü kaçırmak.**
Mjeriti istom mjerom (aršinom)	*Aynı ölçüyle (arşınla) ölçmek.*	Biriyle arasında fark yapmamak, biriyle eşit olmak.	**Aynı ölçüde.**
Prevršiti (prijeći / prelaziti) svaku mjeru	*Her ölçüyü aşmak (geçmek).*	Bir şeyi abartmak, izin verilen sınırı geçmek, kabul edilir şekilde davranmak.	**Ölçüyü kaçırmak.**
Vratiti / vraćati (uzvratiti / uzvraćati) istom mjerom	*Aynı ölçüyle karşılık vermek.*	Birine aynı şekilde karşılık vermek, biriyle ödeşmek.	**Aynı şekilde karşılık vermek.**
Znati (imati) svoju mjeru	*Ölçüsünü bilmek (sahip olmak).*	Bir şeyi abartmamak, sınırını bilmek.	**Her şeyin ölçüsünü bilmek.**
Na mjestu je	*Yerinde.*	Bir şeyin doğru yerinde olması.	**Yerli yerinde.**
Ne drži mjesto	*Yerini tutmamak.*	Birinin veya birşeyin yerini aratmamak.	**Yerini tutmamak/ yerini doldurmamak.**
Pomaknuti se s mjesta	*Yerinden kımıldamak.*	İlerlemek, bir şeyin (durumun) iyiye gitmesi.	**Yerinden kımıldamak.**
Tapkati na mjestu	*Yerinde küçük adımlarla yürümek.*	Gelişmemek, ilerlememek, bir şeyi çözmek için yerinden kımıldamamak.	**Yerinde saymak.**
Ima ptičjeg mlijeka, ni ptičjeg mlijeka	*Kuş sütü de var* veya *kuş sütü yok.*	Her şeyin boldan olması, eksik bir şeyin olmaması.	**Kuş sütünden başka her şey var.**
Biti u modi	*Modada olmak.*	Geçerli, makul olmak.	**Modası olmak; Revaçta olmak.**

Izići /izlaziti iz mode	*Modadan çıkmak.*	*Geçerliliği bitmek, yaşlanmak.*	**Modası geçmek.**
Porušiti (spaliti) sve mostove za sobom (iza sebe)	*Kendi için (arkasından) bütün köprüleri yıkmak (yakmak).*	Bütün ilişkilerini kesmek, önceki duruma dönüşü imkansız kılmak.	**Köprüleri yıkmak.**
Sagraditi/ graditi (podići / podizati) mostove	*Köprüler inşa etmek (dikmek).*	İşbirliği (ilişki) kurmak.	**Köprüler inşa etmek.**
Isprati / ispirati /prati mozak	*Beyin yıkamak.*	Rahatsız edici düşüncelerle birini aptallaştırmak.	**Beyin yıkamak.**
Prosvirati (prosuti) mozak	*Beynini dağıtmak (dökmek).*	Birini başına ateş ederek vurmak, öldürmek.	**Beynini dağıtmak.**
Ptičji (kokošji) mozak	*Kuş (tavuk) beyin.*	Akli özellikleri zayıf, aklı gelişmemiş.	**Kuş beyinli.**
Pao je (pada) mrak na oči	*Gözlerine karanlık düşmek (düşer).*	Bilincini yitirmek, kontrolünü kaybetmek.	**Gözleri kararmak.**
Ima (bilo je) kao mrava (mravi)	*Karınca gibi oldu.*	Çok sayıda insan kalabalığı olması.	**Karınca yuvası gibi; Karınca sürüsü gibi kaynamak.**
Marljiv kao mrav (pčela, crv)	*Karınca (arı, kurt) gibi çalışkan.*	Çok çalışkan ve özenli.	**Arı gibi.**
Ne bi ni mrava zgazio	*Hiçbir karıncayı ezmezdi.*	Kimseye hiçbir kötülük yapmamak, tamamen suçsuz.	**Karıncayı bile ezmemek (incitmemek).**
Raditi kao mrav (crv)	*Karınca (kurt) gibi çalışmak.*	Çok (yorulmadan) çalışmak.	**Karınca, kurt gibi çalışmak.**
Uloviti (uhvatiti) u svoju mrežu	*Kendi ağında yakalamak (tutmak).*	Birini kendi etkisi altında bırakmak.	**Ağına düşürmek.**
Upasti (uhvatiti se) u mrežu	*Ağa düşmek (yakalanmak).*	Tedbirsiz bir şekilde biri tarafından yakalanmak.	**Ağa yakalanmak, tuzağa düşmek.**
Mirisati još na majčino mlijeko	*Daha ana sütüne kokmak.*	Çok genç olmak (olgunlaşmamış, gelişmemiş).	**Ağzı süt kokmak.**
Knjiški moljac	*Kitap güvesi.*	Kitaplarla sürekli uğraşan kimse.	**Kitap kurdu.**
Ima kao mrava	*Karınca gibi olmak.*	Çok sayıda insan kalabalığı olması.	**Karınca yuvası gibi;**

			Karınca sürüsü gibi kaynamak.
Pala je mrena s očiju	*Gözünden perdeyi düşürdü.*	Birden gerçekleri görmeyi sağlamak.	**Gözünden perdeyi atmak.**
Mrtav hladan	*Ölüm soğukluğu.*	Soğukkanlı.	**Ölüm soğukluğu.**
Mrtav umoran	*Ölü yorgun.*	Sonuna kadar yorulmuş olan.	**Ölü gibi.**
Ni mrve (mrvice) čega	*Bir şeyin zırnığı (zerre) yok.*	En ufak miktarda bile yok.	**Zırnık bile yok; Zırnık koklatmam.**
Biti (naći se) na muci	*Acı içinde olmak, (bulunmak).*	Büyük sıkıntılar içinde olmak.	**Acı içinde.**
Ubiti dvije muhe jednim udarcem	*Bir vuruşla iki sinek öldürmek.*	Bir davranışla iki veya birden çok yararlı sonuç elde etmek, bir girişimle iki iş yapmak.	**Bir taşla iki kuş vurmak.**
Biti muka od koga /čega	*Birinden /bir şeyden acısı olmak.*	Üzüntü verici, dokunaklı, kırıcı, üzücü gelmek.	**Acı gelmek.**
Dijeliti muku	*Derdini paylaşmak.*	Sıkıntısını birine anlatmak.	**Derdini paylaşmak.**
Imati sto (trista) muka	*Yüz (üçyüz) derdi olmak.*	Biri ile, bir şey ile büyük sıkıntıları olmak.	**Binbir türlü derdi olmak.**
Muku mučiti	*Dertten acı çekmek.*	Sıkıntı çekmek, çok eziyet çekmek.	**Derdini çekmek.**
Brz kao munja (strijela)	*Şimşek (yay) gibi hızlı.*	Çok hızlı, şimşek gibi.	**Şimşek gibi.**
Loviti u mutnom	*Bulanık içinde avlamak.*	Beklenmeyen fırsatlardan kar sağlamak, karışıklıktan faydalanıp kar sağlamak.	**Bulanık suda balık avlamak.**
Izgubiti nadu	*Umudu kaybetmek.*	Bir şeyin artık gerçekleşemeyeceği inancına varmak, ummaz olmak.	**Umudunu kaybetmek/yitirmek/kesmek; Umutsuzluğa düşmek/ kapılmak.**
Nadugo (nadugačko) i naširoko	*Enlemesine ve genişlemesine.*	Çok detaylı, kapsamlı, bütün detayları kullanarak anlatmak.	**Enine boyuna; uzun uzadıya.**

Roditi se s nafakom	*Nafakası ile doğmak.*	Birşeyin gelişinin uğur getirmesi.	**Rızkı ile gelmek.**
Izvaditi / vaditi (izvući /izvlačiti) iz naftalina	*Naftalinden çıkarmak (çekip almak).*	Unutulan herhangi bir şeyin canlılığını sağlamak, unutulmuşluktan kurtarmak.	**Naftalinlerin / tozlu yapraklar arasından / sandıktan çıkarmak.**
Okrenuti /okretati naglavce (naopako)	*Tepesi üstü dönmek. (tersine çevirmek)*	Tamamen değişmek, dönmek.	**Tepesi üstü, tepetaklak, baş aşağı.**
Krenuti/kretati (prijeći/prelaziti) u napad /ofenzivu	*Saldırıya koyulmak (geçmek).*	Yeni bölgeleri ele geçirmeye çalışma, etkisini genişletmeye çalışma.	**Saldırıya geçmek.**
Niko se nije naučen rodio	*Kimse bilerek doğmadı.*	Kimse tecrübe edinmeden bilemez.	**Kimse anasının karnından bilerek doğmadı.**
Govoriti (pričati) kao navijen	*Kurulmuş gibi konuşmak (anlatmak).*	Sürekli, ara vermeden konuşmak.	**Taramalı tüfek gibi konuşmak.**
Nešto je prešlo u naviku	*Birşey alışkanlığa geçti.*	Bir şeyi sürekli yapar olmak, itiyat edinmek.	**Alışkanlık haline gelmek; Alışkanlık edinmek.**
Svesti /svoditi na zajednički nazivnik	*Ortak paydaya düşürmek.*	Olan farkları eşitlemek, bir şeyi bağdaştırmak.	**Paydaları eşitlemek.**
Dizati/uzdizati u (do) nebo(a)	*Gökyüzüne (kadar) kaldırmak.*	Birini çok övmek.	**Göklere çıkarmak.**
Kao nebo i zemlja (razlikovati se)	*Yer ve gök gibi (ayrılmak)*	Büyük ölçüde, en yüksek aşamada.	**Yerden göğe kadar.**
Nebo se otvorilo	*Gökyüzü açıldı.*	Çok yağmur yağmak, sağanak yağmur.	**Gök delinmek.**
Nebu pod oblake (dići se / dizati se, poletjeti / letjeti)	*Bulutların altındaki göğe (çıkmak, yükselmek, uçmak,).*	Çok yükseğe çıkmak.	**Göklere çıkmak.**
Ni na nebu ni na zemlji	*Ne gökte ne yerde.*	Herhangi belirli bir yerde, durumda olmayan.	**Ne yerde ne gökte.**
Pod vedrim nebom	*Açık gökyüzü altında.*	Dışarıda, açıklıkta.	**Açık havada.**

Prevrnuti (pokrenuti) i nebo i zemlju	*Hem göğü hem yeri alt üst etmek (oynatmak).*	Bir şeye ulaşmak için her şeyi yapmaya çalışmak.	**Yeri göğü oynatmak.**
Nema čega nema	*Bir şeyden yok yok.*	Her şeyden bolca fazlasıyla olması.	**Yok… yok.**
Netragom nestati	*İzi olmadan yok olmak.*	Kimsenin bulamayacağı yerde olmak.	**İzini kaybettirmek; Ortadan kaybolmak.**
Uzeti/uzimati na nišan	*Nişana almak.*	Nişan almak.	**Hedef almak.**
Držati sve konce /niti u svojim rukama	*Bütün ipleri kendi ellerinde tutmak.*	Yönetimi ele geçirmek.	**Dizginleri(ni) ele almak.**
Biti na nivou	*Hizada olmak.*	Belirlenen isteklerin hizasında olmak, düzelmek.	**Hizada olmak; Hizaya gelmek.**
Biti na nogama	*Ayakları üzerinde olmak.*	Daha uzun süre aktif olmak, yataktan kalkıp harekete geçmek.	**Ayağa kalkmak.**
Biti (stajati) s jednom nogom u grobu	*Bir ayağı ile mezarda olmak (durmak).*	Ölmek üzere olmak, çok yaşlı ve hasta olmak.	**Bir ayağı çukurda kalmak.**
Dati nogom u guzicu /tur /dupe *komu*	*Birinin kıçına ayak vermek.*	Birini kabaca kovmak.	**Kıçına tekmeyi basmak, atmak.**
Dići /podignuti na noge *koga*	*Birini ayakları üzerine kaldırmak.*	Birini ayaklandırmak. Birini iyileştirmek. Birini hayata hazırlamak, büyütmek.	**Birini ayağa kaldırmak.**
Jedva se držati na nogama	*Ayakları üzerinde güçlükle durmak.*	Çok yorgun olmak, güçlükle ayakta durmak, çok güçsüz olmak.	**Ayakta güçlükle durmak.**
Noge su se odsjekle	*Ayakları kesildi.*	Çok korkmak.	**Eli ayağı dolaşmak.**
Ići na noge	*Ayaklarına gitmek.*	Büyüklük taslamadan alçak gönüllülük edip birinin yanına varmak.	**Ayağına gitmek.**
Nogom stupiti veya **niti nogom ne stupiti**	*Ayakla basmak veya ayakla dahi basmamak.*	Girmek, gelmek, uğramak.	**Ayak basmak.**

Pasti /padati pred noge *komu*	*Birinin ayakları önüne düşmek.*	Birine boyun eğerek yalvarmak.	**Ayaklarına kapanmak.**
S nogu *(popiti što, pojesti što)*	*Ayaktan (yemek, içmek).*	Hızlıca, ayakta yiyip içmek.	**Ayaküstü yiyip içmek.**
Pasti /padati s nogu	*Ayaktan düşmek.*	Çok yorulmak, güçten kesilmek.	**Ayaktan kesilmek.**
Stajati na svojim/ vlastitim nogama	*Kendi ayakları üzerinde durmak.*	Maddi bağımsızlığı olmak.	**Ayakları üzerinde durmak.**
Ustati / ustajati na lijevu nogu	*Sol ayağı üzerine kalkmak.*	Belirli bir sebep olmaksızın sabahtan beri kötü gitmek.	**Yatağın sol tarafından kalkmak, ters tarafından kalkmak.**
Ni koliko je crno /crnoga pod noktom /ispod nokta	*Tırnağın altındaki siyahlık kadar bile yok.*	En ufak miktarda bile yok.	**Tırnak kadar bile yok.**
Ići kome uz nos	*Birinin burnuna gitmek.*	Kendisine verilen öğütlere kulak asmayıp kendi bildiği gibi davranmak, istediğini yapmak.	**Burnunun dikine gitmek.**
Imati dobar nos /njuh *za što,* **Imati nosa /njuha** *za što*	*Bir şey için iyi koku alan burnu olmak, bir şey için burnu olmak.*	Bir şeyi tahmin etmek, bir şey için iyi hisleri olmak.	**Burnu iyi koku almak.**
Izlaziti pokunjena nosa	*Burnu bükük çıkmak.*	Yardım bekleyen; acınacak, kimsesiz, güçsüz, öksüz durumda olan.	**Boynu bükük.**
Ne vidjeti dalje od nosa	*Burnundan uzağı görememek.*	Gözlemlerinin sınırlı olması, acilen fark edememek.	**Burnunun ucunu görememek.**
Zabadati (gurati) svoj nos *u što*	*Bir şeye burnunu sokmak (itmek).*	Abartılı şekilde meraklı olmak, bilmediği şeylere karışmak, müdahale etmek.	**Burnunu sokmak.**
Biti na ratnoj nozi	*Savaşın ayağında olmak.*	İlişkilerin kötüye gitmesi, kavgalı olmak.	**Savaşın eşiğinde olmak.**

Ležati (spavati) na novcu	*Para içinde uzanmak (uyumak).*	Çok zengin olmak, çok parası olmak.	**Para içinde yüzmek.**
Plivati (valjati se) u novcu (parama)	*Para (paralar) içinde yüzmek (yuvarlanmak).*	Çok zengin olmak, çok parası olmak.	**Para içinde yüzmek.**
Ići pod nož	*Bıçak altına gitmek.*	Ameliyata gitmek.	**Bıçak altına yatmak.**
Staviti/stavljati nož pod grlo	*Boğazının altına bıçak koymak.*	Birine bir şeyi zorla yaptırmak.	**Boğazına bıçak dayamak.**
Zabiti/zabijati nož u leđa	*Sırtına bıçak saplamak.*	Birine ihanet etmek, birine sinsice saldırmak.	**Sırtından bıçaklamak.**
Krenuti/kretati (početi/počinjati) od nule (ništice)	*Sıfırdan (yoktan) yola çıkmak (başlamak).*	Bir şeye ön hazırlık olmadan başlamak.	**Sıfırdan başlamak.**
Svesti /svoditi na nulu *što*	*Bir şeyi sıfıra indirmek.*	Bir şeyi azaltmak, tüketmek.	**Sıfıra inmek.**
Dizati u oblake	*Bulutlara yükseltmek.*	Birini yüceltmek, birine abartarak teşekkür etmek.	**Bulutlara, göklere çıkarmak.**
Imati obraza	*Yüzü olmak.*	Utanmamak, bir şeye cesareti olmak.	**Yüzü olmak.**
Ne (imati) obraza	*Yüzü olmamak.*	Cüret ve cesareti olmamak, utanmak.	**Yüzü olmamak.**
Okaljati (ocrniti) svoj obraz	*Yüzünü kirletmek, (lekelemek).*	Birinin onurunu sarsacak iftirada bulunmak.	**Yüzüne leke sürmek.**
Osvjetlati obraz	*Yüzünü parlatmak.*	Yakın çevresinin övünç duymasına neden olacak bir iş yapmak veya başarı kazanmak.	**Yüzünü ağartmak.**
Steže se (stegnuo se) obruč *oko koga, oko čega*	*Birinin, bir şeyin etrafında çember daralıyor (sıkmaya başlıyor).*	Birine, bir şeye baskı yapmak, birinin etrafında tehlikenin giderek artması.	**Çember daralıyor.**
Ne dolazi u obzir	*Aldırışa gelmez.*	Önemsememek.	**Aldırmazlıktan gelmek.**
Imati obzira prema kome	*Birini dikkate almak.*	Göz önünde bulundurmak, hesaba katmak, gereğini düşünmek.	**Dikkate almak.**
Uzeti/uzimati u obzir	*Dikkate almak.*	Önemsemek.	**Dikkate almak.**

Uzeti u odbranu	*Savunmaya almak.*	Soruşturma sebebiyle suçlanan birisinin düşüncesine başvurmak.	**Savunmasını almak.**
Procijeniti odoka	*Göz kararı değerlendirmek,*	Gözle oranlanarak belirtilen miktar, gözle yapılan ölçme ya da oranlama.	**Göz kararı.**
Dati/davati oduška	*İstirahat vermek.*	Kendini iyi hissetmesi için; rahatlaması için bir şey yapmak.	**Mola, istirahat vermek.**
Baciti /bacati oko	*Göz atmak.*	Dikkatle değil de şöyle bir bakıvermek.	**Göz atmak.**
Dovesti koga do očajanja	*Birini umutsuzluğa kadar götürmek.*	Birini olumsuz etkilemek, umudunu kırmak, olumsuzluğa sürüklemek.	**Umutsuzluğa sürüklemek; Umudunu kırmak.**
Bode oči	*Gözlerine sokmak.*	Bir şeye dikkat çekmek, vurgulamak.	**Gözüne sokmak.**
Bosti u oči	*Gözlerine batırmak.*	Hoş olmayan ve dikkat çekici şeyler yapmak. Aşırı derecede görünür olmak.	**Göze batmak.**
Imati gladne oči	*Aç gözleri olmak.*	Mal, yiyecek, içecek vb. şeyler için doymak	**Aç gözlü, gözü aç olmak.**
Iskopati kome oči	*Gözlerini çıkarmak.*	Zarara uğratmak, bir işi kötü biçimde yapmak.	**Gözünü çıkarmak.**
Porasti u očima	*Gözlerinde büyütmek.*	Bir şeyi, olayı, kimseyi veya işi abartmak	**Gözünde büyütmek.**
Smrknuti se pred očima	*Gözlerinin önünde karanlık basmak.*	Aşırı bir istek ya da öfkelenme nedeniyle saldıracak durumda olmak, ne yaptığını bilmemek.	**Gözü kararmak; Gözü dönmek; Tepesi atmak; Öfkeden kudurmak.**
Držati otvorene oči / oba oka	*Gözlerini / her iki gözünü açık tutmak*	Uyanık, dikkatli olmak.	**Gözünü açmak; Gözünü dört açmak.**
Gubi mi se s očiju!	*Kaybol gözlerimden!*	Ortadan çekilmek, görünmez olmak.	**Gözden kaybolmak.**

Ne izlaziti na oči	*Gözlerinden çıkmamak.*	Unutamamak, her an görür gibi olmak.	**Gözünün önünden gitmemek.**
Zamazati /mazati oči *komu čime*	*Gözlerini yağlamak.*	Birini aldatmak/ yanıltmak.	**Göz boyamak.**
Zapelo je (zapinje) za oko (oči) *komu što*	*Birinin gözüne, (gözlerine) takılı kaldı (kalıyor)*	Birinin dikkatini çekmek.	**Gözüne takılmak; Göze çarpmak; Gözüne ilişmek;**
Nekog oderati	*Birinin derisini soymak.*	Birinin bütün varlığını elinden almak.	**Derisini yüzmek.**
Čuvati (paziti) kao oko u glavi	*Başında gözü gibi korumak (dikkat etmek).*	Birine, bir şeye aşırı derecede ilgi duymak, dikkatle ilgilenmek.	**Gözü gibi bakmak (sakınmak).**
Dok okom trepneš	*Gözle kırpancaya dek.*	Hemen, büyük bir hızla.	**Göz açıp kapayıncaya kadar; Göz yumup açıncaya kadar.**
Imati oko	*Gözü olmak.*	Bir şey için güzel hisleri olmak.	**Gözü olmak.**
Držati (imati) na oku	*Gözünün üzerinde tutmak (gözünde olmak)*	Birine dikkatle bakmak, birini kontrol etmek.	**Gözü üzerinde olmak.**
Golim (prostim) okom (*vidjeti, pogledati /gledati*)	*Çıplak (yalın) gözle (bakmak, izlemek).*	Gözlüksüz, dürbünsüz herhangi bir şeyin yardımı olmadan bakmak.	**Çıplak gözle bakmak.**
Gutati (proždirati) očima *koga*	*Birini gözleriyle yutmak (yemek).*	Birine aç gibi bakmak.	**Yiyecekmiş gibi bakmak; Gözleriyle yemek.**
Mjeriti (gledati) ispod oka	*Göz altından ölçmek (bakmak).*	Belli etmemeye çalışarak, başını çevirmeden göz kenarı ile yandan bakmak.	**Gözünün ucuyla bakmak.**
Ne moći oka sklopiti	*Göz kapayamamak.*	Hiç uyumamak.	**Göz kırpmamak.**
Ne skidati oka (očiju)	*Gözünü (gözlerini) çekememek.*	Birine özel ilgi ve dikkatle bakmak.	**Gözlerini alamamak.**
Ne moći odvojiti oka	*Gözünü ayıramamak.*	Bir şeye devamlı bakmaktan kendini alamamak.	**Gözünü ayırmamak.**

Ni oka ne sklopiti	*Gözünü hiç kapamamak.*	Hiçbir an uykuya dalamamak.	**Gözünü kırpmamak; Gözüne uyku girmemek.**
Oči su iskočile	*Gözleri yerinden fırlamak.*	Gözlerini şaşkınlıktan fal taşı gibi açmak.	**Gözlerini fal taşı gibi açmak; Gözleri yerinden (yuvalarından) fırlamak.**
Oči u oči	*Gözler gözlere.*	Göz göze, yüz yüze.	**Göz göze (gelmek), yüz yüze.**
Oko sokolovo	*Şahin göz.*	İyi gören, en ufak ayrıntılara çok iyi dikkat eden.	**Şahin gözlü.**
Oko za oko, zub za zub	*Göze göz, dişe diş.*	Misilleme; aynı biçimde kötülük yapıp öç alma, kötülüğü yapandan acısını çıkarma.	**Göze göz, dişe diş.**
Otvoriti /otvarati oči *komu*	*Birinin gözlerini açmak.*	Birine gerçeği görmesi için yardım etmek, ikaz etmek.	**Gözünü açmak.**
Pogledati /gledati drugim očima *na koga, na što*	*Birine, bir şeye başka gözlerle bakmak.*	Biri, bir şey hakkında düşüncesini (tavrını) değiştirmek.	**Birine, bir şeye başka gözle bakmak.**
Pogledati /gledati ispod oka *koga, što*	*Birine, bir şeye göz altından bakmak.*	Birine, bir şeye şüpheyle, gizlice bakmak, bakış atmak.	**Göz ucuyla bakmak.**
Porasti (narasti) / rasti u *čijim* **očima**	*Birinin gözlerinin içinde büyütmek.*	Bir şeyi, bir kimseyi abartmak.	**Gözünde büyütmek.**
U *čijim* **očima**	*Birinin gözleriyle.*	Birinin düşüncesiyle.	**Birinin gözüyle.**
Vidjeti svojim/ vlastitim očima *koga, što,* **Vidjeti na svoje oči** *koga, što*	*Birini, birşeyi kendi gözleriyle görmek* veya birine, birşeye *kendi gözlerinden bakmak.*	Bir şeye şahit olmak, bakışıyla takip etmek.	**Birinin bir şeyi kendi gözleriyle görmek.**
Zatvoriti /zatvarati oči *pred čim*	*Bir şeyin önünde gözlerini kapamak.*	Gerçeklerle yüzleşmek istememek.	**Göz yummak; Gözlerini kapamak.**
Zauvijek sklopiti /zaklopiti oči	*Gözlerini sonsuza dek kapamak.*	Ölmek, hayatı sona ermek.	**Hayata gözünü yummak; Gözleri kapanmak.**

Ostao je /ostaje gorak okus u ustima	*Ağızda acı bir tat kaldı /kalıyor.*	Hoş olmayan bir iz bırakmak.	**Ağzında acı tat kalmak.**
Staviti /stavljati omču oko vrata *komu*	*Birinin boynuna kement koymak.*	Birinin başına bela sarmak.	**Birinin boynuna kement vurmak/ atmak.**
Izići iz opanka	*Köyden çıkmak.*	Köylü kökenli olmak, ilkelce davranmak.	**Köyden gelmek.**
Biti na oprezu	*İhtiyatta olmak.*	Her an uyanık ve hazır bulunmak.	**Tetikte olmak, uyanık olmak, ayağını denk almak.**
Tvrd orah	*Sert ceviz.*	Zor (hemen çözülemez) problem; acımasız, sert prensipleri olan kimse.	**Çetin ceviz.**
Biti slijepo oruđe u rukama	*Ellerinde işe yaramaz alet olmak.*	Başkasının isteklerine boyun eğmek.	**Elinde alet olmak (elinde oyuncak olmak).**
Položiti oružje	*Silah bırakmak.*	Teslim olmak, silahını teslim etmek.	**Silah bırakmak.**
Potući /tući *koga* **njegovim (vlastitim) oružjem**	*Birini onun (kendi) silahıyla vurmak.*	Birini onun metodlarıyla yenmek.	**Birini kendi silahıyla vurmak.**
Dati ostavku	*İstifayı vermek.*	Herhangi bir sebeple görevinden ani bir kararla çekilmek.	**İstifayı basmak.**
Dirnuti /dirati (taknuti) u osinjak /osinje gnijezdo	*Arı yuvasına dokunmak (değmek).*	Hassas bir noktaya dokunmak, kötü sonuçlar çıkarmak	**Arı kovanına çomak sokmak.**
Crna ovca	*Kara koyun.*	Davranışlarıyla diğerlerinden ayrılan kimse, istisna olma.	**Ak koyun kara koyun ortaya çıkmak.**
Otvoriti (osuti, sasuti) paljbu (vatru) *na koga, na što*	*Birine, bir şeye ateş açmak (yağdırmak).*	Sert sözlerle saldırmak, birini sert sözlerle eleştirmek, birine bağırmak.	**Ateş yağdırmak; Topa tutmak.**
Doći /dolaziti k pameti	*Akla gelmek.*	Akıllanmak, anlayışla davranmaya başlamak.	**Aklı başına gelmek.**

Dovesti (prizvati) k pameti *koga*	*Birini aklına getirmek (çağırmak).*	Uslandırmak, yola getirmek, birinin akıllıca davranmasını sağlamak.	**Aklını başına getirmek.**
Izgubiti /gubiti pamet /razum	*Aklını yitirmek.*	Aşık olmak, delirecek kadar birine aşık olmak.	**Aklını yitirmek, oynatmak, bozmak, kaçırmak.**
Naučiti /učiti pameti *koga*	*Birine akıl öğretmek.*	Birinin akıllıca davranmasını sağlamak, akıl vermek.	**Birine akıl vermek.**
Palo je na pamet /um *komu što*	*Aklına bir şey düştü.*	Birini, bir şeyi hatırlamak.	**Aklına gelmek (düşmek).**
Pamet u glavu!	*Aklı başında!*	Akıllan! Bu kadar eğlence, delilik yeter!	**Aklını başına al; Aklını başına topla.**
To je izvan pameti	*Bu akıl dışındadır.*	Akla uygun olmayan, anlaşılmayan.	**Akıl dışı.**
Usjeklo se (urezalo se) u pamet (pamćenje) *komu što*	*Birini, bir şeyi aklına (hatrına) kazıdı.*	Bir şeyi iyi akılda tutmak, hafızasından silememek.	**Aklına kazımak.**
Ne biti ni na kraj pameti	*Aklının ucunda bile olmamak.*	Bir konuyu hiç düşünmemiş olmak.	**Aklının kıyısından/ ucundan/ köşesinden bile geçirmemek.**
U nje duga kosa, a kratka pamet	*Saçı uzun, aklı kısa*	Eskiden kadınlarla dalga geçmek, alay etmek için kullanılan bir söz.	**Saçı uzun aklı kısa.**
Djetinja pamet	*Çocuk aklı.*	Hoşgörüyle karşılanan çocuklara özgü düşünce.	**Çocuk aklı.**
Biti mekan kao pamuk	*Pamuk gibi yumuşak olmak*	İyi huylu, yumuşak kalpli.	**Pamuk gibi.**
Crven kao paprika	*Biber gibi kızarmış, kırmızılaşmış.*	Yüzü acıdan kırmızılaşmış, çok acı.	**Domates gibi kızarmış.**
Nema para *komu, čemu*	*Bir şeyin, birinin eşi/çifti yok.*	Bir kimseyle dahi karşılaştırılamayacak olması, en mükemmeli.	**Bir benzeri dahi olmamak, bir eşi yok.**

Biti (ostati) bez prebijene pare, Nemati ni prebijene pare	*Parasız pulsuz olmak (kalmak) veya hiç parası pulu olmamak.*	Parasız olmak.	**Parasız pulsuz kalmak.**
Do zadnje /posljednje pare	*Son parasına kadar.*	Bütün parasını.	**Son kuruşuna kadar.**
Ne vrijedi ni prebijene pare, Ne vrijedi ni pet para	*Hiçbir para pula değmez* veya *beş paraya dahi değmez.*	Hiçbir şeye değmez, tamamen değersiz.	**Beş para etmez.**
Ima *koga* **kao kusih pasa**	*Köpek sürüsü gibi olmak.*	Oldukça kalabalık. Sürüyle olmak.	**Köpek sürüsü; İt sürüsü kadar.**
Ni pas s maslom ne bi pojeo (pokusao)	*Hiçbir köpek yağlısını bile yemezdi (tadına bakmazdı).*	Çok kötü, berbat, iğrenç.	**Köpeğe atsan yemez.**
Postupati *s kim* **kao sa psom**	*Birine köpek gibi davranmak.*	Birine kötü (insanlık dışı) davranmak.	**Birine köpek gibi davranmak.**
Ne slagati se (voljeti se) kao pas i mačka	*Köpek ve kedi gibi anlaşamamak (birbirini sevememek).*	Anlaşamamak, sürekli tartışma içinde olmak, kötü ilişkileri olmak.	**Kedi köpek gibi (didişmek).**
Žao je kao psu	*Köpek gibi pişman.*	Birine anlatılamaz şekilde pişman olmak.	**Köpek gibi pişman.**
Šepuriti se poput pauna	*Tavus kuşu gibi yürümek /kabarmak.*	Övünmek, böbürlenmek büyüklük taslamak	**Hindi gibi yürümek, hindi gibi kabarmak.**
Dati /davati svoj/ vlastiti pečat *čemu*	*Bir şeye kendi mührünü vermek.*	Bir şeye kendi izini bırakmak, bir şeye kendi işaretini vermek.	**Kendi mührünü vurmak.**
Ne odstupiti /odstupati ni za pedalj	*Hiçbir karış sapmamak.*	Kendi durumundan inancından uzaklaşmamak, direncini yitirmemek, sapma almamak.	**Bir karış dahi sapmamak; Çizgisinden sapmamak.**
Pedalj po pedalj	*Karış karış.*	Derece derece, sabırla, İnceden inceye.	**Karış karış.**
Peglati nekog	*Birini ütülemek.*	Çok lâf edip tedirgin etmek.	**Kafa (kafasını) ütülemek.**
Jasno kao pekmez	*Pekmez gibi açık.*	Çok belli, aşikar.	**Gün gibi açık (aşikar).**

Dići se /dizati se (roditi se /rađati se) iz pepela	*Küllerinden yükselmek (doğmak).*	Yıkıntıdan yeniden canlanmak, önceki durumuna geri gelmek.	**Küllerinden yeniden doğmak.**
Jak na peru	*Kalemde kuvvetli.*	İyi ve etkili yazabilen kimse.	**Kalemi kuvvetli.**
Lagan /lak kao pero.	*Tüy gibi hafif.*	Çok hafif, ağırlığı az.	**Tüy gibi hafif.**
Prihvatiti se (latiti se) pera	*Kaleme sarılmak.*	Yazmaya başlamak.	**Kaleme kağıda sarılmak.**
Iz ptičje perspektive	*Kuşun perspektifinden.*	Yukarda, yüksekten bakmak.	**Kuş bakışı.**
Crni petak	*Kara Cuma*	Kötü şeylerin olduğu gün.	**Kara gün.**
Mortus pijan	*Ölü gibi sarhoş.*	Alkol kullanıp, aşırı derecede çok sarhoş olan.	**Zilzurna sarhoş.**
Praviti pitanje *od čega*	*Bir şeyden sorun yapmak.*	Bir şeyin etrafında problem yaratmak.	**Sorun yaratmak.**
Pitanje života i smrti	*Ölüm ve hayat meselesi.*	Çok önemli bir sorun, hayatta kalmaya sebep olan şey.	**Ölüm kalım meselesi.**
Briznuti (udariti) u plač	*Ağlamaya başlamak (vurmak).*	Birden ağlamak, çok gözyaşı dökerek ağlamaya başlamak.	**Hüngür hüngür ağlamak; İki gözü iki çeşme ağlamak.**
Servirati šta kao na pladnju /tacni	*Bir şeyi tepsideymiş gibi sunmak.*	Birine birşeyi hazır şekilde vermek.	**Altın tepside sunmak.**
Biti u drugom planu	*İkinci planda olmak.*	Önemsiz olmak, arka planda olmak.	**İkinci, arka planda olmak.**
Biti u prvom planu	*Birinci planda olmak.*	En önemli olmak.	**Birinci planda olmak.**
Doći (izbiti) u prvi plan	*Birinci plana gelmek.*	En önemli olmak, özellikle vurgulamak.	**Birinci plana almak.**
Iznijeti na svojim plećima (leđima)	*(Sırtında) omuzlarında taşımak.*	Amaca giden yolda sıkıntılara katlanmak, birçok zorluğa dayanmak.	**Sırtında taşımak.**
Urodilo je (urodit će) plodom	*Ürününü verdi (verecek).*	Başarıya ulaşmak, bir şeyi başarılı şekilde bitirmek.	**Meyve vermek; Ürün vermek.**
Otiči na vječni počinak	*Ebedi istirahata gitmek.*	Ölmek, can vermek.	**Ebedi istirahata çekilmek.**

Ide (krenulo je) kao podmazano	*Yağ sürülmüş gibi gidiyor (hareket etti).*	Mükemmel (problemsiz) gidiyor, ilerliyor.	**Yağ gibi gitmek.**
Baciti pogled	*Bakış atmak.*	Birine, bir şeye yüzeysel (üstünkörü) bakış atmak.	**Bakış atmak.**
Na prvi pogled	*İlk bakışta.*	Hemen, ilkinden.	**İlk bakışta.**
Pun pogodak	*Tam isabet.*	Büyük başarı, olması gereken şey.	**Tam isabet.**
Pojesti se živ	*Kendi kendini canlı yemek.*	İstediği iş olmadı diye gizli gizli üzülmek, kaygı duymak, açığa vurmadan içten içe üzülmek.	**Kendi kendini yemek.**
Nemati pojma o pojmu	*Fikir hakkında fikri olmamak.*	Biri hakkında, bir şey hakkında hiçbir şey bilmemek.	**En ufak bir fikri olmamak.**
Pružiti se /pružati se prema pokrivaču	*Örtüye göre uzanmak.*	Kendi imkanlarına ayak uydurmak, kendi maddi imkanlarına uygun şekilde yaşamak.	**Ayağını yorganına göre uzatmak.**
Imati posla *s kim, s čim*	*Biriyle, bir şeyle işi olmak.*	Başına kötülük gelmek, irtibat kurmak.	**Biriyle işi olmak.**
To nije čist posao	*Bu temiz bir iş değil.*	Bir şeyin yanlış olması.	**Bunlar pis iş.**
Ne traži sebi posla /belaja!	*Kendine iş /bela arama!*	Kavga çıkararak, önüne gelene çatarak ya da başka sebeplerle kendisi için tehlikeli bir durum oluşmasına yol açmak.	**Bela aramak; İş çıkarmak.**
Biti (ležati) na smrtnoj postelji	*Ölüm döşeğinde olmak (uzanmak).*	Ölmek üzere olmak.	**Ölüm döşeğinde olmak.**
Biti vezan (prikovan) za (uz) postelju	*Yatağa bağlı (çakılı) olmak.*	Yatakta hasta uzanmak, hareketsiz olmak.	**Yatağa çakılı kalmak; Yatağa bağlanmak.**
Sto posto	*Yüzde yüz.*	Şüphesiz, kesinlikle.	**Yüzde yüz.**
Po kratkom postupku	*Kısa yönteme göre.*	En hızlı şekilde.	**Kısa yoldan.**
Odati (iskazati) poštovanje	*Saygı göstermek.*	Saymak, değer vermek.	**Saygı göstermek.**

Biti dobro potkovan *u čemu*	*Bir şey hakkında bilgili olmak.*	Bir şeyi çok iyi bilmek.	**Bilgi sahibi olmak.**
Naći se /nalaziti se (biti) pod povećalom	*Büyüteç altında bulunmak (olmak).*	Dikkatlice kontrol edilmiş olmak.	**Mercek altında olmak.**
Ući u povijest	*Tarihe girmek.*	Daima akılda kalmak.	**Tarihe geçmek.**
Izbiti /izbijati (isplivati) na površinu	*Yüzeye çıkmak, (suyun yüzeyine çıkmak.)*	Belirgin olmak, açığa çıkmak, görünürde olmak.	**Yüzeye, ortaya çıkmak.**
U pozadini (držati, djelovati)	*Arka planda (tutmak, iş yapmak).*	Ortada olmayan, gizlice, saklı şekilde.	**Perde arkasında, arka planda (olmak, tutmak).**
Sići / silaziti (otići /odlaziti) s pozornice /scene	*Sahneden inmek (gitmek).*	Aktif ortamdan çekilmek, günlük hayattan uzaklaşmak.	**Sahneden inmek.**
Stupiti / stupati na pozornicu /scenu	*Sahneye çıkmak.*	Ortaya çıkmak, aktif şekilde yer almaya başlamak.	**Sahneye çıkmak.**
Biti na pragu čega	*Bir şeyin eşiğinde olmak.*	Herhangi bir şeyin başlangıcında, başında olmak.	**(Bir şeyin) eşiğinde olmak.**
Pretvoriti *što* **u prah i pepeo**	*Birşeyi toz ve küle dönüştürmek.*	Tamamen zarar görmek.	**Kül olmak.**
Istjerati / istjerivati pravdu	*Adaleti gerçekleştirmek.*	Adaletsizliğin giderilmesi için savaşmak.	**Adaleti sağlamak.**
Pravila igre	*Oyunun kuralı.*	Bireyin, ortamın durumuna göre hareket etmek.	**Oyunun kuralı, Oyunun kurallarını bilmek.**
Zlatno pravilo	*Altın kural.*	Temel, en önemli kural.	**Altın kural.**
Biti u pravu /imati pravo	*Haklı olmak/ hakka sahip olmak.*	Doğru olmak, doğru konuşmak.	**Haklı olmak.**
Dati / davati za pravo *komu*	*Birine hak vermek.*	Biriyle aynı fikirde olmak.	**Birine hak vermek.**
Biti (osjećati se) kao preporođen	*Yeniden doğmuş gibi olmak (hissetmek).*	Kendi gücüne yeniden kavuşmak, hastalıktan sonra kendini mükemmel hissetmek.	**Yeniden doğmuş gibi.**

Bez presedana	*Eşsiz, emsalsiz.*	Şimdiye kadar benzer örneği olmamak.	**Emsalsiz, eşi benzeri olmamak.**
Duga priča	*Uzun hikaye.*	Pek çok ayrıntıları bulanan, anlatması uzun sürecek, anlatılmadan da anlaşılamayacak olan olay ya da konu.	**Uzun hikaye.**
Pričam ti priču	*Sana hikaye anlatıyorum.*	Asılsız, temelsi, saçma, gerçek olmayan.	**Masal anlatmak; Hepsi hikaye.**
Stara priča (pjesma)	*Eski hikaye (şarkı).*	Basmakalıp bir şeyin herkesçe çoktandır bilinmesi.	**Eski hikaye.**
To je druga priča (pjesma, padež)	*Başka bir hikaye (şarkı, durum).*	Bu tamamen başka bir şey, bu diğerlerinden farklı.	**Başka bir hikaye.**
Očitati / držati pridiku / lekciju / bukvicu	*Nasihat okumak / ders vermek.*	Nasihat etmek.	**Nasihatte bulunmak.**
Prije ili kasnije	*Önce ya da sonra.*	Ne zaman olsa, mutlaka.	**Er geç.**
Iz prikrajka (promatrati)	*Gizliden (izlemek).*	Gizlice (izlemek).	**Çaktırmadan izlemek.**
Princ iz bajke, Princ na bijelom konju	*Masal prensi, beyaz atlı prens.*	Hayallerdeki erkek, kızların hayallerini kurduğu erkek.	**Beyaz atlı prens.**
Po prirodi stvari	*Bir şeylerin doğasına göre.*	Beklenildiği, tahmin edildiği şekilde, olması gerektiği gibi.	**Doğası gereği.**
Priteći u pomoć	*Yardıma yetişmek.*	Güç duruma düşene istekle yardım etmek.	**Yardımına koşmak; İmdadına yetişmek.**
Pokupiti /kupiti svoje prnje	*Pılı pırtısını toplamak.*	Kendi eşyalarını toplayıp gitmek.	**Pılını pırtını toplamak.**
Biti kao prst i nokat	*Parmak ve tırnak gibi olmak.*	Biriyle çok derin bir arkadaşlığı olmak.	**Et tırnak gibi olmak.**
Imati duge prste	*Uzun parmakları olmak.*	Hırsızlık yapmaya eğilimli.	**Eli uzun olmak.**
Imati u nečem (svoje) prste	*Bir şeyde parmakları olmak.*	Bir işi olumsuz yönde etkilemek, bir işe karışmış olmak.	**Bir şeyde parmağı olmak.**
Lizati prste	*Parmaklarını yalamak.*	Çok lezzetli.	**Parmaklarını yalamak.**

Imati svoje prste u čemu	*Bir şeyde kendi parmakları olmak.*	Bir şeye karışmış olmak, bir şeyde yer almak.	**Kendi parmağı olmak.**
Može se na prste jedne ruke izbrojiti /prebrojiti	*Bir elin parmaklarına sayılabilir.*	Çok az sayıda, çok az miktarda.	**Bir elin parmaklarını geçmez.**
Ne maknuti (ne mrdnuti) ni malim prstom	*Küçük parmağını dahi kıpırdatmamak, (oynatmamak).*	Biri için, bir şey için hiçbir şey yapmamak.	**Parmağını bile oynatmamak.**
Sa svojih deset prstiju *(učiniti, postići)*	*On parmağıyla birlikte (yapmak, ulaşmak).*	Yardım olmaksızın, tamamen kendisi, kendi çabasıyla bir şeyi yapmak.	**Kendi elleriyle yapmak.**
Smotati / motati oko malog prsta *koga*	*Birini küçük parmağı etrafında döndürmek.*	Birine her istediğini yaptırmak.	**Parmağında oynatmak.**
Psovati na sva usta	*Ağız dolusu küfretmek.*	Birbiri ardınca, arka arkaya söylenen küfür.	**Ağız dolusu küfretmek.**
Jesti kao ptica	*Kuş gibi yemek.*	Çok az yemek.	**Kuş gibi yemek.**
Noćna ptica	*Gece kuşu.*	Geceleri dışarıda takılan kimse, işinin bir kısmını gece yapmaya devam eden kimse.	**Gece kuşu.**
Pucanj (hitac) u prazno	*Boşa atış.*	Boşuna çaba, faydasız uğraşma.	**Karavana atış.**
Opipati/ pipati bilo /puls	*Nabzına dokunmak.*	Birinin niyetini, düşüncesini, eğilimini anlamaya çalışmak.	**Nabzını yoklamak.**
Ispod pulta (tezge) *(prodati što, kupiti što)*	*Tezgah altından (bir şeyi satmak, satın almak).*	İzinsiz, gizlice, yasal olmayacak şekilde bir şeyi satmak veya satın almak.	**Tezgah altı.**
Pun puncat	*Dopdolu.*	Sonuna kadar dolu.	**Dopdolu, tıka basa.**
Kao zapeta puška	*Tetiği çekili tabanca gibi.*	Her an uyanık ve hazır bulunmak.	**Tetikte (tetik) olmak (beklemek, bulunmak, durmak).** **Tetik üstünde beklemek.**

Biti na dobrom (pravom) putu	*İyi (doğru) yolda olmak.*	Olumlu sonuçlara doğru ilerlemek, başarının yolunda olmak.	**Doğru yolda olmak.**
Biti na krivom/ pogrešnom putu	*Yanlış yolda olmak.*	Aldatılmak, yanlış çözüme doğru gitmek.	**Yanlış yolda olmak.**
Slijepi putnik	*Kör yolcu.*	Biletsiz yolcu, bir ulaşım aracına gizlice binen ve kaçak yolla bir yere gitmek isteyen yolcu.	**Kaçak yolcu.**
Izvesti na pravi put *koga*	*Birini doğru yola getirmek.*	Birini hayat tarzını değiştirmesi için yardım etmek, birine daha iyi olması için yardım etmek.	**Yola getirmek.**
Navesti na krivi put	*Yanlış yola yönlendirmek.*	Bir kimseyi yanıltmak.	**Yanlış yola sürüklemek.**
Ići /otići /krenuti svojim putem	*Kendi yolunda gitmek, hareket etmek.*	Kendi isteklerine göre yaşamak, davranmak.	**Kendi yolunda gitmek.**
Poći zlim putem	*Kötü yola geçmek.*	Doğruluktan ayrılıp istenilmeyen ve yanlış işler yapmak.	**Kötü yola sapmak.**
Skrenuti /skretati s pravoga puta	*Doğru yoldan dönmek.*	Kötü tarzda bir hayat yaşamaya başlamak, yabancı bir yola geçmek.	**Doğru yoldan sapmak.**
Srednji put	O*rta yol.*	İki ucun uzlaşması, her iki tarafın uzlaşmasını temel alan anlaşma.	**Orta yolu bulmak.**
Stati na put *komu, čemu*	*Birinin, bir şeyin yolunun üzerinde durmak.*	Birini durdurmak, birini, bir şeyi kendi amacını oluşturmasını engellemek.	**Birinin yolunu kesmek, yolu üzerinde bulunmak.**
Stati (ostati) na pola puta	*Yolun yarısında durmak (kalmak).*	Bir şeyi bitirmeyi bırakmak, ilerlemeyi durdurmak, bir şeyden vazgeçmek.	**Yarı yolda kalmak; Yarıda kalmak.**
Ukloniti se (maknuti se /micati se) s puta *komu*	*Birinin yolundan çekilmek (kımıldamak).*	Birinin önünden çekilmek, tartışmaktan kaçmak, kendi yerini	**Yolundan çekilmek.**

		başkasına devretmek.	
Imati neraščišćene (stare) račune *s kim*	*Biriyle temizlenmemiş (eski) bir hesabı olmak.*	Biriyle çözülmemiş problemleri olmak.	**Biriyle eski bir hesabı olmak.**
Na čiji račun	*Birinin hesabına.*	Biriyle irtibatına, birinin yararına.	**Birinin hesabına, birinin adına.**
Ne ide (nije išlo) u račun *komu što*	*Bir şey birinin hesabına gitmiyor(gitmedi).*	Bir şeyin birine uymaması, bir şeyin birine katkı sağlamaması.	**Hesabına / işine gelmemek.**
Raditi od jutra do sutra	*Sabahtan yarına kadar çalışmak.*	Tüm gün çalışmak.	**Sabahtan akşama kadar.**
Raditi kao konj / mazga	*At/katır gibi çalışmak.*	Çok çalışmak.	**İt /eşek gibi çalışmak.**
Rame uz rame	*Omuz omuza.*	Birlikte, yan yana.	**Omuz omuza.**
Otvoriti / otvarati (dirnuti /dirati) staru ranu	*Eski yarasını açmak (dokunmak).*	Birine bir acıyı hatırlatmak.	**Birinin yarasına dokunmak; Eski defterleri karıştırmak.**
Priviti na ranu	*Yarayı sarmak.*	Acısını üzüntüsünü gidermek.	**Yarasını sarmak.**
Vide se (broje se) sva rebra, **Mogu se prebrojiti sva rebra**	*Bütün kaburgası görünüyor (sayılıyor) veya bütün kaburgası sayılabilir.*	Çok zayıf olmak.	**Kemikleri sayılmak.**
Među nama rečeno	*Aramızda söylenir.*	Bizim sırrımız olsun, onun hakkında daha fazla konuşulmasın.	**Aramızda kalsın.**
Biti (boriti se) u prvim redovima	*İlk sıralarda olmak (dövüşmek).*	En can alıcı yerde olmak (savaşmak).	**İlk sıralarda yer almak.**
Dovesti /dovoditi u red	*Düzene getirmek.*	Birini, bir şeyi düzene sokmak, disiplin altına almak.	**Düzene sokmak.**
Kako (kao što) je red i običaj	*Düzen ve adet olduğu gibi.*	Alışıldığı gibi, herkesin yaptığı gibi.	**Adet olduğu üzere.**
U prvom redu	*İlk sırada.*	İlk önce, her şeyden önce, ilk yerde.	**İlk sırada.**
Pročitati /čitati između redaka (redova)	*Satır (sıraların) arasını okumak.*	Gizli düşünceyi anlamak, söylenmemiş şeyi sezmek.	**Satır arası okumak.**

Sve je u redu	*Her şey hizasında.*	Herşey olması gerektiği gibi, her şey kontrol altında.	**Her şey yolunda.**
Stegnuti /stezati remen (pojas)	*Kemeri (kayışı) sıkmak.*	Temel ihtiyaçların masrafını azaltmak, tasarruf yoluna gitmek.	**Kemeri (kayışı) sıkmak.**
Biti (naći se) na repu događaj	*Olayın kuyruğunda olmak (bulunmak).*	En son noktada.	**Yüze yüze kuyruğuna gelmek.**
Podviti (podvući) rep	*Kuyruğu bükmek (çekmek).*	Zayıflığının farkında olmak, çekilmek, ezilip büzülmek.	**Kuyruğunu kısmak.**
Iza rešetaka (biti, dospjeti)	*Parmaklık arkasında (olmak, ulaşmak)*	Hapiste, zindanda olmak, bulunmak.	**Demir parmaklıklar arkasında olmak.**
Osjećati se (biti) kao riba na suhom	*Kuru yerdeki balık gibi hissetmek (olmak).*	Kendi ortamından ayrılarak yeni ortamda kendini rahatsız hissetmesi.	**Sudan çıkmış balığa dönmek.**
Časna riječ!	*Şeref sözü.*	Ciddi söylüyorum, söylediği gerçek.	**Şeref sözü; Namus sözü.**
Dati /davati časnu (poštenu) riječ	*Şeref (namus) sözü vermek.*	Birine kesin söz vermek.	**Namus sözü vermek.**
Drugim riječima	*Diğer sözlerle.*	Aslında, farklı şekilde ifade edecek olursak.	**Diğer bir deyişle.**
Imati posljednju (zadnju) riječ	*Son sözü olmak.*	Kendi yararına tartışmayı bitirmek.	**Son sözü olmak.**
Jednom riječju /riječi	*Tek kelimede.*	Kısaca.	**Tek kelimeyle.**
Nemam riječi	*Lafım yok.*	Söyleyecek bir şeyim yok, heyecanlıyım.	**Diyecek başka şey bulamamak.**
Ni riječi više!	*Artık söz yok.*	Daha fazla konuşmayın. Daha fazla konuşmanızı istemiyorum.	**Söyleyecek başka birşey kalmamak.**
Kazati riječ dvije	*İki çift söz söylemek.*	Biraz söyleşmek.	**İki çift laf/ söz etmek/söylemek**
Održati /držati zadanu riječ	*Verilen sözü tutmak.*	Sözünden caymamak.	**Sözünü tutmak; Sözüne sadık kalmak.**
Ostati /ostajati bez riječi	*Sözsüz kalmak.*	Hiçbir şey söylememek, yanıt	**Söyleyecek başka bir şey kalmamak.**

		verememek, doğru bir yanıt bulamamak.	
Povjerovati/ vjerovati na *komu*	*Birine inanmak.*	Kanıt olmadan hemen birine inanmak, birinin söylediği herşeye inanmaya hazır olmak.	**Sözüne inanmak.**
Prazne riječi	*Boş laflar.*	Gereksiz, işe yaramayan biçimde konuşma.	**Boş laflar.**
Pogaziti / gaziti zadanu svoju riječ	*Verdiği sözü çiğnemek.*	Sözünü tutmamak, sözünden caymak.	**Verdiği sözü çiğnemek.**
Prijeći /prelaziti s riječi na djela	*Laftan eyleme geçmek.*	Harekete geçmek, pasif durumdan aktif duruma geçmek.	**Lafı bırakıp icraata geçmek.**
Biti škrt na riječima	*Sözlerde cimri/ölçülü olmak.*	Konuşurken dikkatli, hassas, düşünceli olmak.	**Sözlerinde ölçülü olmak.**
Teške riječi	*Ağır sözler.*	İnciltici sözler.	**Ağır sözler.**
Uzeti /uzimati riječ iz usta	*Ağzından lafı almak.*	Başkasının söylemek istediği şeyi tam o sırada söylemek.	**Lafı ağzından almak.**
Uzeti /uzimati riječ	*Söz almak.*	Konuşmaya başlamak.	**Söz almak.**
Vagati riječi (svaku riječ)	*Sözleri (her kelimeyi) tartmak.*	Söyleyeceği şeyi dikkatlice kontrol etmek.	**Lafı/ sözü tartmak.**
Nabiti /nabijati rogove	*Boynuzlarını geçirmek.*	Kocasını aldatmak.	**Boynuz takmak.**
Prljavo rublje	*Kirli çamaşırlar.*	Rahatsız edici özel şeyler, ortaya çıkamamanın daha iyi olduğu problemler.	**Kirli çamaşırlarını ortaya dökmek.**
Biti čistih ruku, Imati čiste ruke	*Elleri temiz olmak* ya da *temiz ellere sahip olmak.*	Namuslu olmak, namuslu davranmak.	**Elleri temiz.**
Biti (naći se) pri ruci *komu*	*Elinin yanında olmak (bulunmak).*	Birine yakın olmak, yakınında olmak. Birine yardıma hazır olmak.	**Elinin altında olmak.**
Biti /postati desna ruka	*Sağ eli olmak.*	Birinin baş yardımcısı (destek) olmak.	**Sağ eli olmak.**

Biti široke ruke	*Elleri geniş olmak.*	Cömert, bonkör olmak.	**Eli açık olmak.**
Biti u dobrim rukama	*İyi ellerde olmak.*	Birinin güvencesinde olmak, birinin desteğine sahip olmak.	**Emin ellerde olmak.**
Dignuti /dizati ruku *na koga*	*Birine el kaldırmak.*	Birine vurmak, birine bedenen saldırmak.	**Birine el kaldırmak.**
Dignuti /dizati ruke *od koga, od čega*	*Bir şeyden, birinden ellerini kaldırmak.*	Birinden bir şeyden vazgeçmek, birini bir şeyi terk etmek.	**Elini eteğini çekmek; Ellerini çekmek.**
Doći /dolaziti (dospjeti /dospijevati) u krive (pogrešne) ruke	*Hatalı (yanlış) ellere gelmek (ulaşmak).*	Yanlış yere gelmek, yanlış kişiye ulaşmak.	**Yanlış ellerin eline geçmek; Yanlış ellere düşmek.**
Doći /dolaziti (dospjeti / dospijevati) u prave ruke	*Doğru ellere gelmek (ulaşmak).*	Doğru yere gitmek, hak edilen yerde olmak.	**Doğru ellerde olmak.**
Držati (imati) u svojim rukama	*Ellerinin içinde tutmak (olmak).*	Birinin yönetimi altında olmak.	**Avucunun içinde tutmak.**
Iz ruke u ruku / od ruke do ruke	*Elden ele.*	Birinden bir başkasına, bir kimseden ötekine.	**Elden ele.**
Ide od ruke	*Elinden gitmek.*	Bir şeyde hünerli olmak, bir şeyde başarılı olmak.	**Elinden her iş gelmek.**
Imati koga /šta u rukama	*Biri veya bir şey ellerinde olmak.*	**1.** İstediğinde o işi yapabilmek. **2.** O şeye sahip bulunmak. **3.** Egemenliği altında, yetkisinde olmak.	**Elinde olmak.**
Ispod ruke (kupiti, prodati)	*El altından (satın almak, satmak).*	Dolaylı olarak, aracı üzerinden (satmak, satın almak).	**El altından.**
Biti nadohvat ruke	*Elinin yakınında olmak.*	Her zaman kolayca alınıp yararlanılabilecek yerde ve yakınlıkta olmak.	**Elinin altında.**
Okrvaviti ruke	*Ellerini kanatmak.*	Katliama katılmak, cinayet işlemek.	**Ellerini kana bulamak.**

Ostati /ostajati praznih ruku (šaka)	*Eli (avucu) boş kalmak.*	Hiçbir çıkar kazanmamak.	**Eli boş dönmek.**
Pasti u ruke (šake)	*Ellerine (avucuna) düşmek.*	Birinin emri altına girmek, buyruğu altına girmek.	**Eline düşmek.**
Pružiti nekom ruku	*Birine elini uzatmak.*	Yardım etmek.	**Elini uzatmak.**
Ruke i noge su vezane	*Elleri ve ayakları bağlı.*	İşinde serbest olmamak, işinde yapabileceği şeylerin sınırları olmak.	**Eli kolu (ayağı) bağlı.**
Trljati ruke	*Elleri ovuşturmak.*	Memnun olmak, memnuniyetini gizlememek.	**Ellerini ovuşturmak.**
Uprljati /prljati ruke	*Ellerini kirletmek.*	Onur kırıcı şeylerle uğraşmak.	**Ellerini kirletmek.**
Uzeti /uzimati u svoje ruke *što*	*Bir şeyi ellerine almak.*	Bir şeyin yönetimini üstlenmek, yönetmek.	**Dizginleri eline almak.**
Zasukati rukave	*Kolları sıvamak.*	Çalışmaya hazır, istekli olmak, bir işe ciddi şekilde hazırlanmak.	**Kolları sıvamak.**
Sad (sada) ili nikad (nikada)	*Şimdi ya da asla.*	En mükemmel an, tam fırsatı.	**Şimdi ya da hiç.**
Sakriti se (pobjeći, zavući se) u mišju rupu	*Fare deliğinde saklanmak (kaçmak, çekilmek).*	Korkudan kaçmak, gizlenmek.	**Fare deliğine girmek; Girecek, kaçacak delik aramak.**
Sam od sebe	*Kendinden yalnız.*	Yalnız, herhangi bir yardım olmadan.	**Yalnız başına.**
Kao kroz san *(sjećati se)*	*Rüyadaymış gibi (hatırlamak).*	Belirsiz, bulanık.	**Hayal meyal.**
Kao u snu	*Rüyanın içindeymiş gibi.*	Yarı bilinçli, tamamen bulunmamak.	**Hayal meyal, rüyanın içindeymiş gibi.**
Nekome neće san na oči	*Gözlerine uyku (rüya) olmayacak.*	Uykusu gelmemek, uyumamak.	**Gözlerine uyku girmemek.**
Ni u snu	*Rüyada bile yok.*	Hiçbir şekilde, katiyen asla.	**Rüyanda bile göremezsin.**
Pusti snovi	*Hayalleri bırakmak.*	Gerçekleşmeyecek düşünceler, hayalperestlik.	**Hayal kurmayı bırakmak.**
San ne dolazi na oči	*Gözlerine uyku (rüya) gelmiyor.*	Uykuya dalamamak.	**Gözlerine uyku girmemek.**

Utonuti /tonuti u san	*Rüyaya (uykuya) dalmak.*	Uyumaya başlamak.	**Uykuya dalmak.**
Točan kao sat	*Saat gibi dakik.*	Çok dakik olmak.	**Saat gibi dakik.**
Hvata sevap	*Sevap yakalamak*	Kendisini normalde olduğundan daha iyi göstermek için kişinin yaptığı iyi şeyler.	**Sevap kazanmak (işlemek).**
Mrtva sezona	*Ölü sezon.*	İşin veya alışverişin az olduğu, durgun geçtiği zaman dilimi.	**Ölü mevsim.**
Baciti /bacati sidro	*Demir (çıpa) atmak.*	Yerleşmek, boş boş gezmeyi bırakmak.	**Demir atmak.**
Sipati kome so na ranu	*Yarasına tuz dökmek.*	Bir kişinin derdini, acısını arttırıcı eylemde bulunmak.	**Yaraya tuz basmak; Yaraya tuz biber ekmek.**
Zapeti (raditi) kao sivonja	*Öküz gibi çabalamak (çalışmak).*	Ağır işler yapmak, var gücüyle çalışmak.	**It gibi çalışmak.**
Makar sjekire padale s neba	*Bari gökten baltalar yağsa.*	Kötü durumlara aldırmadan, zamansız olsa bile.	**Gökten taş bile yağsa.**
Zakopati ratnu sjekiru	*Savaş baltasını gömmek.*	Düşmanlığı bırakmak, barışı sağlamak.	**Savaş baltalarını gömmek.**
Posijati /sijati (ubaciti / ubacivati) sjeme razdora	*Nifak tohumu ekmek (atmak).*	Biri arasında düşmanlık çıkarmak, ara açmak.	**Nifak sokmak.**
Pratiti kao sjena	*Gölge gibi takip etmek.*	Varlığını belli etmeden, gizlice.	**Gölge gibi takip etmek.**
Baciti /bacati sjenu	*Gölge atmak.*	Birinin saygınlığını düşürecek işler yapmak, birinin değerini azaltmak.	**Gölge düşürmek.**
Baciti /bacati u sjenu	*Gölgenin içine atmak.*	Birinin üstün bir düzeye gelmesi, birinden çok daha başarılı olmak.	**Gölgede bırakmak.**
Biti (ostati, držati se) u sjeni	*Gölgede olmak (durmak, kalmak).*	Toplumdan uzakta durmak, ön plana çıkarmamak.	**Gölgede (gölgesinde) kalmak.**
Bojati se i svoje vlastite sjene	*Kendi gölgesinden korkmak.*	Çok korkak olmak, ödlek olmak.	**Kendi gölgesinden korkmak.**

Biti skockan	*Süslü olmak.*	Göze çarpacak derecede süslü.	**Süslü püslü; Süslenip püslenmek.**
Plivati (živjeti) u slasti i lasti	*Zevk ve keyif içinde yüzmek (yaşamak).*	Çok zengin bir hayat yaşamak, bolluk içinde yaşamak.	**Zevk ve sefa içinde yüzmek.**
Pjevati kao slavuj	*Bülbül gibi şarkı söylemek.*	Güzel sesle, neşeyle konuşmak.	**Bülbül gibi şakımak.**
Teku /cure sline	*Tükürüklerini akıtmak.*	Bir şeyi, birini çok istemek.	**Salyaları akmak.**
Upisati (zapisati) zlatnim slovima	*Altın harflerle yazmak (kaydetmek).*	Bir şeyi, birini akılda tutmak, hak edilmiş övgüyü açığa vurmak.	**Altın harflerle yazdırmak.**
Održati slovo	*Nutuk vermek.*	Önemli bir içeriği olmayan, uzun ve sıkıcı bir konuşma yapmak.	**Nutuk atmak/ çekmek, söylemek, vermek.**
Prepustiti/ prepuštati što **slučaju**	*Bir şeyi olaya bırakmak.*	Bir şeyin kendiliğinden gerçekleşmesini beklemek.	**Bir şeyi şansa bırakmak.**
Pucati (umirati, crkavati, valjati se) od smijeha	*Gülmekten patlamak (ölmek, gebermek, yuvarlanmak).*	Çok gülmek.	**Gülmekten yarılmak, ölmek, kırılmak.**
Biti smiješan (u očima drugih)	*(Başkalarının gözünde) gülünç olmak.*	Gülünecek durumda olmak.	**Gülünç/komik duruma düşmek.**
Imati smolu /peh	*Şanssızlığı olmak.*	Kötü geçmek, başarısızlıklarla yaşamak.	**Şansı yaver gitmemek; Şanssızlığa uğramak.**
Boriti se sa smrću	*Ölümle savaşmak.*	Ölmek üzere olmak, ölüm ve yaşam arasında olmak.	**Ölüm kalım savaşı vermek; Ölümle pençeleşmek.**
Ići u smrt	*Ölüme gitmek.*	Sonunda ölüm olduğunu bilerek, bir işi yapmaya kalkışmak.	**Ölüme göz göre göre gitmek.**
Iz sve snage. Svom snagom	*Tüm gücünden veya tüm gücüyle.*	En güçlü haliyle.	**Var gücüyle, canla başla.**
Staviti /stavljati sol na živu ranu. Sipati kome so na ranu	*Kanayan yaraya tuz koymak veya yarasına tuz dökmek*	Birini kötü anılarıyla acıtmak, birine kötü acıları hatırlatmak.	**Kanayan yaraya tuz basmak.**

Piti kao spužva	*Sünger gibi içmek.*	Çok içmek, alkolik olmak.	**Sünger gibi içmek.**
Prijeći spužvom *preko* *čega,* **Prebrisati spužvom** *što*	*Bir şeyin üzerinden süngerle geçmek* veya *bir şeyi süngerle silmek.*	Hiçbir şey olmamış saymak, unutmayı amaçlamak.	**Bir şeye sünger çekmek.**
Sram (stid) te bilo	*Sana utanç (yazık) olsun!*	Utanmak, utanmış davranmak.	**Yazıklar olsun!; Ayıp size.**
Bez srca	*Kalpsiz.*	Soğuk, kötü.	**Kalpsiz.**
Dobra (meka) srca	*İyi (yumuşak) yürek.*	İyi, çok anlayışlı.	**İyi yürekli, yufka yürekli.**
Nasmijati se /smijati se od srca	*Yürekten gülmek.*	(samimi, içten) Neşeli şekilde gülmek.	**Yürekten gülmek.**
Nekoga srce / duša zaboli	*Kalbi / ruhu acıyor/ağrıyor.*	Aşk acısı.	**Kalp acısı/ağrısı.**
Nekome hoće srce da iskoči iz grudi	*Kalbi göğsünden fırlayacak /çıkacak.*	Birdenbire heyecanlanmak veya korkmak.	**Kalbi yerinden oynamak, çıkmak, fırlamak**
Od svega srca	*Tüm kalbinden.*	İçten, samimi olarak.	**Tüm kalbiyle, yürekten.**
Osvojiti /osvajati srce	*Kalbini fethetmek.*	Sevgisini kazanmak.	**Kalbini kazanmak, fethetmek.**
Otvoriti /otvarati svoje srce	*Kalbini açmak.*	Her şeyi içten anlatmak, birinin yanında hiçbir gizlisi olmamak.	**Kalbini açmak.**
Pogoditi duboko u srce	*Yüreğine derinden dokunmak.*	Çok tesirli olmak, derinden acı vermek.	**Yüreğine (içine) işlemek.**
Slomiti srce	*Kalbini kırmak.*	Birini çok üzmek.	**Kalbini kırmak.**
Srce se para (kida /cijepa)	*Yüreği sökülüyor (parçalanıyor).*	Çok büyük üzüntü duymak.	**Yüreği parçalanmak.**
Srce se steže	*Kalbi sıkışıyor.*	Üzüntü duymak.	**Kalbi sıkışmak.**
Tvrda srca	*Katı yürekli.*	Zalim, soğukkanlı.	**Taş kalpli, katı yürekli.**
Sreća se nasmiješila	*Şansı gülmeye başladı.*	Şanslı olmak.	**Şans yüzüne gülmek.**
Treća sreća	*Üçüncü şans.*	Üçüncü denemede başarı, iki kez başarılamayan şey.	**Üçüncü bir şans.**
Biti u stanju	*Durumda olmak.*	Yapabilmek, gücü yetmek.	**Durumu olmak, el vermek.**

I staro i mlado, I mlado i staro	*Hem yaşlı hem genç* veya *hem genç hem yaşlı.*	Hepsi, bütün kesim, ayrım olmadan herkes.	**Genç yaşlı.**
Ostaviti /ostavljati po starom *što*	*Bir şeyi geçmişe bırakmak.*	Hiçbir şeyi değiştirememek, bir şeyi olduğu gibi bırakmak.	**Geçmişi geride bırakmak.**
Umrijeti od stida	*Utançtan ölmek.*	Çok utanmak, kimsenin yüzüne bakamayıp sanki saklanacak yer aramak.	**Utancından yerin dibine girmek.**
Raditi kao stoka	*Sığır gibi çalışmak.*	Çok çalışmak.	**Inek/eşek gibi çalışmak.**
Drma se (klima se) stolica (fotelja)	*Sandalye (koltuk) sarsılıyor (titriyor).*	Birinin tehlikeli durumda olması.	**Koltuğu (tahtı) yerinden sallanmak.**
Ići (krenuti) *čijim* **stopama**	*Birinin ayak izlerinden gitmek (hareket etmek).*	Birini örnek almak.	**Birinin izinden gitmek; Adım adım izlemek; Arkasından gitmek.**
Zadati strah	*Korku vermek.*	Korkutmak.	**Korku vermek.**
Biti (stajati) na strani	*Tarafında olmak (durmak).*	Birini desteklemek.	**Tarafında olmak; Yanında olmak.**
Dobra strana *čega*	*Bir şeyin iyi tarafı.*	Olumlu yanı.	**İyi tarafından.**
Druga strana medalje	*Madalyonun diğer tarafı.*	Bir şeyin diğer tarafı.	**Madalyonun diğer yüzü.**
Držati *čiju* **stranu**	*Birinin tarafını tutmak.*	Birine destek vermek.	**Taraf tutmak.**
Loša strana *čega*	*Bir şeyin kötü yanı.*	Olumsuz yanı.	**Kötü yanı.**
Na sve četiri strane svijeta	*Dünyanın her dört yanına.*	Her yerde, her tarafta.	**Dünyanın dört bir yanı.**
Vući na svoju stranu	*Kendi tarafina çekmek.*	Kendi yararına çalışmak, sadece çıkarı için endişelenmek.	**Kendi tarafına çekmek.**
Plivati (ići) protiv struje	*Akıntıya karşı yüzmek (gitmek).*	Diğerlerinden karşıt davranmak, karşı olmak.	**Akıntıya karşı yüzmek.**
Za sto osamdeset stupnjeva (promijeniti)	*Yüz seksen dereceye (değişmek).*	Çok keskin dönüş yapmak.	**Yüz seksen derece dönmek.**

Uzeti /uzimati stvar u svoje ruke	*Bir şeyi kendi ellerine almak.*	Yönetimi üstlenmek, bir duruma liderlik etmek.	**İpleri eline almak.**
Prepustiti/ prepuštati sudbini *koga, što*	*Birini, bir şeyi kadere terk etmek.*	Biri, bir şey için endişe etmeyi bırakmak.	**Kaderine terk etmek.**
Nema nikakve sumnje (dvojbe)	*Hiç şüphe (ikilem) yok.*	Elbette.	**Şüphe yok ki.**
Zubato sunce	*Zubato güneşi.*	Isıtmayan güneş.	**Kış güneşi.**
Gušiti se u suzama	*Gözyaşlarında boğulmak.*	Çok ağlamak, ağlamayı durduramamak.	**Gözyaşlarına boğulmak, hakim olamamak.**
Krokodilske suze	*Timsah gözyaşları.*	İçten olmayan.	**Timsah gözyaşları.**
Pustiti koju suzu	*Gözyaşını bırakmak.*	Ağlamaya başlamak.	**Gözyaşlarını tutamamak.**
Roniti suze	*Gözyaşlarına dalmak.*	Acı bir şekilde ağlamak.	**Gözyaşına boğulmak; Gözyaşı dökmek.**
Suze radosnice	*Sevinç gözyaşları.*	Sevinçten ağlamak.	**Sevinç gözyaşları.**
Tražiti sa svijećom	*Mumla aramak.*	Bulunması güç bir şeyi istekle aramak.	**Mumla aramak.**
Biti pri svijesti	*Bilincin yanında olmak.*	Kendinde olmak, ne olacağının bilincinde olmak.	**Bilinci yerinde olmak.**
Doći /dolaziti k svijesti	*Bilincine gelmek.*	Kendine gelmek, ayılmak.	**Bilinci yerine gelmek; Kendine gelmek.**
Dopire do *čije* **svijesti** *što*	*Bir şeyin bilincine ulaşmak.*	Bir şeyin bilincinde olmak, anlamak.	**Bilincine varmak.**
Izgubiti /gubiti svijest	*Bilincini kaybetmek.*	Bir şeyin kavramını kaybetmek.	**Bilincini yitirmek.**
Doći /dolaziti na svijet	*Dünyaya gelmek.*	Doğmak.	**Dünyaya gelmek.**
Napustiti / napuštati (ostaviti /ostavljati) ovaj svijet	*Bu dünyayı terk etmek (bırakmak).*	Ölmek.	**Bu dünyadan göçüp gitmek, ayrılmak.**
Otići (preseliti se) na onaj (drugi) svijet	*Başka (öteki) dünyaya gitmek (göç etmek).*	Ölmek.	**Öteki dünyaya göç etmek.**
Ugledati svijet	*Dünyayı görmek.*	Doğmak, dünyaya gelmek.	**Dünyaya gözlerini açmak.**
Gledati s visoka	*Yüksekten bakmak.*	Birine kibirli bakmak.	**Yüksekten bakmak.**

Dati /davati zeleno svjetlo	*Yeşil ışık vermek.*	Birine bir şey için izin vermek.	**Yeşil ışık yakmak.**
Iznijeti (izvući) na svjetlo dana	*Gün ışığına çıkarmak (çekmek)*	Aydınlanmak, açıklığa kavuşmak.	**Gün ışığına çıkmak.**
Svjetlo na kraju tunela	*Tünelin sonundaki ışık.*	Sıkıntılardan kurtulmak için çıkış ihtimali.	**Tünelin sonunda ışık görünmek.**
U svjetlu *čega*	*Bir şeyin ışığında.*	Bu bağlamda.	**Bir şeyin ışığında.**
Ugledati svjetlo dana	*Gün ışığını görmek.*	Doğmak, dünyaya gelmek; baskıdan çıkmak.	**Gün yüzüne çıkmak; Gün yüzü görmek.**
Dopasti (pasti) šaka	*Avucuna düşmek.*	Birinin egemenliği altına girmek.	**Eline düşmek.**
Imati (držati) u šaci	*Avucunda olmak (tutmak).*	Birini kendi hakimiyetinde tutmak.	**Elinde tutmak.**
Udariti /udarati, lupiti /lupati šakom po stolu	*Avucuyla masaya vurmak.*	Tamamen karşı çıkmak, itirazını ifade etmek.	**Masaya yumruğunu vurmak.**
Nema šale	*Şakası olmamak.*	Tehlikeli olan şey, korkulması gereken.	**Şakası olmamak.**
Okrenuti /okretati na šalu	*Şakaya dönmek.*	Şakacı ses tonuyla ciddiyeti aşmak, ciddiye almamak.	**İşi şakaya dökmek.**
Šalu na stranu	*Şakayı bir tarafa.*	Ciddi olalım, artık şaka yapmayalım.	**Şaka bir yana.**
To nije šala	*Bu şaka değil.*	Küçük birşey değil, önemli.	**Şaka değil.**
Staviti šapu. Staviti pod svoju šapu	*Pençesini koymak veya kendi pençesi altına koymak.*	Birini, bir şeyi kendi kontrolüne almak.	**Pençesini geçirmek.**
Biti (naći se / nalaziti se) u škripcu (procijepu)	*Açmazda, (dar boğazda) olmak (bulunmak).*	Güç durumda olmak, zorluklta bulunmak.	**Darda kalmak; Çıkmazda olmak.**
Doći /dolaziti (dospjeti / dospijevati) u škripac	*Açmaza gelmek (ulaşmak).*	Zor bir duruma gelmek.	**Çıkmaza girmek.**
Do u tančine	*İnce ayrıntıya kadar.*	En küçük ayrıntısına kadar, tastamam.	**En ince ayrıntısına kadar.**

Gledati (buljiti) kao tele u šarena (nova) vrata	*Dananın alacalı (yeni) kapıya baktığı gibi bakmak (şaşkınca bakmak).*	Anlamsızca bakmak, bön bön bakmak.	**Öküzün trene baktığı gibi bakmak.**
Položiti (udariti) temelj	*Temeli geçmek (vurmak).*	Yeni bir şeye başlamak	**Temel atmak.**
Promijeniti se /izmijeniti se /mijenjati se iz temelja	*Temelden değişmek.*	Tamamen değişmek.	**Kökten değişmek.**
Sklizak (klizav) teren	*Kaygan zemin.*	Tehlikeli durum.	**Kaygan zemin.**
Podići /podizati temperaturu	*Ateşi yükselmek.*	Heyecanlanmasına neden olmak.	**Ateşi çıkmak (yükselmek).**
Gurnuti /gurati pod tepih što	*Bir şeyi halı altına itmek.*	Problemlerle yüzleşmek istememek.	**Halı altına süpürmek; Üstünü örtmek.**
Pripremiti /pripremati teren	*Zemin hazırlamak.*	Bir şeye hazırlıkları sağlam yapmak.	**Zemin hazırlamak.**
Biti na teret	*Yük olmak.*	Birine maddi açıdan rahatsızlık vermek.	**Yük olmak.**
Dobiti /dobivati na težini	*Ağırlığa almak.*	Her şeyin daha önem kazanması.	**Ciddiye almak.**
Biti jedno tijelo i jedna duša	*Tek vücut ve tek can olmak.*	Her şeyde uzlaşmak, biriyle sıkı fıkı olmak.	**Tek vücut tek yürek olmak; Aralarından su sızmamak.**
Grobna (mrtva) tišina	*Mezar (ölüm) sessizliği.*	Tamamen sessiz, sessizlik.	**Ölüm sessizliği.**
Dignuti /dizati tlak	*Tansiyonu yükseltmek.*	Birini heyecana düşürmek, birinin öfkesini çıkarmak.	**Tansiyonu yükseltmek.**
Dati /davati ton *čemu*	*Bir şeye ahenk vermek.*	Bir şeyin durumunu, yönünü belirlemek.	**Bir şeye yön vermek.**
Biti po volji	*İsteğine göre olmak.*	İstediği gibi davranmak.	**İstediği gibi at koşturmak.**
Izgubiti /gubiti volju	*İsteği kaybolmak.*	İsteği kalmamak, şevki kırılmak.	**Hevesi kaçmak; Hevesi kalmamak.**
Iza zatvorenih vrata	*Kapalı kapılar arkasında.*	Gizli, herkesten saklı.	**Kapalı kapılar ardında.**
Palo je (pada) u vodu	*Suya düşürdü (düştü).*	Bir şeyi mahvetmek.	**Suya düşürmek.**

Slaba točka	*Zayıf nokta.*	Yetersiz, zayıf taraf.	**Zayıf (hassas) nokta.**
Spavati (zaspati) kao top (klada)	*Top (kütük) gibi uyumak (uykuya dalmak).*	Uzun ve derin bir uykuya dalmak.	**Kalıp gibi uyumak.**
Staviti točku	*Noktayı koymak.*	Tamamen bitirmek, sonlandırmak.	**Noktayı koymak.**
Povisiti ton (glas)	*Tonunu (sesini) yükseltmek.*	Heyecandan sesini arttırmak.	**Ses tonunu yükseltmek.**
Spustiti (sniziti) ton	*Ses tonunu düşürmek (alçaltmak).*	Daha sakin konuşmak.	**Sesini alçaltmak.**
Kao iz topa (puške) (odgovoriti)	*Toptan (tüfekten) gibi (cevap vermek).*	Çok hızlı, birbiri ardınca.	**Makineli tüfek gibi.**
Izgubio se (gubi se) svaki trag	*Tüm izi kayboldu (kayboluyor).*	Tamamen yok olmak, kaybolmak.	**İzine rastlanmamak; izini kaybettirmek.**
Ostaviti traga /trag	*İz bırakmak.*	Birinde, bir şeyde belirli bir etki bırakmak.	**İz bırakmak.**
Zamesti (zatrti) trag	*İzini örtmek, yok etmek.*	Bir şeyi saklamak, bir şeyin bilinmesine fırsat vermemek.	**Izini silmek; İz bırakmamak.**
Držati se /hvatati se za trbuh od smijeha	*Gülmekten karnı tutulmak.*	Kahkahalarla gülmek, çok uzun süre ve sesli gülmek.	**Gülmekten karnı ağrımak.**
Podilaze trnci (srsi, žmarci)	*Dikenleri kalkmak.*	Tüyleri diken diken olmak, ürpermek.	**Tüyleri diken diken olmak.**
Baciti se /bacati se (dati se) u trošak	*Masrafa atılmak (verilmek).*	Çok para harcamak.	**Masrafa girmek.**
Ni truna, Ni za trun	*Zerresi bile yok* veya *zerre için bile yok.*	Hiç olmamak, en ufak miktarda bile yok.	**Zerre kadar yok; Çöp bile yok; İlaç için bile olmamak.**
Posljednji trzaji	*Son çırpınma.*	Son deneme.	**Son çırpınışlar.**
Što je tu je	*Neyse o.*	Nasılsa öyle.	**Neyse o.**
Pušiti kao Turčin	*Türk gibi sigara içmek.*	Çok sigara içmek.	**Türk gibi sigara içmek.**
Hladan tuš	*Soğuk duş.*	Büyük düş kırıklığına uğramak.	**Soğuk duş etkisi yaratmak.**
Smrdjeti kao tvor	*Kokarca gibi kokmak.*	Etrafına kokusunu yaymak, çok pis kokmak.	**Kokarca gibi kokmak; Leş gibi kokmak.**

Biti (naći se) na udaru	*Saldırıda olmak (bulunmak).*	Tehlikede bulunmak.	**Saldırıya açık olmak.**
Baciti /bacati udicu	*Oltayı atmak.*	Birine dil dökerek kandırmaya çalışmak, birini kendi çıkarları için tavlamak.	**Oltayı takmak.**
Progutati (zagristi) udicu, Uhvatiti se (upecati se) na udicu	*Oltayı yutmak (ısırmak)* veya *oltaya tutulmak (yakalanmak).*	Güzel sözlere kanmak, safça aldatılmak.	**Oltaya takılmak; Oltayı yutmak; Zokayı yutmak.**
Od usta do usta	*Ağızdan ağıza*	Herkes birbirine söyleyerek.	**Ağızdan ağıza.**
Čuti na svoje vlastite uši	*Kendi kulaklarından duymak.*	Bir şeyi bizzat duymak.	**Kendi kulaklarıyla duymak.**
Dobro otvoriti uši	*Kulakları iyi açmak.*	Dikkatlice dinlemek.	**Kulaklarını açıp dinlemek.**
Došlo je (doći ce) do ušiju	*Kulaklarına kadar geldi (gelecek).*	Bir şeyi duymak.	**Kulağına gelmek (gelecek).**
Naćuliti /ćuliti (napeti /napinjati) uši	*Kulaklarını dikmek (germek).*	Bir şeyi duymaya çalışmak, dikkatlice dinlemeye çalışmak.	**Kulak kabartmak; Kulak vermek.**
Na jedno uho unutra, na drugo van	*Bir kulağının içine, diğeri dışına.*	Söylenilen şeye aldırmamak, söylenileni unutmak.	**Bir kulağından girip diğerinden çıkmak.**
Ne povjerovati /ne vjerovati svojim vlastitim ušima	*Kendi kulaklarına inanmamak.*	Bir şeye inanamamak.	**Kulaklarına inanamamak.**
Ići ukorak	*Ayak uydurarak gitmek.*	Birinden, bir şeyden geri kalmamak; birini, bir şeyi yakın takip etmek.	**Ayak uydurmak; Peşinden gitmek.**
Baciti /bacati na ulicu (cestu) *koga*	*Birini sokağa (yola) atmak.*	Birini terk etmek, birini evden kovmak.	**Birini sokağa atmak.**
Slijepa ulica	*Kör sokak.*	Hiçbir yere çıkışı olmayan yol.	**Çıkmaz sokak.**
Odigrati /igrati veliku (vaznu, ključnu) ulogu	*Büyük (önemli, çarpıcı) bir rol oynamak.*	Büyük önemi olmak.	**Önemli rol üstlenmek, oynamak.**
Imati na umu /pameti	*Aklında olmak.*	Birini düşünmek, birini unutmamak.	**Aklında tutmak.**
Smetnuti s uma	*Aklından çıkarmak.*	Unutmak.	**Aklından çıkmak.**

Biti pod upitnikom	*Soru şareti altında olmak.*	Kesin olmamak.	**Kafasında soru işareti olmak.**
Otelo se s usana	*Ağzından kaçırmak.*	Yanlışlıkla söylemek.	**Ağzından kaçırmak.**
Baciti /ubaciti u usta (kljun)	*Ağzına (gagasına) atmak.*	Bir şeyi az ve hızlı yemek.	**Ağzına atmak, atıştırmak.**
Ne otvoriti /otvarati usta	*Ağzını açmamak.*	Susmak, hiçbir söz söylememek.	**Ağzını açmamak.**
Ne silazi s usta	*Ağzından çıkmamak.*	Aynı şeyi söylemeyi bırakmamak.	**Ağzından düşürmemek.**
Začepiti usta *komu*	*Birinin ağzını tıkamak.*	Birini susturmak, birine sürekli konuşmayı yasaklamak.	**Lafı ağzına tıkamak; Ağzına gem vurmak.**
Provući se kroz ušicu igle	*İğne deliğinden geçmek.*	Büyük uğraşları sonunda imkansız olan bir şeye ulaşmak.	**İğne deliğinden geçmek.**
Držati na uzdi	*Dizginlerini tutmak.*	Biri kendi yönetiminde olmak, birini yönetmek.	**Dizginlerini elde tutmak.**
Ispustiti/ ispuštati uzde iz ruku	*Dizginleri elden kaçırmak.*	Disiplini azaltmak, sıkı kontrolü azaltmak.	**Dizginleri elinden kaçırmak; Dizginleri gevşetmek.**
Uzeti /uzimati uzde u svoje ruke	*Dizginleri kendi eline almak.*	Kendi kontrolü altında tutmak, yönetimi ele almak.	**Dizginleri (dizginlerini) ele almak; İpleri elinde tutmak.**
Uzduž i poprijeko	*Enine boyuna.*	Tamamıyla, bütün detaylarda, her yönüyle.	**Enine boyuna.**
Držati (voditi) na uzici *koga*	*İplerini tutmak (yönetmek).*	Birini kendi isteğine göre yönetmek, birinin kontrolünü sağlamak.	**İpleri elinde tutmak.**
Baciti (gurnuti, poslati) u vatru	*Ateşe atmak (itmek, göndermek).*	Birini tehlikeye atmak, birini en zor (en tehlikeli) işe göndermek.	**Birini ateşe atmak.**
Biti (naći se /nalaziti se) između dvije vatre	*İki ateş arasında olmak (bulunmak).*	İki tehlikenin arasında olmak.	**İki ateş arasında kalmak.**
Igrati se vatrom	*Ateşle oynamak.*	Tehlikeli işle uğraşmak.	**Ateşle oynamak.**

Imati vatu u ušima	*Kulaklarında pamuk olmak.*	Duymazlıktan gelmek, yabancı sözlere tepki vermemek.	**Kulaklarını tıkamak.**
Pasti /padati u vatru	*Ateşe düşmek.*	Parlamak, kızmak.	**Ateşe düşmek.**
Potpiriti /potpirivati vatru	*Ateşi tekrar alevlendirmek.*	Çatışma çıkarmak.	**Ateşi körüklemek, harlamak; Yangına körükle gitmek.**
Skočiti u vatru i u vodu *za koga*	*Biri için (ateşe ve suya) atlamak.*	Birine sınırsız ait olmak, biri için kurban edilmeye hazır olmak	**Biri için kendini ateşe atmak.**
Imati vezu	*Bağı olmak.*	Önemli yerlerde tanıdıkları olmak.	**Bağlantısı (bağı) olmak.**
Biti na vidiku	*Ufukta olmak.*	Yakınlaşmak, önceden tahmin etmek.	**Ufukta görünmek.**
Širokih vidika	*Ufku geniş.*	Kültürlü, eğitimli.	**Ufku geniş.**
Uskih vidika	*Ufku dar.*	Kültürsüz.	**Ufku dar.**
Izići /izlaziti (izbiti /izbijati) na vidjelo	*Aydınlığa çıkmak.*	Düşüncelerini açığa çıkarmak.	**Gün ışığına çıkmak; Açıklığa kavuşmak.**
Biti duga (dugog) vijeka	*Uzun ömürlü (ömrü uzun)olmak*	Uzun yaşamak, uzun sürmek; uzun yaşamak.	**Uzun ömürlü olmak.**
Biti kratka (kratkog) vijeka	*Kısa ömürlü olmak.*	Kısa süreli (zamanı kısıtlı) olmak, kısa sürmek; kısa yaşamak.	**Kısa ömürlü olmak.**
Prevesti žedna (žednog) preko vode	*Susamış birini suyun üzerinden geçirmek.*	Birini aldatmak, birini aptal yerine koymak.	**Suya götürüp susuz getirmek.**
Otvoriti širom vrata	*Kapıyı genişçe açmak*	Birine fırsat vermek, birine işini görmesinde fırsat sunmak.	**Kapısını açmak.**
Puno /mnogo je vode proteklo Savom	*Sava nehrinden çok sular aktı.*	Çok zaman geçti.	**Köprünün üzerinden çok sular aktı.**
Izazvati /izazivati vraga	*Felakete neden olmak.*	Yaptığı davranışlarla kendini sıkıntıya sokmak.	**Felakete sürüklenmek.**
Pokazati vrata	*Kapıyı göstermek.*	Birini kovmak, birini evden çıkarmak.	**Kapı dışarı etmek;**

			Kapıyı göstermek.
Pokucati /zakucati /kucati na vrata	*Kapıya tıklamak.*	Uğramak, birine yardım için başvurmak.	**Kapısını çalmak.**
Vrata su otvorena	*Kapısı açık olmak*	Konuksever olmak.	**Kapısı açık olmak.**
Vrata su zatvorena	*Kapısı kapalı.*	Birini hoş karşılamamak, birinin bir şey yapmasına fırsat vermemek	**Kapısı kapalı olmak.**
Vreća bez dna	*Dipsiz çuval.*	Aranan şeyin sürekli devamı gelmesi, masrafta anlaşılmaz kaynak.	**Dipsiz kuyu.**
S visine (gledati, govoriti)	*Yüksekten (bakmak, konuşmak).*	Aşağılayarak, hor görerek, küçük görerek bakmak, konuşmak.	**Yüksekten bakmak.**
Visoko pucati	*Yükseğe atmak.*	Yüksek hırsları olmak.	**Yüksekten atmak.**
Okretati se kako vjetar puše	*Rüzgâr nasıl eserse öyle dönmek.*	İmkânlara göre durumunu değiştirmek.	**Rüzgâr ne taraftan eserse.**
Izgubiti /gubiti vlast nad sobom	*Altındaki gücü kaybetmek.*	Kontrolünü kaybetmek.	**Eski gücünü kaybetmek.**
Zabranjeno voće	*Yasak meyve.*	Yasak olduğundan dolayı çok daha çekici olan şey.	**Yasak meyve.**
Od vrha do dna	*Doruktan dibe kadar.*	Hiyerarşide en yüksekten en aşağı mertebeye kadar.	**Dipten doruğa; Tepeden aşağı; Baştan aşağı.**
Dobiti /dobivati na vremenu	*Zamanında kazanmak.*	Alınan kararda gerekli zamanı olmak.	**Zaman kazanmak.**
Od vremena do vremena veya **(S vremena na vrijeme)**	*Zamandan zamana.*	Ara sıra.	**Zaman zaman.**
S vremenom	*Zamanla.*	Yavaş yavaş.	**Zamanla.**
Vrijeme je pregazilo	*Zamanı ezip geçti.*	Yeni sayılmamak, bir şeyin geçmişte kalması, eski moda olmak.	**Zamanı geçmek.**

Ubiti /ubijati (prikratiti / kratiti) vrijeme	*Zaman öldürmek (çalmak).*	Sıkıcı şeylerle uğraşmak.	**Zaman öldürmek /çalmak.**
Zlatna vremena	*Altın zaman.*	Şanslı ve memnun edici dönem.	**Altın yıllar.**
Obrati /obirati (skinuti /skidati) vrhnje	*Kaymağını işlemek (çıkarmak).*	En iyi kısmı satın almak, kar elde etmek.	**Kaymağını yemek.**
Gladan kao vuk	*Kurt gibi aç.*	Çok aç olmak.	**Kurt gibi aç.**
Pasti /padati (otići /odlaziti) u zaborav	*Unutulmaya düşmek (gitmek).*	Akıldan çıkmak, unutulmak.	**Unutulup gitmek; Unutulmaya yüz tutmak.**
Brojiti zalogaje	*Lokmaları saymak.*	Birinin ne kadar yediğine dikkat etmek.	**(birinin) lokmasını saymak.**
To je velik (prevelik, tvrd) zalogaj.	*Bu büyük (çok büyük, sert) lokma.*	Zor iş.	**Büyük lokma.**
Ugušiti (uništiti) u zametku (klici)	*Soyunu (neslini) önlemek (yok etmek).*	Bir şeyin gelişmesini müsaade etmemek, başında yok etmek.	**Soyunu kurutmak.**
Sjediti (biti) u zapećku	*Arka planda oturmak (olmak).*	Hiçbir şeye katılmamak, her sorumluluktan kaçmak.	**Arka planda olmak.**
Zatišje pred buru	*Fırtına önündeki durgunluk.*	Ciddi bir felaketten önceki sakin dönem.	**Fırtına öncesi sessizlik.**
Zdrav zdravcat	*Sapasağlam.*	Çok sağlam.	**Sapasağlam.**
Spavati kao zec	*Tavşan gibi uyumak.*	Hafif uyumak, her şüpheye uyanmak.	**Tavşan uykusuna yatmak.**
Kao da je u zemlju propao	*Yerin içine girmiş gibi.*	Yok oldu, kayboldu, artık ondan haber alınamıyor.	**Yer yarılıp içine girdi.**
Sravniti sa zemljom	*Yerle düzlemek.*	Temelden yok etmek.	**Yerle bir olmak.**
Propasti u zemlju od stida /srama	*Utancından yerin içine girmek.*	Çok utanmak, utançtan kaybolma isteği hissetmek.	**Yerin dibine girmek.**
Glavni zgoditak	*Ana ikramiye.*	En önemli olan.	**Büyük ikramiye.**
Između /među (u /unutar) četiri zida	*Dört duvar arasında (içinde).*	Kapalı bir yerde, evde kapalı olmak.	**Dört duvar arasında kalmak.**

Čuvati *koga, što* **kao zjenicu oka svoga**	*Birini, bir şeyi kendi gözbebeği gibi korumak.*	Birine, bir şeye dikkat etmek, zarar gelmesin diye özenle korumak.	**Bir şeyi gözü gibi sakınmak (saklamak veya esirgemek).**
Zlata vrijedan	*Altın değeri.*	Çok değerli, önemi büyük.	**Altın değerinde.**
Krenulo je (pošlo je) po zlu	*Kötüye doğru gitti (geçti).*	Kötü gelişmesi.	**Kötüye gitmek.**
Hraniti (nositi) zmiju (guju) u njedrima	*Koynunda yılan beslemek (taşımak).*	Kötülük edecek olana iyi olmak.	**Koynunda yılan beslemek.**
Dati /davati (staviti /stavljati) na znanje	*Bilgi vermek (koymak).*	Bir şeyin haberini vermek, birini uyarmak.	**Bilgi vermek.**
Primiti /primati (uzeti /uzimati) na znanje	*Bilgi almak.*	Bilgilenmek, haber almak.	**Bilgi almak.**
Kupati se u znoju	*Ter içinde yıkanmak.*	Çok terlemek.	**Ter boşalmak; Ter içinde kalmak.**
U znoju lica svoga	*Yüzü ter içinde.*	Çok çalışarak.	**Ter dökmek; Kan ter içinde kalmak.**
Dignuti /dizati u zrak	*Havaya kaldırmak.*	Patlamayla yok etmek.	**Havaya uçurmak.**
Zrak je čist	*Hava temiz.*	Artık tehlike yok, artık tehlike geçti.	**Etraf temiz.**
Živjeti od zraka	*Havadan yaşamak.*	Düzenli geliri olmadan yaşamak, emeksiz geçinmek.	**Havadan kazanmak.**
Pokazati /pokazivati zub	*Diş göstermek.*	Karşı koymak, direnmek.	**Dişlerini göstermek.**
Stisnuti /stiskati zube	*Dişlerini sıkmak.*	Acıya (adaletsizliğe, zorluğa) tahammül etmek, katlanmak.	**Dişini sıkmak.**
Zubima i noktima	*Dişli ve tırnaklı.*	Güçlü, kıran kırana.	**Dişli, tırnaklı.**
Žariti i paliti veya **Paliti i žariti**	*Kavurmak ve yakmak veya yakmak ve kavurmak.*	Hüküm sürmek, kendi isteğiyle yönetmek.	**Kasıp kavurmak.**
Želudac se ne diže	*Midesi kaldırmamak.*	Bir şeyden, birinden tiksinmek.	**Midesi kaldırmamak.**
Živ i zdrav	*Sağ ve sağlıklı.*	İyi durumda olmak.	**Sağ salim.**
Živ živcat	*Capcanlı.*	Ölmüş olduğu düşünülen kimse için, sağ ve aktif olmak.	**Capcanlı.**

Dirnuti (pogoditi) u živac *koga*	*Birinin damarına dokunmak (değmek)*	Birine zarar vermek, birinin hassas yerine dokunmak.	**Birinin damarına basmak.**
Imati jake (čelične) živce	*Güçlü (çelikten) sinirleri olmak.*	Her şeye rağmen sakin kalmak, sinirlenmemek.	**Sinirleri kuvvetli /sağlam.**
Sačuvati /čuvati živce	*Sinirlerini korumak.*	Sakin olmak, kızmamak, kendini kontrol etmek.	**Sinirlerine hakim olmak.**
Boriti se na život i smrt	*Ölüm ve hayat için savaşmak.*	Mücadele etmek, yorgun düşene kadar mücadele etmek.	**Ölüm kalım mücadelesi vermek.**
Dati /davati svoj život	*Kendi hayatını vermek.*	Biri için ölmek, kendini kurban etmek.	**Kendi hayatını feda etmek.**
Između života i smrti	*Ölüm ve yaşam arasında.*	Ölmek üzere olmak, ölüm tehlikesinde olmak.	**Ölüm kalım savaşı vermek.**
Oduzeti sebi (si) život	*Kendi canını almak.*	Kendini öldürmek, intihar etmek.	**Canını almak; Canına kıymak; Kendine kıymak.**
Zagorčati /zagorčavati život	*Hayatını kötüleştirmek.*	Birinin hayatını mahvetmek.	**Hayatını altüst etmek; Hayatını zindan etmek.**
Utopio bi u žlici (kapi, čaši) vode	*Birini bir kaşık (damla, bardak) suda boğardı.*	Birinden nefret etmek, birine karşı her şeyi yapmaya hazır olmak.	**Birini bir kaşık suda boğmak.**
Stati (nagaziti) na žulj	*Nasırına durmak (basmak).*	Birine zarar vermek, yaralamak, öfkelendirmek.	**Nasırına basmak.**

3.2. ANLAM BAKIMINDAN TÜRKÇE-BOŞNAKÇA ORTAK DEYİMLER

Boşnakça Deyim	Türkçe Çevirisi	Anlamı	Türkçe Karşılığı
Obratiti se /obraćati se na krivu /pogrešnu adresu	*Hatalı /yanlış adrese başvurmak.*	Yanlış yere başvurmak, yanlış kişiye başvurmak.	**Yanlış kapıyı çalmak.**
Obratiti se /obraćati se napravu /dobru adresu	*Doğru /iyi adrese başvurmak.*	Doğru yere başvurmak, doğru kişiye başvurmak.	**Doğru kapıyı çalmak.**
Osušiti se kao bakalar	*Morina balığı gibi kurumak.*	Çok zayıflamak.	**Çiroz gibi kalmak.**
Do balčaka	*Balçığa kadar.*	Bir şeyin son sınırına kadar. Oldukça, abartılı bir şekilde.	**Dibine kadar.**
U bescjenje (prodati /kupiti)	*Maliyetsiz (alıp satmak).*	Çok ucuza (alıp satmak).	**Yok pahasına; Ölü fiyatına alıp satmak.**
Navući /natovariti bijedu na vrat	*Boynuna bela yüklemek.*	Belaya düşmek, kendi suçuyla sıkıntıyı çekmek.	**Başına bela almak.**
Skinuti bijedu s vrata	*Boynundan belayı çıkarmak.*	Sıkıntılardan kurtulmak, rahatsız bir durumdan çıkmak.	**Üzerindeki yükten kurtulmak; Sırtındaki yükü atmak.**
Baciti /bacati biser /biserje pred svinje	*Domuzun önüne inci /inciler atmak.*	Değerini anlamayan birine güzel bir şey vermek /göstermek /uzatmak /söylemek.	**Eşek hoşaftan ne anlar?**
Ne vrijedi (ne valja) ni pišljava boba	*Değersiz bakla kadar bile değeri yok (değmez).*	Bir şeyin hiç değeri olmamak.	**Beş para etmez.**
Reći (govoriti) bobu bob, a popu pop	*Baklaya baklayı, papaza papazı söylemek (anlatmak).*	Açıkça söylemek, konuşmak. Sözünü esirgemeden konuşmak.	**Eğriye eğri, doğruya doğru.**
Prikazati/ prikazivati koga,što **u ružičastoj boji (svjetlu)**	*Birini veya bir şeyi pembe renkte (ışıkta) göstermek.*	Aşırı iyimser olmak; hemen her aksaklığı, üzücü durumları iyimserlikle karşılamak.	**Toz pembe görmek.**

Promijeniti /mijenjati boju	*Renk değiştirmek.*	Sararmak, yüzün rengi solmak ya da yüzü kızarmak.	**Rengi atmak (kaçmak, uçmak); Beti benzi atmak (solmak, uçmak, kül kesilmek, kireç kesilmek)**
Provesti se kao bos potrnju	*Dikenden çıplak ayaklaymış gibi geçmek.*	Bir yerde tedirginlik duymak, her an kalkmak durumunu belirtir olmak, huzursuz olmak.	**Diken üstünde durmak, olmak.**
Reći /govoriti sebi u bradu	*Sakalına kendini söylemek (anlatmak).*	Çok sessiz konuşmak. Yavaş ve anlaşılmaz biçimde konuşmak.	**Bıyık altından konuşmak.**
Staviti /stavljati brnjicu na usta (gubicu)	*Dudağına (burun ucuna) hızma koymak.*	Birini susturmak, söyletmemek.	**Ağzına kilit (takmak) vurmak; Ağzına gem vurmak.**
Miran k'o bubica	*Böcek gibi sessiz sakin.*	Çok sessiz, sakin.	**Çıt yok.**
Živjeti kao bubreg u loju	*İç yağında böbrek gibi yaşamak.*	Bolluk içinde yaşamak, zenginlik içinde keyfini sürdürmek.	**Krallar gibi yaşamak.**
Staviti (ubaciti) buhu (bubu) u uho	*Kulağına pire (böcek) koymak (atmak).*	Birine bir şey hakkında daha sonra düşünmesi için bir şey söylemek.	**Kulağına kar suyu kaçırmak.**
Očitati /čitati bukvicu komu	*Birine alfabeyi okumak.*	Birini azarlamak, paylamak, birini yönlendirmek.	**Birine ders vermek.**
Ići tamo kud i car ide pješke	*Kralın bile yaya gittiği yere gitmek.*	Tuvalet.	**Ayakyolu, yüz numara.**
Platiti /plačati ceh /račun	*Hesabı ödemek.*	Bir şeyin sonuçlarına katlanmak, başkasının yaptığı zararları karşılamak.	**Ceremesini çekmek.**
Biti na cijeni	*Değerde olmak.*	Değerli, hatırlı olmak.	**Kıymetli olmak.**
Cilj opravdava sredstvo	*Amaç aracı haklı çıkartıyor.*	Birşeye ulaşmak için herşeyi yapmak.	**Amaca giden her yol mübah.**
Praviti cirkus od nečeg	*Birşeyden sirk yapmak.*	Bir yeri kargaşa, şamata, gürültü patırtı ile doldurup kimsenin ne dediğini	**Curcunaya (sirke) çevirmek.**

		anlamayacak hale getirmek.	
Ostati na cjedilu	*Süzgeçte kalmak.*	Kendi beklentileri karşılanmadan bırakılmak, ümitleri gerçekleşmeden kalmak.	**Yüzüstü kalmak.**
Ostaviti /ostavljati na cjedilu	*Süzgeçte bırakmak.*	Gerekli desteği olduğu zaman birini anında bırakıp gitmek, birine hainlik yapmak.	**Yüzüstü bırakmak; Yarı yolda bırakmak.**
Zaviti /zavijati u crno	*Siyaha sarmak.*	Sevilen bir kişinin ölümünün birine acı vermesi.	**Karalar bağlamak (giymek); Yas tutmak.**
Nekom cvjeta posao	*Birine işi çiçek açıyor.*	İşleri iyi ilerliyor.	**İşleri tıkırında.**
Ispod časti je *komu što*	*Onurunun altında.*	Her türlü fedakârlığı göze alıp ödün vermek, ilkelerden vazgeçmek.	**Gururunu ayak altına almak.**
Nov kao čekića	*Çekiç gibi yeni.*	Tamamıyla yeni, hiç kullanılmamış, yeni hazırlanmış.	**Fırından yeni çıkmış gibi; Fabrikadan yeni çıkmış gibi.**
Vrtjeti se kao čigra	*Topaç gibi dönmek.*	Bir kimseye yaranmak veya yardım etmek için üstün çaba harcamak.	**Fır dönmek.**
Čovjek na svom mjestu	*Yerinde adam.*	Namuslu, dürüst insan, hiçbir şekilde gözden düşmeyen insan.	**Adam gibi adam.**
Čovjek kratke pameti	*Aklı kısa insan.*	Aklı az, aptal.	**Yarım akıllı.**
Čovjek od djela (akcije)	*İşinin /olayın adamı.*	İşinde aktif insan.	**İşinin eri.**
Čovjek od riječi	*Sözden kimse.*	Verdiği sözü ne olursa olsun yerine getiren kimse.	**Sözünün eri.**
Naći se u ćorsokaku /slijepoj ulici	*Kör sokakta bulunmak.*	Sonuç alınmayacak iş, Çözüm bulamamak, çözümsüz durumda olmak.	**Çıkmazda olmak.**

Do daske	*Tahtasına kadar.*	Tamamıyla son sınırına kadar.	**Son raddesine kadar.**
Debelo lagati	*Şişmanca yalan söylemek.*	Yalan üstüne söylenmiş yalan.	**Katmerli yalan.**
Dobiti /zaraditi degenek	*Sopa kazanmak.*	Dayak yemek, hırpalanmak.	**Sopa yemek.**
Napraviti dernek / rusvaj /lom	*Dernek, kargaşa, arbede yapmak.*	Kargaşa çıkarmak, herkesi birbirine düşürmek.	**Eğlence yapmak, ortalığı birbirine katmak; kargaşa çıkarmak.**
Razbiti dert	*Dert parçalamak.*	Sıkıntıyı gidermek, üzüntüden uzaklaşmak.	**Efkâr dağıtmak.**
Razbježati se (razići se) kao rakova djeca	*Yengeç yavrusu gibi kaçışmak, (dağılmak).*	Farklı yönlere doğru kaçışmak (dağılmak), herhangi bir yere dağılmak.	**Çil yavrusu gibi dağılmak.**
Otići (pretvoriti se) u dim	*Duman olup gitmek, dumana dönüşmek.*	İz bırakmadan yok olmak, tamamen kaybolmak, gözden kaybolmak.	**Toz olmak; Buhar olup uçmak.**
Cijepati dlaku na četvero	*Kılı dörde ayırmak.*	Aşırı titiz olmak. En ince ayrıntılarına kadar incelemek.	**Kılı kırk yarmak.**
Ići niz dlaku komu	*Birinin kılına gitmek.*	Birinin gönlünü kazanmak, hoşnut etmek, hiçbir şekilde birine ters düşmemek.	**Suyuna gitmek.**
Za dlaku (promašiti, izbjeći)	*Kılı (ıskalamak, kaçınmak).*	Çok az, az bir fark (kalmak).	**Kıl payı (kalmak).**
Tražiti dlaku u jajetu	*Yumurta içinde kıl aramak.*	Titizlenmek, çok dikkat ederek en ince ayrıntılarına kadar incelemek, önemle üstünde durmak.	**Kılı kırk yarmak; İnce eleyip sık dokumak.**
Dok udariš dlanom o dlan	*Avuçla avcuna vuruna dek.*	Çabucak, hızlıca.	**Kaşla göz arasında; Göz açıp kapayıncaya kadar.**
Dobiti svoje	*Kendine almak.*	Hak ettiği cezayı bulmak, kendi hatasıyla kötü şeyleri yaşaması.	**Belasını bulmak.**
Boriti se (dijeliti se, rastajati se) s dušom	*Canıyla savaşmak (canından ayrılmak).*	Can çekişmek, ölmek üzere olmak.	**Eceliyle savaşmak.**

Duša je na jeziku	*Canı dilinde.*	Güçlükle yaşamak, son nefesinde olmak, ölmek.	**Son nefesini vermek.**
Duša od čovjeka (žene)	*Adamın (kadının) canı.*	İyi insan / kadın.	**Adamın dibi.**
Mirne duše	*Canının huzuru.*	Sakince, kolayca, rahatça.	**Gönül rahatlığı ile.**
Nositi nekoga na duši	*Birini ruhunda taşımak.*	Birini unutamamak.	**Kalbinde taşımak.**
Olakšati dušu	*Canını kolaylaştırmak.*	Rahatlamak.	**İçini rahatlatmak.**
Poznavati (znati) u dušu *koga, što*	*Birinin, bir şeyin canını tanımak/ bilmek.*	Birini bir şeyi iyi tanımak, biri hakkında bir şey hakkında her şeyi bilmek.	**Ciğerinin içini bilmek.**
Bježi đavo od tamjana /vrag od krsta	*Şeytanın sığla ağacından veya haçtan kaçması gibi.*	Biriyle temas etmekten, ilişki kurmaktan kaçınmak.	**Yağmurdan (doludan) kaçar gibi kaçmak.**
Tvrd kao đavo	*Şeytan gibi sert.*	Çok sert, çok katı.	**Taş gibi sert.**
Puhati /svirati u istu frulu	*Aynı kavaldan üflemek /çalmak.*	Aynı şeyi söylemek.	**Aynı telden çalmak.**
Izvana gladac, iznutra jadac	*Dışı süslü, içi berbat.*	Görünüşte iyi, içten ise kötü (kalitesiz).	**Dışı seni yakar, içi beni.**
Ne dati /davati glasa od sebe	*Kendinden ses vermemek.*	Hiçbir kelime konuşmamak, kendisinden haber almamak.	**Ses, seda çıkmamak; Sesi soluğu çıkmamak (kesilmek).**
Biti deverli glava	*Dertli başı olmak.*	Üzücü, güç bir durum içinde olmak.	**Başında dert tütmek; Başı dertte olmak.**
Biti ubijen u glavu	*Kafada ölmüş olmak.*	Bir şey hakkında düşünmeyi bırakmak.	**Kafasında bitirmek.**
Bježati glavom bez obzira	*Dikkat etmeden başıyla kaçmak.*	Arkasına bakmadan kaçmak.	**Topukları yağlamak.**
Đavo je ušao u glavu.	*Şeytan kafasına girdi.*	Normal şekilde davranmamak. Kendinde olmamak.	**Şeytanın aklına uymak.**
Govoriti iz glave	*Başından konuşmak.*	Bilmeden, aslını arayıp sormadan konuşmak.	**Ezbere konuşmak.**
Imati posla preko glave	*Başının üzerinden işi olmak.*	Çok fazla işi olmak. İş içinde kaybolmak.	**İşi başından aşkın olmak.**

Mjeriti od glave do pete	*Baştan topuğa kadar ölçmek.*	Herhangi bir sebeple bir kişiye dikkatlice bakmak.	**Tepeden tırnağa süzmek.**
Ne znati gdje je nekom glava	*Başının nerde olduğunu bilmemek.*	Çok işi olmak.	**İşi başından aşkın olmak.**
Od viška glava ne boli	*Fazladan baş ağrımaz.*	"Ne kadar ve ne türden mal olursa olsun elden çıkarılmamalıdır." anlamında kullanılan bir söz.	**Fazla mal göz çıkarmaz.**
Oprati /prati glavu	*Başını yıkamak.*	Birini azarlamak, söylenmek, yakınmak.	**Kafasını ütülemek; Başının etini yemek.**
Prebirati po glavi /sjećanju	*Kafasından /zihninden geçirmek.*	Etraflıca düşünmek.	**Aklın süzgecinden geçirmek.**
Prolaziti /promicati kroz glavu	*Başının üzerinden geçmek.*	Düşünmek, kafaya takmak.	**Aklının ucundan geçirmek.**
Pasti u glib	*Çamura düşmek.*	Bir kimsenin yanlış ya da kötü bir adım atması. Kötü duruma düşmek.	**Boka basmak, batağa saplanmak.**
Mršav kao grana	*Dal gibi zayıf.*	Çok ince, çok zayıf.	**Çırpı gibi.**
Dati po gubici	*Çenesine vermek.*	Birinin yüzüne vurmak, dövmek.	**Çenesini dağıtmak.**
Ide (prodaje se) kao halva	*Helva gibi gidiyor (satılıyor).*	Bir şeyin iyi satılıyor olması, çok fazla talep olması.	**Peynir ekmek gibi gidiyor.**
Pogledati /gledati istini u oči (lice)	*Gözlerdeki /gözdeki gerçeğe bakmak.*	Gerçeği kabul etmek, gerçekle yüzleşmek.	**Gerçekle yüzleşmek.**
Zadati trista jada	*Birine 300 belaya sebep olmak.*	Birine büyük dertler açmak.	**Başına dünyanın belasını sarmak; Başını belaya sokmak.**
Držati jezik za zubima	*Dişleriyle dilini tutmak.*	Susmak, korkudan konuşmadan kendini tutmak.	**Dilini yutmak.**
Povući / vući (potegnuti / potezati) za jezik koga	*Birinin dilini çekmek.*	Birini konuşturup haber almak.	**Bülbül gibi konuşturmak (söyletmek).**

Uvući jezik!	*Dilini içeri çek!*	"Sus, konuşma" anlamında söylenen söz.	**Ağzını kapat!; Kes sesini!**
Nisam od jučer, Nisam se jučer rodio	*Dünden değilim veya dün doğmadım.*	Deneyimsiz değilim, çocuk değilim, hayat tecrübem var.	**Dünkü çocuk değilim.**
Junak dana	*Günün kahramanı.*	Bazı zamanlar biri hakkında birilerinin çok konuşması, bazı zamanlar birinin odak merkezinde bulunması.	**Günün adamı.**
Sabur, sabur pa u kabur	*Sabır, sabır sonra da mezara.*	Halk arasında sabrede sabrede ölecek olanlar için söylenir.	**Sabreden derviş muradına eremeden gebermiş.**
Zakoračiti u kabur /grob	*Kabire /mezara adım atmak.*	Ölmek.	**Tahtalı köye gitmek; Tahtalı köyü boylamak.**
Biti kamen na (o) vratu	*Boynunda taş olmak.*	Birine yük olmak, birine büyük dert olmak.	**Sırtında yük olmak.**
Od kamena	*Taştan.*	Soğuk, sert, hissiz.	**Taş yürekli.**
Pao je kamen sa srca	Y*üreğinden taş düştü.*	Yükünün hafiflediğini hissetmek.	**Sırtından yük atmak; Sırtındaki yükten kurtulmak.**
Stajati ukopan k'o kamen	*Taş gibi gömülü durmak.*	Çok şaşırıp ne yapacağını ne söyleyeceğini bilemez olmak; sesini çıkaramamak, hareket edememek.	**Taş kesilmek.**
Čuvati (držati) kao kap vode na dlanu	*Avuç içinde su damlası gibi korumak (tutmak).*	Birine çok sevgi göstermek, birini, bir şeyi dikkatlice kollamak. Birini el üstünde tutmak.	**Gözü gibi saklamak (sakınmak).**
Kap u moru	*Denizde damla.*	Birbütünün ufak ve önemsiz bir parçası anlamında kullanılır.	**Devede kulak.**
Dijeliti (davati) kapom i šakom	*Avuç ve şapkayla dağıtmak (vermek).*	Ölçüsüz, çok fazla, bol bol.	**Bol keseden; Saçıp savurmak.**

Nekome je puna kapa čega	*Şapkası bir şeyle dolu olmak.*	Pek çok işi olmak, iş içinde kaybolmak.	**İşi başından aşkın.**
Staviti karte na sto	*Kartları masaya koymak.*	Bütün bildiklerini açıklamak.	**Eteğindeki taşları dökmek.**
Biti veći katolik od Pape	*Papa'dan daha büyük Katolik olmak.*	Bir kimsenin düşüncesini, davasını ondan daha çok savunur olmak.	**Kraldan çok kralcı olmak.**
Plakati kao kiša	*Yağmur gibi ağlamak.*	Çok ağlamak.	**Sular seller gibi ağlamak.**
Bacati kome klipove pod noge	*Birinin ayaklarının altına koçan atmak.*	Birinin yolunda giden işini engellemek, aksatmak gibi davranışlarda bulunmak.	**Tekerine taş koymak.**
Držati pod ključem	*Birini, bir şeyi anahtar altında tutmak.*	Birini, bir şeyi kapalı alanda tutmak.	**Kilit kürek altına almak.**
Staviti ključ u bravu	*Anahtarı kilide koymak.*	İşyerini kilitlemek, yetersiz şartlar yüzünden üretimi, çalışmayı durdurmak.	**Kilit altına almak; Kapısına kilit vurmak.**
Govori kao da ima knedlu u grlu	*Boğazında hamur köftesi varmış gibi konuşmak.*	Anlaşılmaz biçimde konuşmak veya konuşamaz olmak.	**Boğazına bir yumruk tıkanmak (gelip oturmak).**
Dospjeti na crnu knjigu	*Kara kitaba ulaşmak.*	Birini, bir grubu, bir ülkeyi sakıncalı veya zararlı görmek.	**Kara listeye almak.**
Staviti /stavljati na kocku	*Bir şeyi zara bırakmak.*	Risk almak.	**Bir şeyi şansa bırakmak.**
Psovati kao kočijaš	*Faytoncu gibi küfretmek.*	Çok ve aşağılık küfretmek.	**Kantarlı küfür savurmak; Kalayı basmak, adamakıllı küfretmek.**
Baciti na koljena *koga, što*	*Birine, bir şeye diz atmak.*	Birini bozguna uğratmak, birini yenmek.	**Dize getirmek.**
Visi o koncu (život, budućnost)	*(Hayatı, geleceği) ipe asılı.*	Hayatı, geleceği büyük tehlikede.	**Bir şeye pamuk ipliğiyle bağlanmak.**
Za koru (koricu) kruha (raditi, mučiti se)	*Ekmek kabuğu için (çalışmak, eziyet çekmek).*	Hayatın temel ihtiyaçları için (çalışmak, sıkıntı çekmek)	**Ekmeğini kazanmak.**

Poduzeti /poduzimati potrebne korake	*Gerekli adımları üstlenmek.*	Gerekli hazırlıkları yapmak, önceden organize etmek.	**Atılacak her adımı hesaplamak.**
Udarila kosa u kamen, Namjerila se kosa na kamen (brus)	*Kosayı taşa vurdu veya kosayı taşa (bileği taşına) rast getirdi.*	İki güçlü tarafın çatışması, artık böyle gitmez, böyle devam edemez.	**Sert kayaya çarpmak, toslamak.**
Strpati /trpati u isti koš (vreću)	*Aynı küfeye (çuvala) yığmak /tıkmak.*	Bir şeyi bir şeyle eş tutmak.	**Aynı kefeye koymak.**
Nisu sve koze (ovce) na broju	*Bütün keçilerinin (koyunlarının) sayısı tam değil.*	Tuhaf davranmak, tamamen kendinde olmamak.	**Keçileri kaçırmak.**
Izići /izlaziti na kraj	*Sona çıkmak.*	Biriyle, bir şeyle olan problemleri veya dertleri çözmek.	**Sonunu almak.**
Biti kratak	*Kısa olmak.*	Kısaca (özetle) ifade etmek.	**Kısa kesmek; Lafı kısa kesmek.**
Krov nad glavom	*Başının üstünde çatı.*	Herhangi bir yapıda yerleştirme, sığınak, kendi yuvası (evi, dairesi).	**Başını sokacak bir ev; Başını sokacak bir çatısı olmak.**
Začarani krug	*Büyülü çember.*	Çıkışı olmayan durum, durmadan tekrarlayan durum.	**Kısır döngü.**
Doći do (svoga) kruha	*(Kendi) ekmeğine gelmek.*	Kendi hayatını kazanmaya başlamak.	**Kendi ekmeğini kazanmak; Kendi ayakları üstünde durmak.**
Bilo je (bit će) krvi do koljena	*Dize kadar kan oldu /olacak.*	Çok kan akacak, kanlı bir çatışma olacak.	**Kan gövdeyi götürmek.**
Pala je (past će) krv	*Kanı düştü (düşecek).*	Cinayet işlenecek dereceye gelmek, kan dökülmek.	**Kan çıkmak, kan dökülmek.**
Prešlo (ušlo) je u krv	*Kanına geçmek (girmek).*	Birinde bir şeyin alışkanlığı olmaya başlaması, birinin alışkanlığına girmesi.	**(Bir şey) kanına işlemek.**
Dići i kuku i motiku	*Hem kancayı hem çapayı kaldırmak.*	Birine saldırmak, birine karşı ayaklanmak.	**Kazan kaldırmak (devirmek)**
Odvojiti /odvajati kukolj od pšenice (žita)	*Zararlı otu buğdaydan*	Zararlı olan şeyi faydalıdan ayırmak,	**Sapla samanı ayırmak/ karıştırmamak.**

	(ekinden) ayırmak.	kötüyü iyiden ayırmak.	
Lova do krova	*Çatıya kadar mangır.*	Çok para, büyük miktar para.	**Yığınla para.**
Pobrati /brati lovorike	*Şöhret toplamak.*	Başarı yapmak, şöhrete ulaşmak, meşhur olmak.	**Şöhret bulmak (kazanmak).**
Uploviti /uplovljavati u bračnu luku	*Evlilik limanına yelken açmak.*	Evlenmek.	**Evliliğe adım atmak.**
Bablje ljeto	*Koca karı yazı.*	Sonbaharın güneşli, sıcak havası.	**Pastırma yazı.**
Objesiti šta mačku o rep	*Birşeyi kedinin kuyruğuna asmak*	Söylediklerine hiç inanmıyorum.	**Onu benim külahıma anlat!**
Prebiti /pretući kao mačku	*Kedi gibi dövmek.*	Birini acımasızca fena şekilde dövmek.	**Eşek sudan gelinceye kadar dövmek.**
Majstor od zanata	*Zanaatının ustası.*	Bir işte çok yetenekli kimse.	**İşinin ehli.**
Uhvatiti se /hvatati se na mamac	*Yeme yakalanmak.*	Aldatılmak, cazip teklife dayanamamak.	**Oltaya takılmak.**
Kao da je pao s Marsa	*Marsdan düşmüş gibi.*	Sanki bir şey bilmiyormuş gibi, aklını yitirmiş gibi.	**Uzaydan gelmiş gibi.**
Vaditi mast	*Birinin yağını çıkarmak.*	Birine her türlü işkenceyi yapmak (canını sıkmak, eziyet etmek).	**Pestilini çıkarmak.**
Ostaviti /ostavljati (prepustiti /prepuštati) na milost i nemilost	*Merhametine veya gazabına bırakmak (terk etmek).*	Birini ya da bir şeyi yardımsız bırakmak, birini terk etmek.	**Aynı ve kendi kaderine terk etmek.**
Tapkati na mjestu	*Yerinde küçük adımlarla yürümek.*	Gelişmemek, ilerlememek, bir şeyi çözmek için yerinden kımıldamamak.	**Yerinde saymak.**
Usisati s majčinim /materinim mlijekom	*Annesinin sütünden emmek.*	Daha çocukluktan bir beceriyle uğraşmak, bir şeye küçüklükten becerisi olmak.	**Annesinin karnındayken.**
Soliti more	*Denizi tuzlamak.*	Olmayacak, gerçekleşmeyecek bir iş uğrunda	**Boşuna uğraşmak; Akıntıya kürek çekmek;**

		boşuna çaba sarf etmek.	**Havanda su dövmek.**
Kao da su nekome vrane popile mozak	*Beynini kargalar içmiş gibi.*	Kendinde olmamak, ne yaptığını bilmemek.	**Aklını peynir ekmekle yemek.**
Dignuti /dizati od (iz) mrtvih	*Ölüler arasından kalkmak.*	Gücü kuvvetine kavuşmak	**Ölümden dönmek.**
Samo preko mene mrtvoga /mrtva	*Sadece cesedimin üzerinden.*	Buna hiçbir şekilde izin vermiyorum, buna tamamen karşıyım.	**Cesedimi çiğnemen gerek.**
Praviti od muhe medvjeda	*Sinekten ayı yapmak.*	Küçük, basit bir olayı büyütüp mesele yapmak, aşırı abartmak.	**Pireyi deve yapmak.**
Gledati kroz crne naočale	*Siyah gözlükten bakmak.*	Bir şeyin yalnızca olumsuz ve kötü özelliklerini görmek.	**Karanlık görmek.**
Gledati kroz ružičaste naočale	*Pembe gözlükten bakmak.*	Bir şeye yalnızca olumlu özelliklerden bakmak.	**Toz pembe görmek.**
Imati *čega* **napretek**	*Bir şeyden bol bol olmak.*	Çok miktarda olmak, olması gerekenden fazla olmak.	**Bol keseden.**
Biti u (na) devetom (sedmom) nebu	*Gökyüzünün dokuzuncu (yedinci) katında olma.*	Kendinden geçmiş durumda olmak, keyiflenmek.	**Başı göğe ermek.**
Ne pada s neba	*Gökten düşmemek.*	Büyük güçlükler sayesinde kazanmak, ulaşmak.	**Gökten zembille inmedi ya.**
Nisko pasti	*Aşağı düşmek.*	Saygınlığını yitirmek, gurursuzca davranmak.	**İtibardan düşmek.**
Krenulo je (pošlo je) nizbrdo	*Bayır aşağı hareket etti (gitti).*	Bir şeyin daha kötüye gitmesi.	**Tepe taklak olmak.**
Dati nogu *komu*	*Birine ayak vermek.*	Biriyle gönül ilişkisini bitirmek, terk etmek.	**Birine tekmeyi basmak.**
Dobiti nogu	*Ayağı almak.*	Gönül ilişkisini bitirdikten sonra kız ya da erkekten ayrılmak. Ceza yemek, işten kovulmak.	**Tekmeyi yemek.**

Dočekati se na noge	*Ayakta karşılamak.*	Sıkıntılı durumlardan başarılı şekilde çıkmak.	**Dimdik ayakta durmak.**
Izgubiti noge	*Ayakları kaybolmak.*	Yürümekten çok yorulmak.	**Ayakları kopmak; Ayaklarına kara sular inmek.**
Jedva vući noge	*Ayaklarını güçlükle çekmek.*	Yürümekten çok yorulmak.	**Ayakları şişmek; Ayaklarına kara su inmek.**
Podmetnuti / podmetati nogu	*Ayağına engel çıkarmak.*	Birini bir şeyle rahatsız etmek.	**Tekerine çomak sokmak (taş koymak); Tekerinin önüne taş koymak.**
Dignuti /dizati nos	*Burnunu kaldırmak.*	Kibirlenmek, yüzsüzlük etmek.	**Burnu havada olmak; Burnu büyümek.**
Nabiti /nabijati (objesit i /vješati) na nos *komu što*	*Birinin bir şeyi burnuna çarpmak (asmak).*	Bir şey için sitem etmek, birine çıkışmak.	**Başına kakmak; Yüzüne vurmak.**
Odnijeti ispred nosa	*Burnunun önünden alıp götürmek.*	Bir şeyi doğrudan doğruya götürmek, kapatmak.	**Göz göre göre fırsatı kaçırmak.**
Promoliti (pokazati, pomoliti) nos	*Burnunu dışarı çıkarmak (göstermek).*	Görünmek, ortaya çıkmak.	**Kafasını çıkarmak, uzatmak.**
Staviti /stavljati (gurnuti /gurati) pod nos	*Burnunun dibine koymak (itmek).*	Birine çıkışmak, sitem etmek.	**Burnunu sokmak.**
Posvađati se na noževe (nož)	*Bıçaklara (bıçağa) kavga etmek.*	Feci şekilde kavga etmek.	**Bıçak bıçağa gelmek.**
Govoriti (sebi) u njedra	*Bağrına konuşmak.*	Kimsenin duyamayacağı şekilde sessiz konuşmak.	**İçinden konuşmak.**
Živjeti (lebdjeti, biti) u oblacima	*Bulutlarda yaşamak (süzülmek, olmak).*	Düşünüp taşınmadan davranan, olgun davranış göstermeyen kimseler için kullanılır.	**Aklı bir karış havada.**
Imati debeo obraz; Biti debelih obraza (debela obraza)	*Kalın yüzü olmak, kalın suratlı, (yanaklı) olmak.*	Gururu olmamak, yüzsüz olmak.	**Yüzünün derisi kalın olmak; Eşek derisi gibi.**

Ognjem i mačem (*uništiti /uništavati)*	*Ateşle ve kılıçla (yok etmek).*	Acımasızca, ayrım gözetmeden, yakıp yıkmak.	**Ateşe vermek.**
Izbečiti (iskolačiti/ razrogačiti) oči	*Gözlerini dikmek (belertmek).*	Gözlerini açıp şaşkınlıkla bakmak, belertmek.	**Gözlerine inanamamak.**
Izići /izlaziti (doći /dolaziti) na oči (pred oči)	*Gözlerine (gözleri önüne) çıkmak (gelmek).*	Birinin karşısına çıkmak, ansızın karşılaşmak.	**Göz göze gelmek; Karşısına çıkmak.**
Ubiti oko	*Göz öldürmek.*	Kısa süre uyumak.	**Şekerleme yapmak kestirmek; Gözlerini dinlendirmek.**
Zažmiriti /žmiriti jednim okom (na jedno oko)	*Tek gözle görmek. Bir gözünü kapatmak.*	Gerçeklerle yüzleşmek istememek.	**Göz yummak; Gözlerini kapamak.**
Ići (hodati) po oštrici noža	*Bıçağın keskin tarafına gitmek (yürümek).*	Büyük tehlikede olmak, tehlikeye uğramak.	**Topun ağzında olmak.**
Nismo zajedno ovce (koze) pasli (čuvali)	*Koyunları (keçileri) birlikte otlatmadık /korumadık.*	Hiçbirimiz eşit değiliz, kendini benimle kıyaslayamazsın.	**Kıyas kabul etmez.**
Imati kasno (sporo) paljenje	*Yanması geç (yavaş) olmak.*	Zor anlamak, ilkten anlamamak, anlaması yavaş olmak.	**Jetonu geç düşmek.**
Okrenuti kome pamet	*Aklını döndürmek.*	Sarhoş olmak.	**Kafayı bulmak.**
Pomutila se /muti se pamet	*Aklı bulandı /bulanıyor.*	Aklını yitirmek, delirmek.	**Aklını oynatmak.**
Prosipati (prodavati) pamet	*Akıl saçmak (satmak).*	Akıllılık etmek, kendi aklıyla büyüklenmek.	**Caka satmak; Bilgiçlik taslamak.**
Zavrtjeti pamet *komu*	*Birinin aklını döndürmek.*	Birinin aklını çelmek, birini büyülemek, baştan çıkarmak.	**Aklını başından almak; Aklını çelmek.**
Otegnuti papke	T*oynakları uzatmak.*	Ölmek.	**Nalları dikmek; Tahtalı köyü boylamak.**
Biti (živjeti) pod papučom	*Birinin pabucu altında olmak (yaşamak).*	Bağımlı bir durumda olmak.	**Eteğine yapışmak (sarılmak).**
Držati pod papučom *koga*	*Birini pabucunun altında tutmak.*	Birine bağımlı durumda olmak.	**Birini baskı altında tutmak.**

Koliko para, toliko i muzike	*Ne kadar para, o kadar da müzik.*	"Kişiler çevrelerine nasıl davranırlarsa öyle karşılık alırlar" anlamında bir sözdür.	**Ne kadar ekmek o kadar köfte; Ne ekersen onu biçersin.**
Spiskati zadnju paru	*Son parayı yiyip bitirmek.*	Parasını düşüncesizce, boşuna harcamak.	**Çar çur etmek; Saçıp savurmak.**
Biti za petama	*Topuklarında olmak.*	Birini takip etmek.	**Yakasını bırakmamak; Peşine düşmek (gitmek).**
Dati /davati petama vjetra	*Topuklarına rüzgar vermek.*	Büyük bir hızla kaçmak.	**Topukları kıçına değmek.**
Podbrusiti pete	*Topukları parlatmak.*	Büyük bir hızla kaçmak.	**Tabanları yağlamak.**
Potprašiti kome pete	*Tabanlarını kaçırtmak.*	Birini kaçmaya zorlamak.	**Tabanları yağlatmak.**
Dignuti /dizati na pijedestal *koga*	*Birini bir kaidenin üzerine çıkarmak.*	Birini abartarak övmek, birini yüceltmek.	**Göklere çıkarmak; Arşa çıkarmak; Yere göğe çıkarmak.**
Zaplesti se kao pile u kučine	*Civciv gibi yuvasına saplanıp kalmak.*	İçinden çıkılamayacak bir duruma gelmek.	**Fare gibi kapana kısılmak.**
Progutati /gutati gorku pilulu	*Acı hapı yutmak.*	Sıkıntıya katlanmak, sessizce sıkıntısına katlanmak.	**Acısını bağrına basmak.**
Uvijek ista pjesma	*Daima aynı şarkı.*	Her zaman aynı, birşeyin aynısını tekrar etmesi.	**Gene aynı nakarat, yine aynı masal.**
Probiti /probijati plafon *čega*	*Bir şeyin tavanını delmek.*	Bir şeyin sınırını aşmak, bir şeyi abartmak.	**Tavan yapmak.**
Promijeniti / mijenjati (okrenuti / okretati) ploču	*Plağı değiştirmek (döndürmek).*	Durumu değiştirmek.	**Rota değiştirmek.**
Vrtjeti uvijek istu ploču	*Sürekli aynı plağı çevirmek.*	Sürekli aynı şeyi tekrarlayıp durmak.	**Bozuk plak gibi tekrarlamak; Temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp öne sürmek.**
Imati kao pljeve	*Kavuz gibi olmak.*	Bir şeyden çok miktarda olmak, olması gerekenden fazla olmak.	**Bol bol, gani gani, pıtrak gibi.**

Baciti se /bacati se na posao	*İşe atlamak.*	Büyük bir şevkle işe asılmak.	**Dört elle işe sarılmak; İşe koyulmak.**
Ćorav posao	*Kör işi.*	Kötü iş, vakit kaybına uğratan iş.	**Hayırsız iş.**
Pretrgnuti se od posla	*İşten çok yorulmak.*	Uzun süre ve zor şartta çalışmak.	**Pestili çıkmak.**
Povući kriv (pogrešan) potez	*Hatalı (yanlış) hamleyi çekmek.*	Yanlış kararlar almak, yanlış şekilde hareket etmek.	**Yanlış adım atmak.**
Povući pravi potez	*Doğru çizgi çekmek.*	Doğru kararlar almak, doğru şekilde hareket etmek.	**Doğru adım atmak.**
Biti još u povoju	*Henüz kundakta olmak.*	Başlangıçta olmak, gelişmeye yeni başlamak.	**Yolun başında.**
Povuci-potegni	*Çek çıkar.*	Sancılı durum, çok zor.	**Zar zor; İte kaka; Bata çıka.**
Baciti /bacati prašinu (pijesak) u oči	*Gözlerine toz (kum) atmak.*	Birini aldatmak, birini yanılgıya düşürmek.	**Göz boyamak.**
Dići /dizati prašinu *oko*	*Etrafındaki tozu kaldırmak.*	Karışıklığa sebep olmak, birbirine açık şekilde rahatsız etmek, biri hakkında konuşulmasını sağlamak.	**Tozu dumana katmak.**
Pravda je spora, ali dostižna	*Adalet yavaştır, ama ulaşabilir.*	Hak yerini bulur (yerde kalmaz).	**Adalet er ya da geç yerini bulacaktır; Hak yerini bulur.**
Uhvatiti /hvatati na prepad *koga*	*Birini baskında yakalamak.*	Bir şeye aniden ulaşmak, elde etmek.	**Gafil avlamak.**
Priča ide od usta do usta	*Söz ağızdan ağza gider.*	Her yerde, pek çok kimse tarafından bahis konusu olmak. Uzun süre sözü edilmek.	**Dilden dile dolaşmak/ gezmek.**
Proći sito i rešeto	*Elek ve kalburdan geçmek.*	Hayatta çok günler görmüş, acı tatlı olaylar yaşayıp tecrübe kazanmış, olgunlaşmış.	**Feleğin çemberinden geçmek.**
Busati se /lupati se u prsa	*Göğsüne vurulmak.*	Abartılı şekilde iftihar etmek, önemli sayılmak.	**Göğüs kabartmak.**

Ne vidjeti ni prst (prsta) pred nosom	*Burnunun önünden hiçbir parmağını görmemek.*	Çok karanlık, hiçbir şey görünmemek, problemin genişliğini anlamamak, gerçekleri görmemek.	**Burnunun ucunu bile görememek.**
Ne biti vrijedan čijeg malog prsta	*Küçük parmağından değerli olamamak.*	Birinden değerce çok aşağı olmak.	**Tırnağı bile olamamak.**
Prst sudbine	*Kaderin parmağı.*	Kaderin kaçınılmazlığı, alın yazısı.	**Kader oyunu**
Umiješati prste u nešto	*Bir şeye parmaklarını karıştırmak.*	Bilsin bilmesin her işe karışmak.	**Parmağını her işe sokmak.**
Drhtati (tresti se) kao prut (šiba) na vodi	S*uyun içinde çubuk (dal) gibi titremek (sarsılmak).*	Aşırı titremek, sarsılmak.	**Zangır zangır titremek;** **Şafi köpeği gibi titremek.**
Pucati na visoko	*Yükseğe ateş etmek.*	Hâlen bulunduğu durumdan daha yüksek bir duruma ya da mevkiye çıkmak istemek, böyle bir amacı gütmek.	**Gözü yüksekte / yükseklerde olmak.**
Dupkom pun	*Dikine dolu.*	Sonuna kadar dolu.	**Tıklım tıklım, ağzına kadar, dopdolu.**
Namjestiti /namještati pušku (minu)	*Tüfeği (mayını) yerleştirmek.*	Birini aldatmak, birini tuzağa çekmek.	**Birine tuzak kurmak.**
Biti (stajati) na putu	*Yolunun üzerinde olmak (durmak).*	Birini rahatsız etmek, birinin huzurunu kaçırmak.	**Birinin yoluna çıkmak.**
Izvesti /izvoditi na put	*Yola getirmek.*	Birini büyütmek, birini hayata hazırlamak.	**Yol göstermek.**
Slijepi putnik	*Kör yolcu.*	Biletsiz yolcu, bir ulaşım aracına gizlice binen ve kaçak yolla bir yere gitmek isteyen yolcu.	**Kaçak yolcu.**

Doći /dolaziti na svoj račun	*Hesabına gelmek.*	Kendi beklentisinin gerçekleşmesi.	**Dediğine gelmek.**
Imati računa	*Hesabı olmak.*	Bir şeyden fayda sağlamak, bir şeyden fayda beklemek.	**Hesabına gelmek.**
Pokvariti /kvariti (pomrsiti /mrsiti) račune	*Hesaplarını bozmak (karıştırmak).*	Birinin amaçlarına rahatsızlık vermek, planlarını bozmak.	**Planını bozmak; Suya düşmek.**
Raščistiti /raščišćavati račune *s kim*	*Biriyle hesapları temizlemek.*	Biriyle sorunları çözmek, biriyle arasını düzeltmek.	**Hesabı kapatmak.**
Voditi računa *o komu, o čemu*	*Hesabı yönetmek.*	Dikkati bir şeyin, birinin üzerine çekmek, bir şeye dikkat etmek, birini bir şeyi göz önünde bulundurmak.	**Hesaba almak, katmak.**
Rame za plakanje	*Ağlama omuzu.*	Birinin sıkıntılarını dinlemeye hazır olan kimse, teselli.	**Ağlama duvarına dönmek.**
Otvorena (živa) rana	*Açık yara.*	Geçmişte unutulmayan acı dert, ağrıyan yer.	**Kanayan yara olmak.**
Izbaciti /izbacivati iz ravnoteže (takta, koncepta)	*Birini dengeden (ritimden, düzenden) çıkarmak.*	Birini öfkelendirecek duruma getirmek.	**Zıvanadan çıkarmak.**
Zdrav razum	*Sağlıklı akıl.*	Akla uygun yargılar, normal düşünceler.	**Aklı selim, sağ duyulu.**
Namjestiti (naravnati, prebrojiti) rebra	*Kaburgasını dağıtmak (saymak).*	Birini öldüresiye dövmek.	**Kemiklerini kırmak.**
Reći dvije tri	*İki üç söylemek.*	Birkaç söz söylemek, kısaca kendi düşüncelerini söylemek.	**Bir çift söz etmek.**
Naučiti /učiti redu *koga*	*Birine düzeni öğretmek.*	Birine terbiye kurallarına uyulmasını öğretmek, birini disipline sokmak.	**Terbiyesini vermek.**
Dignuti /dizati rep	*Kuyruğunu kaldırmak.*	Gururlanmak, kendini önemli hissetmek.	**Koltukları kabarmak.**
Osjećati se (biti, snalaziti se) kao riba u vodi	*Sudaki balık gibi hissetmek (olmak, yerleşmek).*	Kendini rahat hissetmek.	**Kendi evindeymiş gibi hissetmek.**

Sitna riba	*Küçük balık.*	Önemsiz kişi, etkisiz kimse.	**Kolay lokma; Çantada keklik.**
Šutjeti kao riba	*Balık gibi sessiz kalmak.*	Yanıt vermemek, sessiz kalmak, ısrarla sessiz kalmak.	**Suspus olmak.**
Zdrav kao riba	*Balık gibi sağlıklı.*	Tamamen sağlıklı.	**Turp gibi.**
Bacati riječi u vjetar	*Sözü rüzgara atmak.*	Boşuna konuşmak, kendi söylediklerinden hiçbir fayda beklememek.	**Duvara konuşmak.**
Biti od riječi	*Sözden olmak.*	Sözünü tutmak.	**Sözünde durmak.**
Od riječi do riječi	*Kelimeden kelimeye.*	Tamamıyla, büsbütün.	**Harfi harfine.**
Riječ je zapela (zastala) u grlu	*Söz boğazında takıldı (kaldı).*	Heyecandan birden konuşmayı kesmek, sessizleşmek.	**Lafı ağzında kalmak.**
Riječ po riječ	*Kelime kelime.*	Yavaş yavaş, adım.	**Harf harf.**
Upasti /upadati (uletjeti /ulijetati, uskočiti /uskakati) u riječ *komu*	*Birinin lafına karışmak. (dalmak, girmek, atlamak).*	Lafını kesmek, sözünü bölmek.	**Lafını kesmek; Sözünü bölmek.**
Mračno /tamno kao u rogu	*Boynuzun içindeymiş gibi karanlık.*	Oldukça karanlık, hiçbir şey görülmez.	**Zifiri karanlık. Zindan gibi karanlık.**
Puhati u isti rog, Puhati u rog	*Aynı boynuza üflemek* veya *boynuzuna üflemek.*	Biriyle anlaşmak, biriyle kendi düşünceleri uyuşmak.	**Aynı potada erimek; Aynı yolun yolcusu.**
Boriti se (braniti se) rukama i nogama	*El ve ayaklarıyla savaşmak (savunmak).*	Tüm imkanlarla savaşmak, çok çabalamak.	**Tırnaklarıyla kazıyarak gelmek.**
Čvrsta ruka	*Sert el.*	Aşırı otorite eğilimi.	**Demir yumruk.**
Dignuti ruku na sebe	*Kendine el kaldırmak.*	İntihar girişiminde bulunmak.	**Kendine kıymak.**
Doći /dolaziti pod ruku	*Elinin altına gelmek.*	Birinin yakınına ulaşmak.	**Burnunun dibinde.**
Imati pune ruke posla	*İşten elleri dolu olmak.*	Çok işi olmak, çok meşgul olmak.	**İşi başından aşkın.**
Iz druge (treće) ruke (znati)	*İkinci (üçüncü) elden (bilmek).*	Dolaylı olarak, aracı yoluyla, kesin kaynak belli olmadan.	**İkinci ağızdan.**
Iz prve ruke (znati)	*İlk elden (bilmek).*	Doğrudan, kesin kaynaktan.	**Birinci ağızdan.**

Izmiče (izmaklo je) iz ruke	*Elinden geri alıyor (aldı).*	Kendini kurtarmak, birinden kaçmak.	**Elinden kurtulmak.**
Jesti kome iz ruke	*(birinin) elinden yemek.*	Asalak yaşamak, birinin kesesinden sağlamak.	**(Birinin) sırtından geçinmek.**
Na svoju ruku	*Kendi eline.*	Bağımsız olarak, yalnız başına, kendi isteğine göre.	**Kendi kendine; Kendi başına.**
Ruku na srce	*Elini kalbine.*	İçten konuşarak, doğrusunu söylemek gerekirse.	**Elini vicdanına koy.**
Ne cvjetaju ruže	*Gülleri hiç çiçek açmıyor.*	İşlerinin iyi gitmemesi, hayatının zor gitmesi.	**Kısmeti hiç açılmıyor; Kısmeti kapanmak.**
Sadaka je spasila	S*adakası kurtardı.*	Bir belayı, kazayı zarar görmeden atlatmak.	**(Verilmiş sadakamız varmış) verilmiş sadakası olmak.**
Spavati snom pravednika	*Dürüst bir kimsenin rüyasında uyumak.*	Huzurluca uyumak.	**Huzur içinde uyumak.**
Zbijeni (stisnuti) kao sardine	*Sardalye konservesi gibi sıkışık (sıkışmak).*	Toplu taşıma araçlarında insanların birbirini sıkıştırması.	**Balık istifi gibi.**
Imati čistu savjest	*Temiz vicdanı olmak.*	Kendini suçlu hissetmemek.	**Vicdanı rahat olmak.**
Savjest grize (peče, muči)	*Vicdanı ısırıyor (pişiriyor, acıtıyor).*	Pişman olmak, acı çekmek.	**Vicdan azabı çekmek, duymak.**
Napraviti /praviti scenu	*Sahne yapmak.*	Öfkelenmek, birilerinin önünde bağırmak.	**Olay çıkarmak; Tiyatro yapmak.**
Dignuti /dizati sidro	*Demiri (çıpayı) kaldırmak.*	Gitmek, bir yeri terk etmek.	**Yelken açmak; Yelken basmak.**
Proći kroz sito i rešeto	*Elek ve kalburdan geçirmek.*	Her türlü deneyimlerinden geçmek, bir şekilde hayatını sürdürmek.	**Feleğin çemberinden geçmek.**
Mlatiti praznu slamu	*Boş samanı dövmek.*	Çene çalmakla boşuna vakit kaybetmek.	**Çene çalmak.**
Slamka spasa	*Kurtuluş çöpü.*	Son umut, kurtuluş için tek fırsat.	**Kurtuluş çaresi, son çare.**

Mrtvo slovo na papiru	*Kağıttaki ölü nutuk.*	Boş sözler, tam oluşmadan yazılan şey.	**Boş laflar.**
Prasnuti (udariti) u smijeh	*Gülmeye patlamak (vurmak).*	Sesli şekilde gülmek.	**Kahkahayı basmak.**
Blijed kao smrt	*Ölüm gibi soluk.*	Çok solgun; yüzü korkudan, heyecandan, hastalıktan bembeyaz olmak.	**Cenaze gibi benzi solmak, atmak, sararmak; Beti benzi kalmamak.**
Na smrt umoran	*Ölmeye yorgun.*	Çok yorgun, bir şey yapmaya gücü kalmamak.	**Takati kalmamak (kesilmek); Canı çıkmak.**
Pogledati /gledati smrti u oči	*Ölümün gözlerine bakmak.*	Hayatı tehlikeler içinde olmak, ölümle yüzleşmek, ölümün eşiğinde olmak.	**Ölümle yüz yüze gelmek; Ölümle burun buruna gelmek.**
Leži na srcu, Na srcu je	*Yüreğinde uzanıyor* veya *yüreğinde.*	Birinin, bir şeyin çok önemli olmak.	**Gönlüne yerleşmek; Gönlünde yatmak; Kalbinde yeri olmak.**
Srce je na mjestu	*Yüreği yerinde.*	Huzurlu ve memnun hissetmek, huzurlu olmak.	**Yüreği ferahlamak.**
Srce je sišlo u pete	*Yüreği topuklarına ulaştı.*	Çok korkmak.	**Yüreği ağzına gelmek; Ödü bokuna karışmak; Ödü kopmak.**
Teška srca	*Ağır kalp.*	Güçlükle, isteksizce, zorla.	**Gönülsüzce.**
Ići (krenuti) uhodanim (utabanim) stazama	*Uygun (bilinen) parkurlarda gitmek (yola çıkmak).*	Güvenilir yollarda gitmek, emin, güvenilir tutum sergilemek.	**Bilindik sularda yüzmek.**
Strah i trepet	*Korku ve parıldama.*	Büyük korku, korku salan şey, kimse.	**Korkulu rüya.**
Umrijeti /umirati od straha	*Korkudan ölmek.*	Feci şekilde korkmak.	**Ödü kopmak; Ecel teri dökmek.**
Utjerati /tjerati strah u kosti	*Korkuyu kemiklerine kovmak.*	Birinden çok korkmak.	**Korkuyu iliklerinde hissetmek; İliklerine kadar ürpermek.**
Držati se (ostati /ostajati) po strani	*Bir tarafa bağlı kalmak (durmak).*	Bir şeye karışmamak,	**Olayların dışında kalmak;**

		kendinden uzak tutmak.	**O taraflı olmamak.**
Ostaviti /ostavljati po strani *koga, što*	*Birini, birşeyi tarafına bırakmak.*	Bir şeye karışmamak.	**Tarafsız kalmak.**
Prijeći /prelaziti na stvar	*Bir şeye geçmek.*	Dolandırmadan, önemli olan şeyle ilgilenmeye başlamak.	**Sadede gelmek; Asıl konuya dönmek.**
Stvar hoda	*Bir şeyler yürüyor.*	Olması gerektiği gibi, sonuç iyi.	**İyi gidiyor; İşler yolunda.**
Pomiriti se /miriti se sa sudbinom	*Kaderiyle uzlaşmak.*	Rahatsız edici bir durumu sakince kabul etmek, tepki vermemek.	**Kaderine razı olmak; Kaderine boyun eğmek.**
Skrojiti /krojiti sudbinu	*Kaderini dikmek.*	Birinin hayatına etki etmek.	**Kaderini çizmek.**
Sudbina je zapečaćena	*Kaderi mühürlenmiş.*	Biriyle, bir şeyle olacağına tamamen karar verilmiş, artık hiçbir şey değiştirilemez.	**Kaderi çizilmiş.**
Trčati za svakom suknjom	*Her etekliye koşmak.*	Çapkın kimse olmak, kadınları ele geçirmek.	**Her çiçekten bal almak.**
Čekati kao ozebao sunce	*Güneşte üşürmüş gibi beklemek.*	Çok istekli beklemek.	**Dört gözle beklemek.**
Iznijeti /iznositi na sunce što	*Bir şeyi güneşe çıkarmak.*	Bir şeyin sırrını ortaya çıkarmak, bir şeyi saklamamak.	**Açıklığa kavuşturmak.**
Praviti se svetac (svetica)	*Kendini aziz (azize) yapmak.*	İyi, doğru, haklı göstermek; kendini övmek.	**Kendini melek gibi göstermek.**
I svetkom i petkom	*Hem kutsal günler hem de cumaları.*	Her gün, aralıksız.	**Her Allahın günü.**
Baciti /bacati svjetlo	*Işık fırlatmak.*	Birini, bir şeyi tanıtmak, açıklığa kavuşturmak, yorumlamak.	**Bir şeye ışık tutmak; Yol göstermek.**
Neslana šala	*Tuzsuz şaka.*	Güldürmeyen şaka.	**Eşek şakası.**
Okrenuti /okretati na šalu	*Şakaya dönmek.*	Şakacı ses tonuyla ciddiyeti aşmak, ciddiye almamak.	**İşi şakaya dökmek.**

Pasti /padati na *čiji* **štos (foru)**	*Birinin hilesine (oyununa) düşmek.*	Aldatılmak.	**Oyuna gelmek.**
Prelijevati /pretakati iz šupljeg u prazno	*Oyuktan boşluğa aktarmak.*	Bir şeyi boşuna yapmak, faydasız işlerle uğraşmak.	**Akıntıya kürek çekmek; Havanda su dövmek.**
Dati /davati (donijeti /donositi) na tanjuru (pladnju)	*Tabakta (tepside) vermek (getirmek).*	Birine, bir şeyi tastamam vermek, bir şeyi birine hiç çabalamasına gerek kalmasın diye vermek.	**Altın tepside sunmak.**
Staviti /stavljati (baciti /bacati) težište *na što*	*Ağırlığı bir şeye koymak (atmak).*	Bir şeyi vurgulamak.	**Ağırlık vermek.**
Izgubiti /gubiti tlo pod nogama	*Ayaklarının altındaki toprağı kaybetmek.*	Zor duruma düşmek, dayanağı olmamak.	**Desteğini, dayanağını yitirmek.**
Dodirna točka	*Temas noktası.*	Bağlayan şey, yakınlık, benzerlik.	**Ortak nokta.**
Nema ni traga ni glasa	*Ne iz ne ses var.*	*Birinden, bir şeyden hiç haber olmamak, ortaya çıkmamak.*	**Ses soluk olmamak; Yerinde yeller esmek.**
Nestati bez traga i glasa	*İz ve ses bırakmadan yok olmak.*	Tamamen yok olmak, kendinden haber vermemek.	**İzini kaybettirmek; Sesi soluğu kesilmek.**
Ići trbuhom za kruhom	*Karnıyla ekmeğe gitmek.*	Yabancı yere ihtiyaçları için gitmek, durumunu iş aramak için terk etmek.	**Ekmek peşine düşmek.**
U (za) tren oka	*Gözün saniyesinde.*	Çok hızlı, bir anda.	**Kaşla göz arası; Bir çırpıda.**
Trn u oku	*Gözünde diken.*	Birine büyük rahatsızlık vermek.	**Ayak bağı olmak.**
Proći /prolaziti (provesti se) kao bos po trnju	*Dikenin üzerinden yalın ayak geçer gibi geçmek (geçirmek).*	Büyük sıkıntılarla yaşamak.	**Diken üstünde yaşamak.**
Imati uho	*Kulağı olmak.*	Bir şeyi iyi anlamak.	**Kulağı iyi duymak.**
Pretvoriti se sav u uho	*Tamamen kulağına dönüşmek.*	Dikkatlice dinlemek.	**Kulak kesilmek.**
Probiti /probijati uši (glavu)	*Kulaklarını (başını) delmek.*	Birini bıktırmak.	**Başını şişirmek.**

Sjediti na ušima	*Kulaklarına oturmak.*	Söylenileni dinlememek, dikkatsiz olmak.	**Bir kulağından girip bir kulağından çıkmak.**
Zaljubiti se do (preko) ušiju	*Kulaklarına kadar aşık olmak.*	Çok sevmek, aşktan aklını yitirmek.	**Sırılsıklam aşık olmak.**
Stati (ostati) kao ukopan (okamenjen)	*Gömülmüş gibi kalmak (taşlaşmış gibi).*	Korkudan, heyecandan bir yerde kalakalmak.	**Taş kesilmek; Eli ayağı buz kesilmek.**
Biti (naći se) na ulici (cesti)	*Sokakta (yolda) olmak (bulunmak).*	Evden atılmış olmak, işsiz kalmak.	**Sokağa (yola) atılmak.**
Doliti /dolijevati ulje (ulja) na vatru	*Ateşe yağ dökmek.*	Durumu daha da kötüleştirmek, kavgayı artırmak.	**Yangına körükle gitmek.**
Sići s uma	*Aklından inmek.*	Delirmek, aklını yitirmek.	**Aklını kaçırmak, yitirmek.**
Prenosi se (ide) od usta do usa	*Ağızdan ağza taşımak (gitmek).*	İnsandan insana yayılmak, etrafta duyulmak.	**Kulaktan kulağa yayılmak.**
Staviti /stavljati na vagu *što*	*Bir şeyi tartıya koymak.*	Bir şeyi tartmak.	**Kantara çekmek (vurmak).**
Imati u vidu	*Görünürde olmak.*	Birini, bir şeyi hesaba katmak.	**Göz önünde tutmak.**
Iznijeti /iznositi na vidjelo	*Açıklığa çıkarmak.*	Açıklığa kavuşturmak, gözler önüne sermek.	**Gün ışığına çıkarmak; Aydınlığa kavuşturmak.**
Baciti /bacati u vjetar *što*	*Bir şeyi rüzgara atmak.*	Bir şeyi deli gibi harcamak, batırmak.	**Saçıp savurmak; Harman savurmak.**
Govoriti u vjetar	*Rüzgara konuşmak.*	Gereksiz konuşmak, boş konuşmak.	**Duvara konuşmak.**
Otišlo je (odlazi) u vjetar	*Rüzgara gitti.*	Bir şeyi tüketmek, mahvetmek.	**Har vurup harman savurmak.**
Biti (naći se) na vjetrometini	*Rüzgârlı yerde olmak (bulunmak).*	Tehlikelere açık olmak.	**Kaygan zeminde gitmek.**
Biti sav u jednoj vodi	*Tamamen tek bir suda olmak.*	Çok terlemek.	**Sırılsıklam olmak.**
Čuvati (držati) *koga, što* **kao malo vode na dlanu**	*Birini, bir şeyi avucunda çok az su varmış gibi korumak (tutmak).*	Birini şımartmak, onu kollamak.	**El üstünde tutmak.**
Došla je voda do grla	*Su boğazına kadar geldi.*	Çok tehlikeli olmak.	**Tehlike kapıda.**

Skočiti (biti spreman) u vatru i u vodu *za koga,* **Tjerati /navoditi vodu na** *čiji* **mlin**	*Biri için ateşe veya suya atlamak (hazır olmak). Birinin değirmenine su getirmek.*	Birine katkıda bulunmak.	**Çorbada tuzu olmak.**
Uploviti u mirne (mirnije) vode	*Sakin (daha sakin) sulara yelken açmak.*	Sakince yaşamaya başlamak, düzene girmek.	**Serin sularda yüzmek.**
Istući /tući (izmlatiti /mlatiti) kao vola u kupusu	*Lahana tarlasındaki öküzü döver gibi dövmek.*	Birini çok dövmek.	**Eşek sudan gelinceye kadar dövmek.**
Bojati se *koga, čega* **kao crnog vraga**	*Birinden, bir şeyden kara şeytandan korkar gibi korkmak.*	Çok korkmak, ölüm korkusuyla birinden korkmak.	**Şeytan çarpmış keçi yavrusu gibi korkmak.**
Kao da je vragu iz torbe iskočio (ispao)	*Şeytanı çantasından çıkarmış gibi.*	Yaramaz, haylaz.	**Şeytana pabucunu (külahını) ters giydirmek; Şeytana parmak ısırtmak.**
Ne da vrag mira	*Şeytan huzur vermiyor.*	Birinin felaketinin sürmesi.	**Felaketler peşimi bırakmıyor.**
Otići /odlaziti k vragu	*Şeytana gitmek.*	Mahvolmak, felakete gitmek.	**Canın cehenneme.**
Poslati /slati k vragu /do vraga	*Şeytana göndermek.*	Birini kovmak, def etmek.	**Cehennem olmak; Cehenneme kadar yolun var.**
Povući /vući vraga za rep	*Şeytanın kuyruğunu çekmek.*	Riskli işlere bulaşmak, sıkıntı verici şeylere bulaşmak.	**Şeytan dürtüyor.**
Vrag (đavo) bi ga znao Vrag (đavo) će ga znati	*Anca şeytan bilir* veya *onu anca şeytan bilecek.*	Bilmek mümkün değil, kim bilecek.	**Anca Allah bilir!**
Vrag *te* **odnio**	*Şeytan götürsün seni.*	Rahat bırak, can sıkma.	**Şeytan görsün yüzünü.**
Bijela vrana	*Beyaz karga.*	Çok nadir ve normal olmayan şey.	**Bulunmaz hint kumaşı.**
Natovariti (navući) na vrat	*Boynuna yüklenmek (çekip yığmak).*	Birine yük olmak, birine sorumlulukları yüklemek.	**Birine yük olmak.**

Skinuti s vrata (pleća)	*Boynundan (omzundan) atmak.*	Üzerindeki sorumluluklarından kurtulmak.	**Üzerindeki yükten kurtulmak.**
Skočiti za vrat	*Boynuna atlamak.*	Birine saldırmak, birinin üstüne yürümek.	**Boğazına sarılmak.**
Zasjesti (zajašiti) za vrat	*Birinin boynuna çökmek (binmek).*	Birine boyun eğdirmek, birini yönetimi altına almak.	**Birine boyun eğdirmek.**
Biti pred vratima	*Kapının önünde olmak.*	Çok yakın olmak, çok yakın gelecekte beklemek.	**Kapıya dayanmak; Yumurta kapıya gelmek.**
Kad na vrbi rodi grožđe	*Üzümler söğüt ağacında çıktığında.*	Asla, hiçbir zaman olmayacak.	**Kırmızı kar yağınca./ Balık kavağa çıkınca**
Biti svakoj vreći zakrpa	*Her çuvalda yama olmak.*	Her şeye karışmak, bulaşmak.	**Maydanoz olmak; Her işe burnunu sokmak.**
Krajnje je vrijeme (čas)	*En son zaman (an).*	Son an, acil.	**Yumurta kapıya dayandı.**
Pasja vrućina	*Köpek sıcağı.*	Bunaltıcı, yakıcı sıcak.	**Cehennem sıcağı.**
Pojeo vuk magare (magarca)	*Sıpayı (eşeği) kurt yedi.*	Her şey yolunda, sanki hiçbir şey olmamış gibi.	**Ne şiş yandı, ne kebap.**
Zaspati (spavati) kao zaklan	*Boğazlanmış gibi uykuya dalmak (uyumak).*	Derin uyumak.	**Ölü gibi uyumak.**
Ispeći /peći svoj zanat	*Zanaatını pişirmek.*	Kendi işinde hünerli olmak, bütün hünerlerini kendi işinde sergilemek.	**İşinde pişmek.**
Pucati od zdravlja	*Sağlıktan patlıyor.*	Tamamıyla sağlıklı olmak, son derece sağlıklı olmak.	**Sağlığı yerinde olmak; Turp gibi.**
Čvrsto stajati na zemlji	*Yerde sert şekilde durmak.*	Uyanık olmak, sapasağlam olmak.	**Dimdik ayakta durmak.**
Pritjerati (pritisnuti) uza zid	*Zorla duvarın yanına yanaştırmak (sıkıştırmak)*	Birine baskı yapmak, birini güç duruma sokmak.	**Kapana sıkıştırmak; Köşeye sıkıştırmak.**
Ciča zima	*Pisi kışı.*	Büyük kış.	**Kara kış.**
Kriti (skrivati) kao zmija (guja) noge	*Yılan (solucan) gibi ayaklarını saklamak (gizlemek).*	Herkesten saklamak, sırrı ortaya çıkarmamak.	**Sır gibi saklamak.**

Ne zna se ni tko pije ni tko plaća, Ne zna se tko pije, a tko plaća	*Ne kimin içtiği ne de kimin ödediği biliniyor veya kim içiyor, kim ödüyor bilinmez.*	Durumun karışık olması, karmakarışık durum.	**Kimin eli kimin cebinde belli değil; Kim kime dum duma.**
Imati na zubu *koga*	*Birine dişi olmak.*	Birinin üzerine yürümek, birine kızgın olmak.	**Diş bilemek.**
Kroz (kroza) zube *(reći /govoriti / promrsiti)*	*Dişlerinin üzerinden (söylemek, konuşmak).*	Belli, belirsiz sessizce (söylemek, konuşmak).	**Ağzının içinden konuşmak.**
Objesiti zube o (na) klin	*Dişlerini çiviye asmak.*	Çok acıkmak, yiyecek bir şeyi olmamak.	**Acından karnına/ göbeğine taş bağlamak.**
Slomiti /polomiti zube	*Dişlerini kırmak.*	Başarısızlığa uğramak, mahvolmak.	**Dişi, tırnağı dökülmek.**
Za pod zub	*Dişinin altı için.*	Çok azalmak, yalnızca tadacak kadar olmak.	**Dişinin kavuğuna yetmemek / gitmemek.**
Kovati u zvijezde	*Yıldızlara şekil vermek.*	Aşırı övmek.	**Göklere çıkarmak.**
Roditi se pod sretnom zvijezdom	*Şanslı yıldız altında doğmak.*	Her şeyde çok şanslı olmak.	**Anası kadir gecesi doğurmuş olmak.**
Skinuti /skidati zvijezde s neba	*Gökten yıldızları indirmek.*	Birinin aşkına imkansız olan şeyleri yapmaya hazır olmak.	**Birinin aşkına dağları delmek; Dağları devirmek.**
Udariti /udarati (objesiti /vješati) na veliko zvono	*Büyük çana vurmak (asılmak).*	Herkese bildirmek, etrafa ilan etmek.	**Tellal bağırtmak.**
Baciti /bacati u staro željezo	*Eski demire (hurdaya) atmak.*	Bir şeyi gerekmiyor gibi terk edip bırakmak.	**Hurdası çıkmak.**
Biti (sjediti) kao na žeravici	*Kor içindeymiş gibi olmak (oturmak).*	Sabırsızca (tedirgince) beklemek.	**Diken üstünde oturmak.**
Pogoditi žicu *komu*	*Birinin teline dokunmak.*	Birini memnun etmek için bir şeyler yapmak, birinin gönlünü almak.	**Gönlünü hoş etmek.**
Ispod žita	*Ekinin altından.*	Gizlice, herkesten saklı.	**El altından.**
Ići na živce /nerve	*Sinirlerine gitmek.*	Birini sinirlendirmek.	**Sinirlerini bozmak;**

			Sinirlerini hoplatmak.
Izgubiti /gubiti živce	*Sinirlerini kaybetmek.*	Öfkelenmek, kendini tutamamak.	**Öfkesine hakim olamamak.**
Staviti /stavljati život (glavu) na kocku	*Hayatını (başını) zara bırakmak.*	Hayatını riske atmak, hayati tehlikeye maruz kalmak.	**Hayatı pamuk ipliğinde olmak.**
Naći se između dva žrvnja	*İki değirmen taşı arasında bulunmak.*	Zor bir durumda kalmak, büyük sıkıntıları olmak.	**İki ateş arasında kalmak.**

SONUÇ

Deyimler bir toplumun tarihinden, kültüründen ve yaşadığı coğrafyadan izler taşımaktadır. Türkçe ve Boşnakça farklı dil ailelerine mensup olsalar da bu iki toplumun geçmişte uzun bir süre birarada yaşadıklarından dolayı deyimlerinde de kayda değer benzerlikler ve ortaklıklar meydana gelmiştir.

Çalışmamızda Türkçe ve Boşnakçada benzer özellikler taşıyan deyimleri ele aldık ve onları şekil bakımından benzerlik gösteren ve anlam bakımından benzerlik gösteren ortak deyimler olmak üzere iki grupta topladık. Şekil bakımından benzerlik gösteren ortak deyimlerin sayısı 1056, anlam bakımından benzerlik gösteren ortak deyimlerin sayısı ise 380 olmak üzere toplamda 1436 deyimin ortak özelliğe sahip olduğu tespit ettik. Bu sayı bize Boşnakça deyimlerin neredeyse büyük bir kısmının Türkçe deyimlerle özdeş olduğunu göstermiştir. Türkçe ve Boşnakça deyimlerin bu kadar çok benzerlik göstermesi ortak kültür anlayışına ve benzer karakter özelliklere sahip olmasıyla açıklanabilir. Bu iki dil her ne kadar farklı coğrafyada konuşuluyor olsa da bu iki toplumun geçmişte yaşadığı uzun süren birlikteliği sonucunda Boşnaklara yalnızca dilimizi öğretmekle kalmadığımızı kültürel aktarımlarla bizler gibi düşünmelerini de sağladığımızı söyleyebiliriz.

Boşnakçada karşılaştığımız bazı deyimler bize Türk kültürünün, inanç ve geleneklerinin Bosna'da halen sürmeye devam ettiğini göstermiştir. Bu durumu yansıtan deyimlerden bazıları şunlardır: Bahşiş anlamında kullanılan *Kahve parası (Kahva-para),* bakla falı anlamında kullanılan Fatma Ananın falı *(Fatimin fal),* herkese duyurmak anlamında kullanılan Davul çalmak /dövmek *(Udariti /udarati u bubanj),* Bedduası /ahı tutmak *Bedduası ulaştı (Stigla /sustigla je nećija kletva),* Mezarında ters dönmek *Mezarında ters dönerdi (Okrenuo /prevrnuo bi se u grobu),* Alnında yazmak *(Pisati na čelu),* Müjde götürmek /vermek (*Donijeti muštuluk),* Yatağın sol tarafından veya tersinden kalkmak *Sol ayağı üzerine kalkmak (Ustati / ustajati na lijevu nogu),* Verilmiş sadakası olmak *Sadakası kurtardı (Sadaka je spasila).*

Deyimleri hayatımızın her alanında anlatıma güç katmak için kullanırız. Toplumsal değişiklikler dili etkilediği gibi deyimleri de etkilemiştir. Bu değişimler

sonucunda kimi deyimler unutulmuşken kimileri de yeni ortaya çıkmıştır. Örneğin Türkçedeki *eliften başlamak* deyimi zaman içerisinde yerini *A'dan Z'ye* deyimine bırakmıştır. Aynı durum Boşnakçada da meydana gelmiştir. Latin alfabesine geçilmesiyle Boşnakçada *A'dan J'ye kadar* (Od a do ž) *Alfabeden (abecede'den) başlamak* (Početi od abecede) deyimleri kullanılmaya başlanmıştır. Boşnakçaya Türkçeden geçtiğini düşündüğümüz *helva gibi gidiyor* (ići kao halva) deyimi bugün Türkçede yerini *peynir ekmek gibi gidiyor* deyimine bıraktığını görmekteyiz. *Mahsuz selam* deyimini de artık yalnızca edebi eserlerde görebiliriz.

Ele aldığımız deyimlerden bazıları Boşnak kültürüne ait sonuçlara ulaşmamızı sağlamıştır. Örneğin Boşnakların Türkçede "çorbada tuzu olmak" deyimi anlamında *birinin değirmenine su getirmek (Tjerati /navoditi vodu na čiji mlin), "*iki ateş arasında kalmak" anlamında *iki değirmen taşı arasında bulunmak (Naći se između dva žrvnja)* deyimlerini kullanmaları onların hayatında değirmenin önemini vurgulamaktadır. *Lahana tarlasındaki öküzü döver gibi dövmek (Istući /tući (izmlatiti /mlatiti) kao vola u kupusu)* deyimi de topraklarında lahana ekiminin yaygınlığını gösterir. Türkçede kullanılan *ne kadar ekmek o kadar köfte* deyimi yerine Boşnakların *Ne kadar para o kadar da müzik (Koliko para, toliko i muzike*) kullanması eğlence hayatlarını, *Faytoncu gibi küfretmek (Psovati kao kočijaš)* deyiminden arabacı tayfasının konuşma üslubunu sezinlemek kolaylaşır.

Kimi deyimler ortaya çıktığı coğrafyanın özelliklerini taşımaktadırlar. Bu deyimler farklı coğrafyalarda ortaya çıkmış olsalar bile çeviri yoluyla tüm dillere aynı özellikleriyle aktarılırlar. Örneğin Amerika'yı keşfetmek *(Otkriti/ otkrivati Ameriku),* pusulasını kaybetmek *(Izgubiti kompas /busolu),* kokarca gibi kokmak, (*Smrdjeti kao tvor),* Bumerang gibi dönmek *(Vraća se kao bumerang)* vb. Bazı deyimler başka bir dile olduğu gibi çevrilirken o deyimin anlamı bozulabilmektedir. Ancak biz Türkçe ve Boşnakçanın farklı dil ailelerine mensup olmalarına rağmen bazı deyimlerin kelimesi kelimesine çevrilince anlamının bozulmadan aynı tadı veren deyimlerin sayısının bir hayli fazla olduğunu gördük. Bu da uzun bir süre birlikte yaşamalarından kaynaklı etki boyutunu anlamamıza yardımcı olmuştur.

Boşnakça deyimlerin oldukça komik ve mecazlı olduğu da görülmüştür. Tuvalet yerine *kralın bile yaya gittiği yere gitmek (ići tamo kud i car ide pješke),* Kırmızı kar yağınca yerine *Üzümler söğüt ağacında çıktığında (Kad na vrbi rodi*

grožđe), Acından karnına/ göbeğine taş bağlamak yerine *Dişlerini çiviye asmak (Objesiti zube o (na) klin)* gibi. Bu onların hayatı ti'ye alan karakterleri hakkında bize fikir vermektedir.

Bazı deyimler oldukça şairane ifadelerden oluşmaktadır: Takati kesilmek yerine *ölmeye yorgun (Na smrt umoran)* gibi.

Boşnakça ve Türkçe deyimlerde aynı amaca hizmet etmekle beraber farklı organ adlarının kullanıldığı görülebilir. Örneğin Türkçe "kafasını çıkarmak, uzatmak" deyiminin yerine Boşnakçada *Burnunu dışarı çıkarmak (göstermek) (Promoliti (pokazati, pomoliti) nos),* "Boynu bükük" deyiminin yerine *burnu bükük çıkmak (Izlaziti pokunjena nosa),* "Başına kakmak, yüzüne vurmak" deyimi yerine *burnuna çarpmak (asmak) (Nabiti (objesit i /vješati) na nos)* "Birinci ağızdan" deyimi yerine *ilk elden bilmek (Iz prve ruke (znati))* gibi. Ayrıca Boşnakçada baş veya kafa ile ilgili deyimler çoktur.

Bu çalışma deyimlerle ilgili bir araştırma olmasıyla Boşnakça öğrenen Türklere ve Türkçe öğrenen Boşnaklara yardımcı bir kaynak olacaktır. Bu çalışma sayesinde öğrenciler daha çok ve daha çabuk deyim öğrenmiş olacaklardır. Burada yer alan ortak deyimleri kısa bir göz gezdirmeyle ezberlemelerine gerek kalmadan yalnızca kelime bilgileri sayesinde deyimler akıllarında daha kalıcı hale gelecektir.

KAYNAKÇA

Ahmić, Dženita, *Boşnakçadaki Atasözleri ve Deyimlerde Türkçenin İzleri*, (Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi), İzmir 2016.

Aksan, Doğan, *Ana Dilimizin Söz Denizinde*, Bilgi Yayınevi, Ankara 2006.

Aksan, Doğan, *Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Engin Yayınevi, Ankara 2009.

Aksan, Doğan, *Her Yönüyle Dil*, Cilt 3, TDK Yayınları, Ankara 2007.

Aksoy, Ömer, *Boşnak Alhamiyado Edebiyatı*, Bengü Yayınları, Ankara 2018.

Aksoy, Ömer, "Türk Kültürü Etkisinde Teşekkül Eden Bir Edebi Gelenek: Boşnak Alhamiyado Edebiyatı", *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 2018, Sayı 14, s. 184-197.

Aksoy, Ömer Asım (a), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I/Atasözleri Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 1993.

Aksoy, Ömer Asım (b), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü II/Deyimler Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 1993.

Aydın, Mehmet, *Dilbilim El Kitabı*, 3F Yayınları, İstanbul 2007.

Bayhan, Şakir, *Boşnakça-Türkçe Deyimler Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 2018.

Bayram, Sibel, "Bosna-Hersek'te Türkçe Basın: Muallim" *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 57, Erzurum 2016, s. 1791-1808.

Bulut, Serdar, "Anadolu Ağızlarında Kullanılan Kalıp Sözler ve Bu Kalıp Sözlerin Kullanım Özellikleri" *Turkish Studies*, 7/4, 2012, s. 1117-1155.

Çelik, Hayriye, *Türkçe ve Almanca da Anne ve Baba Kavramı İçeren Deyim ve Atasözlerinin Anlambilimsel ve Kültürel Analizi*, (Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batı Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı, Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Elazığ 2018.

Ćoralić, Zrinka – Midžić, Senija, *Bosanski Frazeološki Rječnik*, Pedagoški Fakultet Bihać, 2012.

Dülger, Elif, "Ebüzziya Tevfik'in Derlediği Boşnakların Durûb-ı Emsâli ve Bunların Durûb-ı Emsâl-i Osmaniye'deki Varlıkları" *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı 19, 2013 s. 51-62.

Eker, Süer, "Bosna'da Etno-Linguistik Yapı ve Türk Dili ve Kültürü Üzerine", *Milli Folklor,* Sayı 72, 2006, s. 71-84.

Filan, Kerima, "Mehmed Bey Kapetanoviç Lyubuşak'ın Derlediği Türk Atasözlerinin Dili Üzerine Bir İnceleme", *X. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı Bildirileri*, Ankara 2015, s. 303-312.

Göden, Sinan, "Balkan Türklerinin Belleğinde Yaşayan Ortak Deyimlerin Günümüze Yansıması" *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 25, 2011, s. 193-222.

Gökdayı, Hürriyet, "Türkçede Kalıp Sözler", *Bilig*, Sayı 44, 2008, s. 89-110.

Gunić, Vehid, *Bosanske Izreke*, Miris Orijenta, Saraybosna 2011.

Gürsel, Ali Mehmet, *Türkçeden Boşnakçaya Geçmiş Kelimelerde Anlam Değişmeleri*, (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balkan Çalışmaları Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2018.

Halilović, Senahid, *Bosanski Jezik*, Biblioteka Ključanin, Saraybosna 1991.

Hasan, Hamdi, *Makedonya ve Kosova Türklerince Kullanılan Atasözleri ve Deyimler*, TDK Yayınları, Ankara 2007.

Hatiboğlu, Vecihe, "Kelime Grupları ve Kuralları" *TDAY Belleten*, Sayı 11, 1964, s. 203-244.

Hengirmen, Mehmet, *Türkçe Dilbilgisi*, Ergin Yayınları, Ankara, 2007.

İmamoviç, Mustafa, *Boşnakların Tarihi* Çev. Hüseyin Gül-Cenita Özgüner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2018.

Jesenković, Amina Šiljak, *Nad Turskim i Bosanskim Frazikonom*, Orijentalni Institut u Sarajevu, 2003.

Karaağaç, Günay, *Dil Bilim terimleri Sözlüğü,* TDK Yayınları, Ankara, 2013.

Karaağaç, Günay*, Türkçenin Dilbilgisi*, Akçağ Yay. Ankara 2012.

Kaya, Fahri, *Çağdaş Boşnak Edebiyatı*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1997.

Kırbaç, Selçuk, "Türk Dilinin Boşnakça İle İlişkileri ve Abdulah Škaljić", *The Journal of Academic Social Science Studies,* Cilt 6, Sayı 4, 2013, s. 895-911.

Lukić, Zlatko *Bosanka Sehara: Poslovice, Izreke i Fraze Bosne i Hercegovine*, Šahinpašić, Saraybosna 2006.

Menac, Antica, *Hrvatski Frazeološki Rječnik*, Naklada Ljevak, Zagreb 2003.

Mulabdiç, Edhem, "Narodne Poslovice i Mudre Izreke Naše i Turske Identične", *Narodna Uzdanica (Kalendar),* Saraybosna 1933, s.159-160.

Öner, N.Aslı Şirin-Dedeiç, Amra, "Bosna-Hersek'te Türkçe", *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, 2015, s. 53-68.

Parlatır, İsmail, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü-I Atasözleri*, Yargı Yayınevi, Ankara 2008.

Püsküllüoğlu, Ali, *Türkçe Deyimler Sözlüğü*, Arkadaş Yayınları, Ankara 1995.

Savran, Hülya, "Türk Dilinin Kavram ve Anlatım Zenginliği", *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi,* Cilt 99, Sayı 708, TDK, Ankara 2010, s. 492-507.

Sinan, Ahmet Turan, *Türkiye Türkçesindeki Deyimler Üzerine Bir Dil İncelemesi,* (Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi), Elazığ 2000.

Şen, Taner, *Boşnakça ve Türkçedeki Ad Durumları: Karşılaştırmalı Bir İnceleme,* (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balkan Çalışmaları Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2017.

Škaljić, Abdulah, *Turcizmi u Srpskohrvatskom Jeziku*, Svjetlost, Saraybosna 1966.

Türkçe Sözlük, TDK Yayınları, Ankara 2011.

Vardar, Berke, *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Multilingual Yayınları, İstanbul 2002.

Yastı, Mehmet, "Türkçe Deyimlerde Geçen İkilemelerin Ses ve Şekil Özellikleri", Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı 21, 2007, s. 51-86.

Yurtbaşı, Metin, *Sınıflandırılmış Deyimler Sözlüğü*, Excellence Publishing, İstanbul 2012.